

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Вінницький навчально-науковий інститут економіки

Нагайчук В. В.

**Навчальний посібник
«Державний фінансовий контроль. Практикум»**

**Вінниця
Вінницька міська друкарня
2015**

УДК 351.72.008.6(076)
ББК 65.9(4УКР)261-218я73

Посібник охоплює дванадцять основних тем і висвітлює у доступній формі теоретико-правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю, а також контроль за виконанням бюджетів та дотриманням кошторисної дисципліни бюджетних установ та організацій. Наприкінці кожної з тем подано питання для самоконтролю, завдання різні за змістом та рівнем складності, рекомендовано літературу. У навчальному посібнику передбачено методичні поради щодо виконання комплексного практичного індивідуального завдання, тематику самостійної роботи студентів, глосарій.

Навчальний посібник розрахований на студентів вищих навчальних закладів для самостійного опрацювання тем, викладачів для проведення практичних занять.

В. В. Нагайчук

Державний фінансовий контроль. Практикум : навчальний посібник. – Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2015. – 192 с.

Рецензенти:

Мельник Віктор Миколайович – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи ПВНЗ «Європейський університет» (м. Київ);

Чорна Людмила Олександрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та адміністрування Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ;

Козловський Сергій Володимирович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри організації обліку та звітності Вінницького національного аграрного університету.

Рекомендовано Науково-методичною радою Тернопільського національного економічного університету як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (протокол № 5 від 20 квітня 2015 р.).

ЗМІСТ

Передмова	5
РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	8
1.1. Структура залікового кредиту дисципліни «Державний фінансовий контроль»	8
1.2. Інформаційний обсяг дисципліни «Державний фінансовий контроль»	10
1.3. Тематика практичних занять	17
1.4. Методи навчання й оцінювання	23
РОЗДІЛ 2. НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	24
Тема 1. Державний фінансовий контроль та його здійснення в умовах ринкової економіки	24
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	24
<i>Питання для самоконтролю</i>	27
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 1.	27
Тема 2. Система органів державного фінансового контролю в Україні	29
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	29
<i>Питання для самоконтролю</i>	36
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 2.	36
Тема 3. Організація фінансового контролю в системі Державної казначейської служби	37
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	37
<i>Питання для самоконтролю</i>	39
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 3.	40
Тема 4. Організація контрольно-ревізійної роботи в Державній фінансовій інспекції України	42
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	42
<i>Питання для самоконтролю</i>	49
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 4.	50
Тема 5. Сутність державного фінансового аудиту та організація його проведення	50
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	50
<i>Питання для самоконтролю</i>	53
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 5.	53
Тема 6. Реалізація матеріалів контрольних заходів	54
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	54
<i>Питання для самоконтролю</i>	56

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 6.	57
Тема 7. Контроль за касовим виконанням державного та місцевих бюджетів	57
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	57
<i>Питання для самоконтролю</i>	62
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 7.	63
Тема 8. Контроль виконання кошторисів бюджетних установ	66
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	66
<i>Питання для самоконтролю</i>	69
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 8.	69
Тема 9. Контроль руху грошових коштів та розрахунків бюджетних установ	74
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	74
<i>Питання для самоконтролю</i>	78
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 9.	78
Тема 10. Контроль за правильністю здійснення процедур державних закупівель	81
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	81
<i>Питання для самоконтролю</i>	87
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 10.	88
Тема 11. Контроль наявності та руху основних засобів, інших необоротних активів, нематеріальних активів та запасів у бюджетних установах	88
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	88
<i>Питання для самоконтролю</i>	92
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 11.	92
Тема 12. Контроль організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в бюджетних установах	94
<i>Короткий теоретичний коментар</i>	94
<i>Питання для самоконтролю</i>	96
ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 12.	97
МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КПІЗ	99
ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ	100
ЗРАЗОК РОЗВ'ЯЗАННЯ КПІЗ	159
ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	161
ТЕСТИ	164
ГЛОСАРІЙ	178
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	186
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	191

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Державний фінансовий контроль» вивчає принципи здійснення контролю, методичні прийоми і способи, що використовуються у контрольно-ревізійному процесі, організацію контрольно-ревізійної роботи.

Головним завданням курсу «Державний фінансовий контроль» є вивчення студентами теоретичних та організаційних основ здійснення державного фінансового контролю, методики здійснення поточного контролю, інспектування та державного фінансового аудиту, що здійснюється органами державного фінансового контролю, порядку документування та реалізації матеріалів контрольних заходів, принципів організації державного фінансового контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємств, бюджетних установ та організацій. Оволодіння цим курсом повинне виробити у студентів навички практичного використання методів та прийомів фінансового контролю в контрольно-ревізійному процесі.

У результаті вивчення дисципліни «Державний фінансовий контроль» студенти повинні знати: етапи проведення контрольних заходів, що здійснюються органами державного фінансового контролю; методику та джерела ревізії та аудиту, нормативно-правову базу, що регламентує порядок здійснення контрольних заходів органами державного фінансового контролю; порядок документування результатів контрольних заходів; порядок реалізації матеріалів контрольних заходів та застосування штрафних санкцій та вміння: застосовувати методи фінансового контролю, що використовуються при здійсненні ревізій та аудитів фінансово-господарської діяльності підприємств, бюджетних установ та організацій; документувати результати контрольних заходів; виконувати контрольні процедури під час перевірки окремих ділянок фінансово-господарської діяльності підприємств, бюджетних установ та організацій; здійснювати аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій, робити обґрунтовані висновки та розрахунки.

Мета проведення практичних занять полягає у тому, щоб виробити у студентів практичні навички у здійсненні контрольних заходів з метою їх використання в управлінській діяльності.

Завдання проведення практичних занять:

- засвоїти методику проведення ревізій та державних фінансових аудитів фінансово-господарської діяльності підприємств, бюджетних установ та організацій;
- навчитися використовувати методичні прийоми та способи фінансового контролю в практичній управлінській діяльності;
- засвоїти та закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях.

Завдання самостійної роботи студентів полягає в опрацюванні навчальних тем, використовуючи конспективний матеріал та навчальну літературу, самостійному вивченні тих розділів, які для цього визначені, веденні словника термінів.

Завдання індивідуальної роботи студентів з курсу «Державний фінансовий контроль» полягає у ґрунтовному вивченні окремих проблем дисципліни, які становлять основу комплексних практичних індивідуальних завдань.

Навчальний посібник «Державний фінансовий контроль. Практикум» покликаний ознайомити студентів з організацією державного фінансового контролю, правовими основами функціонування державного фінансового контролю в Україні, методичними прийомами перевірки діяльності підприємств, установ, організацій.

Даний посібник допоможе студентам організовувати проведення контрольно-ревізійної роботи; планувати контрольно-ревізійну роботу; оволодіти методами проведення державного фінансового контролю; оформлювати результати ревізій та перевірок; використовувати результати ревізій та перевірок в практичній управлінській діяльності для подальшого запобігання порушенням та недолікам тощо.

Особливістю посібника є його спрямованість на підвищення ефективності самостійної роботи студентів над курсом, що сприятиме вивченню та кращому засвоєнню теоретичних основ та набуттю практичних навичок.

Структурно посібник охоплює дванадцять основних тем і висвітлює у доступній формі теоретико-правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю, а також контроль за виконанням бюджетів та дотриманням кошторисної дисципліни бюджетних установ та організацій.

Наприкінці кожної з тем подано питання для самоконтролю, що сприяє самостійній перевірці одержаних знань студентами у результаті вивчення дисципліни «Державний фінансовий контроль», та завдання різні за змістом та рівнем складності, рекомендовану літературу.

У рамках кожного ситуаційного завдання студент самостійно виявляє порушення або відхилення від чинного законодавства, інструкцій та інших нормативних актів, висвітлює зміст цих порушень; встановлює, які закони не виконуються; виявляє осіб, винних у допущенні порушень; розраховує суму штрафних санкцій за виявленими порушеннями. За наявності матеріального збитку розраховується його розмір, виявляються особи, які відповідатимуть за порушення та розробляються рекомендації щодо виправлення порушень.

РОЗДІЛ 1. ПРОГРАМА І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Структура залікового кредиту дисципліни “Державний фінансовий контроль”

Структура залікового кредиту дисципліни (табл. 1.1) відображає розподіл годин, відведених на лекційні, практичні завдання, самостійну та індивідуальну роботу студентів денної форми навчання. Даний розподіл може змінюватися у відповідності до навчальних планів підготовки студентів.

Таблиця 1.1

Структура залікового кредиту дисципліни «Державний фінансовий контроль»

Номер та назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Тема 1. Державний фінансовий контроль та його здійснення в умовах ринкової економіки	4	4	6	
Тема 2. Система органів державного фінансового контролю в Україні	4	4	6	-
Тема 3. Організація фінансового контролю в системі Державної казначейської служби	2	2	6	-
Тема 4. Організація контрольно-ревізійної роботи в Державній фінансовій інспекції України	4	4	6	2
Тема 5. Сутність державного фінансового аудиту та організація його проведення	4	4	5	-
Тема 6. Реалізація матеріалів контрольних заходів	2	2	5	-

Продовження табл. 1.1

Тема 7. Контроль за касовим виконанням державного та місцевих бюджетів	2	2	6	-
Тема 8. Контроль виконання кошторисів бюджетних установ	2	2	6	2
Тема 9. Контроль руху грошових коштів та розрахунків бюджетних установ	4	4	6	-
Тема 10. Контроль за правильністю здійснення процедур державних закупівель	2	2	5	-
Тема 11. Контроль наявності та руху основних засобів, інших необоротних активів, нематеріальних активів та запасів у бюджетних установах	4	4	6	-
Тема 12. Контроль організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в бюджетних установах	2	2	5	-
Разом	36	36	68	4

1.2. Інформаційний обсяг дисципліни «Державний фінансовий контроль»

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю (тема 1-6)

Тема 1. Державний фінансовий контроль та його здійснення в умовах ринкової економіки

Необхідність та сутність державного фінансового контролю. Принципи та завдання державного фінансового контролю. Функції державного фінансового контролю. Місце фінансового контролю в системі економічних наук.

Предмет і метод державного фінансового контролю. Класифікація державного фінансового контролю: види, форми та методи. Об'єкти та суб'єкти фінансового контролю. Реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю, а саме: внутрішнього аудиту, гармонізації внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. Форми фінансового контролю: інспектування (ревізія), аудит перевірка державних закупівель. Етапи проведення і класифікація ревізій.

Тема 2. Система органів державного фінансового контролю в Україні

Органи державного фінансового контролю: Рахункова палата, Міністерство фінансів, Державна фінансова інспекція, Державна казначейська служба України, Державна фіскальна служба та інші.

Внутрішній, зовнішній, державний фінансовий контроль в системі органів виконавчої влади. Комунальний фінансовий контроль. Статус працівників органів державного фінансового контролю. Взаємодія органів державного фінансового контролю з правоохоронними органами України. Перспективні напрями вдосконалення зовнішнього та внутрішнього державного фінансового контролю в умовах ринкової економіки.

Тема 3. Організація фінансового контролю в системі Державної казначейської служби

Права та обов'язки Державної казначейської служби. Етапи та фази контролю Державного казначейства України. Послідовність та особливості фінансового контролю Державної казначейської служби.

Бюджетна програма. Бюджетне асигнування. Бюджетне призначення Бюджетне зобов'язання. Бюджетний процес та його стадії. Бюджетний розпис. Функціональна, економічна, програмна, відомча класифікація видатків.

Загальний та спеціальний фонд. Оперативний контроль за рухом фінансових ресурсів на єдиному казначейському рахунку. Внутрішній контроль в органах казначейства. Бухгалтерський контроль. Адміністративний контроль.

Функції служби внутрівідомчого контролю Державної казначейської служби.

Тема 4. Організація контрольно-ревізійної роботи в Державній фінансовій інспекції України

Державна фінансова інспекція України, як суб'єкт внутрішнього контролю. Стратегія її розвитку до 2015 року в умовах реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю, а саме: інспектування, централізованого внутрішнього аудиту, гармонізації внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту.

Державна фінансова інспекція України: структура, функції, права та обов'язки її працівників. Порядок формування планів роботи органів Державної фінансової інспекції.

Стандарти державного фінансового контролю, їх перелік та основний зміст. Мета розробки та запровадження стандартів державного фінансового контролю за використання бюджетних коштів, державного і комунального майна.

Організація та порядок проведення контрольних заходів фінансово-господарської діяльності підприємств та організацій. Організація та порядок проведення інспектування фінансово-господарської діяльності бюджетних установ та організацій.

Порядок документування результатів контрольних заходів та формування звітності про результати державного фінансового контролю.

Здійснення контрольних заходів в умовах електронного зберігання і обробки інформації суб'єкта господарювання, на якому проводиться контроль.

Оцінка стану внутрішнього фінансового контролю. Попередження правопорушень з боку суб'єктів фінансового контролю. Оприлюднення результатів державного фінансового контролю.

Тема 5. Сутність державного внутрішнього фінансового аудиту та організація його проведення

Поняття і сутність державного внутрішнього фінансового аудиту, його складові. Аудит адміністративної діяльності та аудит ефективності. Правові засади організації та здійснення державного фінансового аудиту в Україні. Мета та основні завдання державного фінансового аудиту.

Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм, аудит фінансово-господарської діяльності бюджетних установ, аудит виконання місцевих бюджетів. Стадія підготовки до проведення аудиту, її характеристика. Організація та проведення аудиторських досліджень в Україні.

Реалізація результатів державного фінансового аудиту.

Тема 6. Реалізація матеріалів контрольних заходів

Предмет і мета документування контрольних заходів та їх результатів. Оформлення матеріалів контрольних заходів. Узгодження і підписання матеріалів контролю. Реалізація результатів контрольних заходів і застосування процедури відповідальності за допущені фінансові порушення.

Контроль за станом усунення виявлених порушень і виконанням вимог контролюючого органу. Порядок повернення бюджетних коштів, отриманих як субвенція, до відповідного бюджету в разі їх нецільового використання. Порядок складання, передача за належністю Протоколу про бюджетне правопорушення. Порядок призупинення бюджетних асигнувань. Порядок призупинення та відновлення видаткових операцій підприємств, установ і організацій за рахунками в банках, казначейства. Порядок застосування статті 164-12 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Порядок подання суб'єктами державного фінансового контролю матеріалів контрольних заходів до правоохоронних органів. Правові підстави взаємодії органів бюджетного контролю з правоохоронними органами. Взаємодія органів бюджетного контролю з правоохоронними органами на стадії підготовки до здійснення контрольних заходів, на стадії їх здійснення та на стадії реалізації результатів контролю.

Тема 7. Контроль за касовим виконанням державного та місцевих бюджетів

Систематизація бюджетних правопорушень за часом їх здійснення. Бюджетні правопорушення на етапі складання проектів бюджетів та їх затвердження. Основні порушення бюджетного законодавства на стадії виконання бюджетів. Бюджетні правопорушення при підготовці звіту про виконання бюджетів та прийняття рішення щодо його затвердження.

Мета і завдання контролю за виконанням державного і місцевих бюджетів. Планування перевірки виконання бюджетів, підготовка до її проведення. Організація перевірки виконання бюджетів.

Порядок взаємодії органів фінансового контролю у проведенні перевірок виконання бюджетів. Перевірка дотримання нормативних документів, які визначають порядок складання, розгляду і затвердження бюджету. Розподіл доходів між бюджетами. Контроль правильності визначення видатків бюджету в цілому і бюджетних установах. Поквартальний розподіл видатків. Дотації і субвенції – особливості контролю законності і доцільності їх здійснення.

Контроль за виконанням зведеного місцевого бюджету. Контроль операцій за рахунками місцевого бюджету в органах казначейства. Перевірка економічної і контрольної роботи фінансових і казначейських органів. Перевірка правильності відображення касового виконання бюджетів. Перевірка стану організації обліку і звітності. Контроль операцій на рахунках бюджетів місцевих органів самоврядування.

Особливості контролю використання державних активів у бюджетній сфері. Особливості контролю використання державних активів у небюджетній сфері.

Тема 8. Контроль виконання кошторисів бюджетних установ

Бюджетна установа як підконтрольний об'єкт. Статус бюджетної установи. Законодавчо-нормативна база, що визначає особливості володіння та розпорядження майном бюджетної установи. Організація та порядок проведення інспектування фінансово-господарської діяльності бюджетних установ та організацій.

Особливості складання та затвердження кошторису бюджетної установи за загальним та спеціальним фондами. Контроль складання та затвердження кошторису бюджетної установи. Порядок внесення змін

до кошторису і плану асигнувань бюджетної установи. Основні види порушень щодо кошторисів на стадії планування.

Види, форми контролю виконання кошторису загального фонду. Особливості контролю виконання кошторису спеціального фонду.

Тема 9. Контроль руху грошових коштів та розрахунків бюджетних установ

Організація проведення контролю за рухом готівки в бюджетних установах. Ревізія грошових коштів у касі. Основні завдання ревізії грошових коштів у касі. Інформаційні джерела ревізії каси. Ревізія касових операцій. Перевірка ведення касової книги та оформлення касових документів. Контроль за повнотою оприбуткування готівки в касу установи. Перевірка дотримання встановлених лімітів каси та цільового використання отриманої готівки. Контроль за дотриманням порядку видачі грошових коштів під звіт та її використання. Ревізія операцій за рахунками у органах казначейства.

Основні завдання ревізії казначейських операцій, джерела інформації. Ревізія розрахункових і кредитних операцій. Правильність оформлення авансових звітів і прикладених до них документів, та своєчасність подання їх у бухгалтерію організації. Стан обліку розрахунків з підзвітними особами. Організація перевірки витрат на відрядження. Особливості перевірки витрат на відрядження в бюджетних установах і організаціях. Особливості відшкодування витрат на відрядження за кордон.

Перевірка витрат на придбання матеріальних цінностей за готівкові кошти. Контроль розрахунків з оплати праці. Перевірка дотримання штатної та трудової дисципліни. Перевірка правильності встановлення працівникам надбавок і доплат. Орієнтовний перелік обов'язкових контрольних дій у разі виявлення ознак порушень.

Тема 10. Контроль за правильністю здійснення процедур державних закупівель

Об'єкти та суб'єкти державних закупівель та державного замовлення. Організація діяльності та проведення процедури закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти. Формування державних замовлень, розміщення поставок продукції для державних потреб і контроль за їх виконанням.

Особливості укладення договорів підряду на капітальне будівництво, капітальний ремонт, виконання проектних і розвідувальних робіт, реконструкцію за рахунок бюджету.

Загальні умови здійснення закупівель. Відмова в участі у процедурі закупівель. Процедура здійснення закупівель. Процедура закупівлі в одного постачальника. Процедура відкритих торгів. Процедура двоступеневих торгів. Процедура запиту цінових пропозицій /котирування/. Договір про закупівлю. Звітність про результати здійснення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.

Тема 11. Контроль наявності та руху основних засобів, інших необоротних активів, нематеріальних активів та запасів у бюджетних установах

Завдання та напрями, джерела та об'єкти контролю основних засобів і нематеріальних активів. Перевірка стану збереження та обліку основних засобів та нематеріальних активів. Контроль операцій з надходження та вибуття основних засобів. Перевірка правильності віднесення необоротних активів до основних засобів, інших необоротних матеріальних активів і нематеріальних активів. Контроль за індексацією первісної вартості необоротних активів. Балансова, відновлювальна вартість. Перевірка підстав проведення переоцінки необоротних активів. Контроль за капітальним ремонтом та реконструкцією необоротних активів.

Контроль за правильністю та повнотою оприбуткування основних засобів. Перевірка оприбуткування необоротних активів, що надійшли як гуманітарна допомога. Документи, які підлягають контролю при тематичній перевірці руху необоротних активів. Завдання перевірки інвентарних номерів на необоротних активах. Перевірка карток обліку необоротних активів. Перевірка списання необоротних активів. Контроль за актами на списання необоротних активів. Перевірка правильності нарахування зносу необоротних активів. Документальна ревізія основних засобів, її порядок та особливості. Контроль витрат на ремонт основних засобів. Перевірка операцій з нематеріальними активами.

Поняття інвентаризації, основні завдання та організаційні основи її проведення. Основні вимоги до інвентаризації. Періодичність проведення інвентаризації. Права, обов'язки та відповідальність інвентаризаційних комісій. Випадки в яких необхідно обов'язкове

проведення інвентаризації. Техніка інвентаризаційної роботи. Інвентаризація основних засобів. Інвентаризація нематеріальних активів. Інвентаризація матеріальних запасів та малоцінних і швидкозношуваних предметів. Інвентаризація незавершеного виробництва та незавершених науково-дослідних робіт. Інвентаризація незавершеного капітального будівництва і незакінчених капітальних ремонтів. Порядок розрахунку природних втрат. Регулювання інвентаризаційних різниць та реалізація результатів інвентаризації. Відображення результатів інвентаризації в облікових регістрах.

Основні завдання контролю операцій щодо запасів бюджетних установ. Перевірка повноти оприбуткування запасів, в тому числі тих, які отримані як гуманітарна допомога та шляхом централізованого постачання. Перевірка правильності проведення переоцінки запасів. Контроль за правильністю списання запасів. Перевірка стану обліку запасів. Ревізія відпуску запасів у використання.

Документи та реєстри що підлягають перевірці при контролі за рухом запасів. Матеріальні цінності, що підлягають списанню. Перевірка визначення непридатності матеріальних цінностей для подальшого використання. Перевірка роботи постійно діючої комісії по списанню матеріальних цінностей. Контроль за наявністю документації по списанню матеріальних цінностей. Перевірка повноти оприбуткування деталей, вузлів та агрегатів розібраного чи демонтованого обладнання.

Перевірка підстав списання недостачі. Перевірка підстав безплатної передачі чи продажу матеріальних цінностей. Відповідальність посадових осіб які порушили порядок зберігання матеріальних цінностей або безгосподарно ставились до них. Перевірка правильності встановлення вартості реалізованих будівель, споруд, транспортних засобів та інших матеріальних цінностей.

Тема 12. Контроль організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в бюджетних установах

Завдання, основні напрями і джерела контролю бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Перевірка організації облікової і контрольної роботи в бюджетних установах. Контроль стану бухгалтерського обліку грошових коштів. Контроль облікової інформації наявності та руху необоротних активів бюджетної установи. Перевірка стану обліку запасів. Контроль достовірності звітної

інформації. Контроль відповідності балансів та звітності касового виконання кошторисів бюджетних установ.

**Тематика практичних занять
Денна форма навчання – 36 год.**

Практичне заняття 1-2. Державний фінансовий контроль та його здійснення в умовах ринкової економіки - 4 год.

Заняття № 1

1. Сутність, завдання та функції державного фінансового контролю в умовах ринкової економіки.
2. Предмет та метод державного фінансового контролю, принципи його організації та здійснення.
3. Об'єкти та суб'єкти фінансового контролю.

Заняття № 2

1. Класифікація державного фінансового контролю: види, форми та методи.
2. Документальний і фактичний контроль.
3. Інспектування.
4. Послідовність проведення ревізій.
5. Державний фінансовий аудит.
6. Проблемні питання державного фінансового контролю.

Практичне заняття 3-4. Система органів державного фінансового контролю в Україні - 4 год.

Заняття № 1

1. Система органів стратегічного управління державним фінансовим контролем в Україні.
2. Міжгалузеві органи управління державним фінансовим контролем в Україні.
3. Рахункова Палата України – найвищий орган державного фінансового контролю від законодавчої влади.
4. Дискусійні питання організації роботи Рахункової палати

Заняття № 2

1. Державний фінансовий контроль центральних органів виконавчої влади, державних адміністрацій
2. Спеціалізовані органи державного фінансового контролю в Україні.
3. Відомчий фінансовий контроль.
4. Комунальний (муніципальний) фінансовий контроль.
5. Взаємодія органів державного фінансового контролю з правоохоронними органами.

Практичне заняття 5. Організація фінансового контролю в системі Державного казначейства – 2 год.

1. Функції Державної казначейської служби України по організації контролю за рухом фінансових ресурсів бюджету.
2. Організаційна структура Державної казначейської служби України.
3. Послідовність та особливості державного фінансового контролю, що здійснюється органами Державної казначейської служби.
4. Внутрішній контроль в органах Державної казначейської служби України.
5. Відповідальність Державної казначейської служби України при здійсненні казначейського обслуговування бюджетних коштів.

Практичні заняття 6-7. Організація контрольно-ревізійної роботи в системі органів Державної фінансової інспекції України – 4 год.

Заняття № 1

1. Основні положення організації діяльності Державної фінансової інспекції України.
2. Завдання та функції Державної фінансової інспекції.
3. Права, обов'язки та відповідальність Державної фінансової інспекції.
4. Річний план основних напрямів контрольно-ревізійної роботи.
5. Квартальні плани контрольно-ревізійної роботи Державної фінансової інспекції.

Заняття № 2

1. Планова та позапланова ревізія.
2. Підготовка до проведення ревізії.
3. Офіційні розпорядчі документи на проведення контрольних заходів та початок контрольного заходу.
4. Документальна та фактична перевірка.
5. Дії посадових осіб Державної фінансової інспекції у випадку

виявлення порушень.

6. Тривалість ревізій. Зупинення та поновлення ревізій.

7. Проведення зустрічних звірок.

Практичне заняття 8-9. Сутність державного фінансового аудиту та організація його проведення – 4 год.

Заняття № 1

1. Поняття, сутність та види державного фінансового аудиту.
2. Державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм.
3. Державний фінансовий аудит суб'єктів господарювання. Підготовка до проведення державного фінансового аудиту бюджетної установи.
4. Завдання другого етапу "Проведення поточних аудиторських процедур".
5. Камеральна перевірка фінансової звітності.

Заняття № 2

1. Оцінка стану внутрішньогосподарського фінансового контролю.
2. Складення довідки за результатами поточних аудиторських процедур.
3. Реалізація результатів державного фінансового аудиту.
4. Аудит в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах.

Практичне заняття 10. Реалізація матеріалів контрольних заходів – 2 год.

1. Порядок документування результатів контрольних заходів.
2. Оформлення результатів ревізії
3. Ознайомлення з актом об'єкта контролю і підписання акта.
4. Реалізація результатів ревізії.
5. Застосування фінансових санкцій та адміністративних стягнень.
6. Контроль за станом усунення виявлених порушень і виконанням вимог контролюючого органу.

Практичне заняття 11. Контроль за касовим виконанням державного та місцевих бюджетів – 2 год.

1. Мета і завдання контролю за виконанням державного і місцевих бюджетів.

2. Планування перевірки виконання бюджетів, підготовка до її проведення.
3. Організація перевірки виконання бюджетів.
4. Порядок взаємодії органів фінансового контролю у проведенні перевірок виконання бюджетів.
5. Контроль операцій на рахунках бюджетів місцевих органів самоврядування.
6. Методичні прийоми контролю використання бюджетного фінансування державних замовлень.

Практичне заняття 12. Контроль виконання кошторисів бюджетних установ – 2 год.

1. Джерела контролю за виконання кошторисів бюджетних установ.
2. Основні завдання контролю за виконанням кошторисів бюджетних установ.
3. Особливості контролю складання та затвердження кошторису бюджетної установи.
4. Контроль за доходами та видатками, джерелами яких слугують власні надходження.
5. Перевірка правильності фактичного виконання загального фонду кошторису.
6. Перевірка правильності фактичного виконання спеціального фонду кошторису.
7. Перевірка фактичних видатків у розрізі кожного КЕКВ та їх відповідності касовим.

Практичне заняття 13-14. Контроль руху грошових коштів та розрахунків у бюджетних установах – 4 год.

Заняття № 1

1. Основні завдання ревізії грошових коштів у касі бюджетної установи.
2. Джерела ревізії каси та нормативна база ведення касових операцій.
3. Інвентаризація наявних грошових коштів, що зберігаються в касі установи.
4. Ревізія касових операцій.
5. Контроль розрахунків з підзвітними особами.
6. Ревізія витрат на відрядження.

Заняття № 2

1. Джерела та завдання ревізії операцій за рахунками у банках та Державній казначейській службі.
2. Ревізія операцій за рахунками у банках та Державній казначейській службі.
3. Джерела та завдання ревізії розрахункових операцій бюджетної установи.
4. Ревізія розрахункових операцій бюджетної установи.
5. Контроль розрахунків з оплати праці.

Практичне заняття 15. Контроль за правильністю здійснення процедур державних закупівель – 2 год.

1. Фінансово-господарські операції, на які поширюється дія Закону України «Про здійснення державних закупівель».
2. Оприлюднення інформації про державні закупівлі.
3. Процедури державних закупівель.
4. Державне регулювання та контроль у сфері закупівель.
5. Перевірка державних закупівель Держфінінспекцією.
6. Підстави проведення позапланових перевірок державних закупівель. Виїзна та невиїзна перевірка державних закупівель.
7. Фактичний та документальний аналіз питань перевірок державних закупівель.
8. Документування перевірки державних закупівель.

Практичне заняття 16-17. Контроль наявності та руху основних засобів, інших необоротних активів, нематеріальних активів та запасів у бюджетних установах – 4 год.

Заняття № 1

1. Завдання та напрями ревізії, джерела та об'єкти контролю основних засобів і нематеріальних активів.
2. Інвентаризація матеріальних цінностей.
3. Перевірка стану збереження та обліку основних засобів та нематеріальних активів.
4. Напрями перевірки операцій з надходжень та вибуття основних засобів.
5. Контроль за оприбуткуванням основних засобів.
6. Перевірка операцій з списання основних засобів.

Заняття № 2

1. Контроль правильності нарахування зносу необоротних активів.
2. Контроль витрат на ремонт основних засобів.
3. Перевірка повноти оприбуткування запасів, які отримані як гуманітарна допомога та шляхом централізованого постачання.
4. Перевірка правильності проведення переоцінки запасів.
5. Контроль за правильністю списання запасів.
6. Перевірка стану обліку запасів.

Практичне заняття 18. Контроль організації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в бюджетних установах – 2 год.

1. Завдання, основні напрями і джерела ревізії бухгалтерського обліку.
2. Перевірка організації облікової і контрольної роботи в установі.
3. Перевірка стану бухгалтерського обліку.
4. Меморіально-ордерна форма ведення бухгалтерського обліку бюджетними установами.
5. Перевірка достовірності звітності і стану звітної дисципліни.

1.3. Методи навчання й оцінювання

У навчальному процесі застосовуються наступні методи навчання:

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійна робота студентів;
- виконання комплексного практичного індивідуального завдання.

У процесі вивчення дисципліни "Державний фінансовий контроль" використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- ректорська контрольна робота;
- підсумкова оцінка за КППЗ;
- іспит.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни "Державний фінансовий контроль" визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту (табл. 1.2)

Таблиця 1.2

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	
Змістовий модуль 1: модульна контрольна робота за темами 1-6, поточне опитування, тестовий контроль	Ректорська контрольна робота	Підсумкова оцінка за КППЗ	Іспит	Разом
20%	20%	20%	40%	100
Тиждень 9	Тиждень 17	Тиждень 18	Під час екзаменаційної сесії	

РОЗДІЛ 2. НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Державний фінансовий контроль та його здійснення в умовах ринкових економіки

Короткий теоретичний коментар

Фінансовий контроль – це комплексна і цілеспрямована фінансово-правова діяльність органів фінансового контролю або їх підрозділів чи представників, а також осіб, уповноважених здійснювати контроль, що ґрунтується на положеннях нормативно-правових актів чинного законодавства. Він полягає у встановленні фактичного стану справ на підконтрольному об'єкті щодо його фінансово-господарської діяльності і спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності в ході формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів з метою ефективного соціально-економічного розвитку усіх суб'єктів фінансових правовідносин. Фінансовий контроль передбачає перевірку господарських і фінансових операцій щодо їх достовірності, законності, доцільності і ефективності.

Фінансовий контроль є одним із функціональних елементів управлінської діяльності у сфері публічних фінансів. За допомогою методів фінансового впливу на розвиток соціально-економічних процесів у суспільстві фінансовий контроль надає можливість суб'єкту управління (керуючій системі) через використання вартісних показників впливати на функціонування й фактичний стан керованого об'єкта, оцінити обґрунтованість та ефективність прийнятих управлінських рішень, виявляти допущені відхилення від вимог цих рішень, установлювати їх причини, у разі необхідності скоригувати раніше прийняті рішення й вжити заходів щодо усунення несприятливих ситуацій. Таким чином, через фінансовий контроль реалізується на практиці об'єктивно притаманна фінансам загалом та бюджету зокрема контрольна функція.

Державний фінансовий контроль – це різновид фінансового контролю, спрямований на дотримання законності, фінансової дисципліни, доцільності та ефективності при формуванні, розподілі, володінні, використанні та відчуженні активів, які належать державі.

Державний фінансовий контроль охоплює всі операції, пов'язані з рухом державних коштів. Специфікою державного контролю є те, що він реалізується в різних напрямках, але від імені та в інтересах держави.

Широка сфера застосування державного фінансового контролю дозволяє суттєво впливати на весь економічний процес, стежити за дотриманням фінансової безпеки держави, досягненням фінансової самодостатності регіонів, секторів і галузей економіки, збалансованістю державного та місцевих бюджетів, захищеністю фінансово-економічних інтересів громадян і суспільства. Від організації цілісної системи державного фінансового контролю залежить ефективність здійснення державної фінансової політики.

Мета державного фінансового контролю полягає у виявленні на підконтрольних об'єктах порушень принципів законності, ефективності, доцільності й економії при формуванні та використанні державних фінансових та матеріальних ресурсів, відхилень від прийнятих норм, стандартів; попередженні фінансових правопорушень; притягненні винних осіб до відповідальності, забезпеченні відшкодування заподіяних збитків; вжитті заходів щодо запобігання таким порушенням у майбутньому.

Завданням державного фінансового контролю є забезпечення законності, ефективності, фінансової дисципліни і раціональності в процесі формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів, які належать державі.

Державний фінансовий контроль виконує наступні **функції**: профілактичну, інформаційну і мобілізуючу.

Основними принципами здійснення державного фінансового контролю є: законність, обов'язковість, стратегічна спрямованість, неупередженість, всеосяжність, системність, плановість, регулярність, своєчасність, економічність, гласність, дієвість.

Предметом державного фінансового контролю є розпорядча та фінансово-господарська діяльність підконтрольних об'єктів у частині формування, володіння, використання та відчуження коштів та інших активів, що належать або мають належати державі.

Об'єктами державного фінансового контролю є органи виконавчої влади всіх рівнів, підприємства, установи, організації, згідно з законом, щодо фінансово-господарської діяльності яких здійснюються контрольні заходи суб'єктами державного фінансового контролю.

Методичні прийоми і способи державного фінансового контролю поділяються на дві групи: загальнонаукові і специфічні.

Загальнонаукові методичні прийоми і способи включають аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, аналогію і моделювання, абстрагування і конкретизацію, системний аналіз, функціонально-вартісний аналіз.

Специфічні методичні прийоми включають прийоми, вироблені практикою контроль-ревізійної роботи на основі досягнень економічної науки. Специфічні методичні прийоми і способи використовують для одержання необхідних доказів у процесі контрольних дій під час проведення ревізій чи тематичних перевірок. Їх класифікують за двома групами: методичні прийоми фактичного контролю (інвентаризація, контрольні заміри, спостереження (обстеження), експертно-лабораторний аналіз, контрольний запуск сировини і матеріалів); методичні прийоми документального контролю (нормативно-правова перевірка, формальна перевірка документів, арифметична перевірка документів, експертна перевірка документів, зустрічна перевірка документів, логічна перевірка документів, контрольні порівняння на збалансованість окремих показників, перевірка правильності відображення господарських операцій з даних документів у реєстрах бухгалтерського обліку, аналітична перевірка звітності і балансів, техніко-економічні розрахунки, порівняння, групування даних).

Фінансовий контроль в Україні поділяється на такі **види**: державний, муніципальний, незалежний і контроль власника.

За суб'єктами, що здійснюють фінансовий контроль, виділяють: зовнішній (тобто контроль спеціально уповноважених державних органів, що є вищими стосовно до об'єкта, що перевіряється, або незалежних від нього органів контролю) та внутрішній (контроль у межах однієї організації або галузі силами їхніх структурних підрозділів, бухгалтерів).

За періодичністю здійснення контроль поділяється на такі **форми**: попередній, поточний (оперативний) і наступний (ретроспективний).

За інформаційним забезпеченням розрізняють документальний і фактичний контроль.

Документальний контроль полягає у встановленні сутності і достовірності господарської операції за даними первинної документації, облікових реєстрів і звітності, у яких вона знайшла відображення в бухгалтерському, податковому і статистичному обліку.

Фактичний контроль полягає у встановленні реального стану об'єкта за допомогою зважування, лічби, вимірювання, лабораторних аналізів тощо. До об'єктів фактичного контролю належать: готівка в касі, основні засоби, нематеріальні активи, готова продукція тощо.

Інспектування – це ретроспективний контроль за використанням і збереженням фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяття

зобов'язань, станом та достовірністю обліку та фінансової звітності органів державного і комунального сектору з метою виявлення недоліків і порушень. Інспектування здійснюється у формі ревізій та повинно забезпечувати виявлення фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових та матеріально-відповідальних осіб.

Державний фінансовий контроль сприяє зміцненню фінансового становища країни, є однією з необхідних умов успіху економічних реформ, які здійснюються в ній. У сучасних умовах зростаючого значення набуває нова гілка фінансового контролю держави - забезпечення фінансової безпеки України.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає економічна сутність фінансового контролю?
2. Яке призначення державного фінансового контролю?
3. Охарактеризуйте систему державного фінансового контролю.
4. Хто виступає суб'єктами і які об'єкти фінансового контролю?
5. Які завдання фінансового контролю?
6. Які функції виконує фінансовий контроль?
7. На яких принципах ґрунтується фінансовий контроль?
8. Які види фінансового контролю залежно від різних класифікаційних ознак Ви знаєте?
9. Розкрийте сутність державного фінансового аудиту.
10. Назвіть види державного фінансового аудиту.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 1

Завдання 1.1.

Необхідно:

розглянути наведені порушення та вказати, за допомогою якого прийому документального контролю їх можна виявити.

Дані для виконання:

1. Завищення норм списання природного убутку на товари.
2. Неправильне нарахування відпускних в розрахунково-платіжній відомості.
3. Відображення в акті виконаних робіт таких обсягів, на які не оформлені наряди.
4. Несвоєчасне оприбуткування готівки в касу.

5.Невідповідність справжньому підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері.

6.Невідповідність даних матеріального звіту про витрачання сировини й матеріалів даним карток складського обліку.

Завдання 1.2.

Необхідно:

- зазначити, які прийоми документального контролю необхідно застосувати для виявлення порушень.

Дані для виконання:

1.Товари, що надійшли від постачальника, не відображені в обліку.

2.На виробництво продукції витрачається менше сировини, ніж передбачено за нормами.

3.Невідповідність реквізитів підприємства та печатки на податковій накладній.

4.Включення у відомість на видачу заробітної плати прізвища працівника, який був прийнятий лише у наступному місяці.

5.Видатковий касовий ордер не містить підпису керівника підприємства, але проставлені підписи одержувача коштів і головного бухгалтера.

6.Записи в авансовому звіті не відповідають записам наданих виправдовуючих документів про витрачені підзвітні суми.

Завдання 1.3.

Необхідно:

- розглянути наведені нижче ситуації та вказати, за допомогою якого прийому документального контролю можна виявити порушення.

Дані для виконання:

1.Бухгалтер підприємства, використавши готівку з каси для особистих потреб, склав видатковий касовий ордер, де вказав, що гроші були передані дочірньому підприємству. В дочірньому підприємстві кошти оприбутковані не були.

2.Відсутній номер і дата на авансовому звіті.

3.Невідповідність даних платіжної відомості на видачу заробітної плати і табелів по окремих працівниках.

4. В порівняльній відомості, що складена за результатами проведеної інвентаризації неправильно відображена сума природного убутку.

5. Видача готівки з каси була оформлена видатковим касовим ордером за формою, запропонованою новим бухгалтером підприємства.

6. На виготовлення продукції було витрачено більше електроенергії, ніж передбачено за нормами.

Література

Основна: 2, 3 (С. 55-22), 4 (С. 39-86), 5, 19, 26, 29. Додаткова: 32, 33, 34, 39, 40.

Тема 2. Система органів державного фінансового контролю в Україні

Короткий теоретичний коментар

Склад органів державного фінансового контролю залежить від структури фінансового апарату держави, яка, у свою чергу, визначається державним устроєм і функціями державних органів, закріпленими в Конституції України. За ознаками ініціювання й здійснення контролю виділяють суб'єктів, що здійснюють загальний і спеціалізований контроль.

До суб'єктів загального контролю належать ті органи державної влади й управління, які є ініціаторами та виконавцями контролю, у тому числі в бюджетній сфері.

Здійснення специфічних контрольних повноважень ними делегуються підпорядкованим їм спеціалізованим структурам. Функції зі здійснення постійного контролю за використанням коштів державного бюджету парламент України делегував Рахунковій палаті. Уряд, у свою чергу, делегував функції зі здійснення поточного контролю за видатками державного бюджету Міністерству фінансів і Державній казначейській службі України, а наступного – Державній фінансовій інспекції. Функції фіскального контролю за діяльністю платників податків покладено на Державну фіскальну службу України.

Систему органів державного фінансового контролю доцільно відповідно до Конституції України розглянути у вигляді двох підсистем. До першої належать органи загального контролю, до другої підсистеми – органи спеціалізованого контролю, яким повноваження контролю делеговані суб'єктами першої підсистеми (рис. 2.1).

Президент України забезпечує контроль під час розгляду проекту Закону про Державний бюджет України на наступний рік і внесення його на розгляд Верховної Ради України, а також під час підписання Закону України "Про Державний бюджет України на відповідний рік". Президент України також має право приймати рішення щодо забезпечення реалізації бюджетної політики та посилення фінансово-бюджетної дисципліни.

Рис. 2.1. Система органів державного фінансового контролю України

Згідно зі ст. 109 Бюджетного кодексу **Верховна Рада України** здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства у процесі визначення бюджетної політики на наступний бюджетний період; розгляду проекту та прийняття закону про Державний бюджет України; внесення змін до закону про Державний бюджет України; виконання закону про Державний бюджет України, у тому числі шляхом заслуховування звітів про виконання Державного бюджету України; розгляду річного звіту про виконання закону про Державний бюджет України; використання кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій.

Комітети Верховної Ради України беруть участь у складанні, прийнятті, контролі за виконанням Державного бюджету України в частині, що віднесена до компетенції комітетів, з метою забезпечення доцільності, економності та ефективності використання бюджетних коштів.

Одним із провідних є Комітет з питань бюджету, який здійснює законопроектну роботу, готує, попередньо розглядає питання, віднесені до повноважень Верховної Ради України, та виконує контрольні функції у відповідних сферах відання з таких питань:

- державна бюджетна політика та міжбюджетні відносини;
- Державний бюджет України (включно з питаннями доходів, видатків бюджету, контролю за виконанням бюджету);
- бюджетний процес;
- державний внутрішній і зовнішній борг;
- проведення експертизи щодо впливу законопроектів, проектів інших актів на показники бюджету та відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини;
- діяльність державних фінансових органів;
- діяльність Рахункової палати.

У системі органів державного фінансового контролю **Рахункова палата** має статус незалежного конституційного органа, який від імені Верховної Ради України і відповідно до ст. 98 Конституції України здійснює фінансовий контроль за законним, ефективним і доцільним витрачанням державних коштів. До основних завдань такого контролю належать:

- перевірка законності, доцільності й ефективності формування і використання державних фінансових ресурсів;
- підготовка пропозицій для поліпшення ситуації у сфері державних фінансів і бюджетного процесу на всіх його стадіях;
- виявлення фактів незаконного або неефективного використання фінансових коштів держави.

Метою перевірок і ревізій, які здійснюються Рахунковою палатою, є з'ясування уповноваженою для цього посадовою особою, фактичного стану справ на об'єкті перевірки з погляду своєчасності, повноти, об'єктивності, достовірності та доказовості виявлених фактів і зроблених оцінок щодо законності, ефективності й доцільності використання коштів:

- державного бюджету;
- загальнодержавних цільових, позабюджетних фондів;

- кредитів та позик, наданих Україні іноземними державами, банківськими установами та міжнародними фінансовими організаціями;
- валютних ресурсів, наданих на зворотній основі;
- кошторису Національного банку України;
- майна, яке належить до об'єктів державної власності;
- ресурсів матеріального резерву України.

Відповідно до ст. 110 Бюджетного кодексу України до повноважень Рахункової палати з контролю за дотриманням бюджетного законодавства належить здійснення контролю за: надходженнями та використанням коштів Державного бюджету України; утворенням, обслуговуванням і погашенням державного боргу; ефективністю управління коштами Державного бюджету України; використанням коштів місцевих бюджетів у частині трансфертів, які надаються з державного бюджету. Рахункова палата подає Верховній раді України висновки та пропозиції щодо стану надходження коштів до Державного бюджету України та їх використання за підсумками кожного кварталу.

Рахункова палата у ході виконання Державного бюджету України контролює повноту і своєчасність грошових надходжень, фактичне витрачання бюджетних асигнувань, у тому числі коштів загальнодержавних цільових фондів та видатків по обслуговуванню внутрішнього і зовнішнього боргу України, у порівнянні з затвердженими показниками Державного бюджету України, виявляє відхилення та порушення, проводить їх аналіз, вносить пропозиції щодо їх усунення.

Рахункова палата за встановленими формами щоквартально подає Верховній Раді України оперативний звіт про хід виконання Державного бюджету України, в якому наводяться фактичні відомості про формування доходів і проведені витрати у порівнянні з показниками, затвердженими Законом про Державний бюджет України поточного року, і показниками за відповідний період або квартал попереднього року.

З метою забезпечення своєчасного надходження і обробки інформації, необхідної для складання звіту про виконання Державного бюджету України, Рахунковою палатою за погодженням з Кабінетом Міністрів України вводиться обов'язкова фінансова звітність усіх центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій перед Рахунковою палатою. Рішення про конкретні

терміни виконання і форми зазначеної звітності приймається Кабінетом Міністрів України за поданням Голови Рахункової палати.

Аналіз оперативної інформації, одержаної в порядку контролю, проводиться Рахунковою палатою, і узагальнені відомості подаються Верховній Раді України, її комітетам та Кабінету Міністрів України.

Важливі функції в державному фінансовому контролі виконує **Кабінет Міністрів України**, який організовує та контролює процес складання проекту Державного бюджету України і його виконання. Від уряду контроль здійснює Міністерство фінансів України (центральный апарат та місцеві фінансові органи), Державна казначейська служба України та Державна фінансова інспекція України. Кожний із цих органів державного бюджетного контролю має свої функціональні обов'язки і завдання.

Міністерство фінансів України відповідно до повноважень, передбачених ст. 111 Бюджетного кодексу здійснює контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу як щодо державного бюджету, так і місцевих бюджетів, якщо інше не передбачено законодавством України. Міністерство фінансів України в межах своїх повноважень забезпечує реалізацію єдиної державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, координує та спрямовує діяльність органів виконавчої влади, уповноважених на проведення контролю за дотриманням бюджетного законодавства, визначає основні організаційно-методичні засади та дає оцінку функціонуванню систем внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, якщо інше не передбачено законодавством.

Місцеві фінансові органи здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу щодо місцевих бюджетів.

Міністерство фінансів України та місцеві фінансові органи у встановленому законодавством порядку одержують від центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, банків та інших фінансових установ усіх форм власності пояснення, матеріали та інформацію з питань, що виникають під час складання, розгляду, затвердження і виконання бюджетів та звітування про їх виконання.

До повноважень **Державної казначейської служби України** з контролю за дотриманням бюджетного законодавства відповідно до ст. 112 Бюджетного кодексу належить здійснення контролю за: веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного бюджету

та місцевих бюджетів, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності; бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету; відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі); відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

Державна казначейська служба України в межах своїх повноважень забезпечує організацію та координацію діяльності головних бухгалтерів бюджетних установ та контроль за виконанням ними своїх повноважень шляхом оцінки їх діяльності.

Отже, Державна казначейська служба України здійснює контроль за дотриманням єдиних правил обліку та звітності за бюджетами усіх рівнів і кошторисами доходів і видатків, а також контроль за спрямуванням коштів за цільовим призначенням на стадії здійснення операцій з виконання бюджету на підставі документів розпорядників коштів, поданих до оплати.

Державна фінансова інспекція України згідно зі ст. 113 Бюджетного кодексу здійснює контроль за: цільовим та ефективним використанням коштів державного бюджету та місцевих бюджетів (включаючи проведення державного фінансового аудита); цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії; достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників; відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі); веденням бухгалтерського обліку, а також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету; станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудита у розпорядників бюджетних коштів.

Державна фінансова інспекція України щомісячно надає Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та Міністерству

фінансів України звіти про узагальнені результати контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Державна фіскальна служба України згідно з Постановою КМУ від 21 травня 2014 р. № 236 “Положення про Державну фіскальну службу” є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, державну політику з адміністрування єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

Основними завданнями Державної фіскальної служби є: реалізація державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, державної політики з адміністрування єдиного внеску, а також боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів.

Державна фіскальна служба відповідно до покладених на неї завдань: контролює своєчасність подання платниками податків та єдиного внеску передбаченої законом звітності, своєчасність, достовірність, повноту нарахування та сплати податків і зборів, єдиного внеску, митних та інших платежів; здійснює контроль за дотриманням податкового і митного законодавства, законодавства щодо трансфертного ціноутворення, законодавства щодо адміністрування єдиного внеску та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого законом покладено на Державну фіскальну службу.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику вищого органу державного фінансового контролю в Україні.
2. Назвіть головні органи суб'єктів державного фінансового контролю.
3. Які функції вищого та головних органів державного фінансового контролю.
4. Дайте характеристику Рахункової палати як вищого органу державного фінансового контролю.
5. Назвіть контрольні повноваження Рахункової палати.
6. Назвіть основні функції Рахункової палати у сфері державного фінансового контролю.
7. Назвіть контрольні повноваження Верховної Ради України у сфері державного зовнішнього фінансового контролю.
8. Назвіть контрольні повноваження Верховної Ради України у сфері державного фінансового контролю, які здійснюються через Комітет з питань бюджету.
9. Дайте характеристику та визначте правову основу Державної фінансової інспекції України.
10. Назвіть функції Державної фінансової інспекції України.
11. Дайте характеристику та визначте правову основу Міністерства фінансів України.
12. Назвіть основні функції Міністерства фінансів України у сфері державного фінансового контролю.
13. Дайте характеристику та визначте правову основу Державної казначейської служби України.
14. Назвіть основні функції Державної казначейської служби України у сфері державного фінансового контролю.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 2

Завдання 2.1

Дайте стислу характеристику унормованої положеннями Закону України «Про Рахункову палату» підсистеми державного фінансового контролю у розрізі наступних питань: що являє собою контроль; чим зумовлюється його необхідність; у чому полягають мета й завдання контролю; що є його об'єктом; який інструментарій контролю.

Література

Основна: 1, 2, 3 (С. 22-33), 4, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 27, 29. Додаткова: 30, 32, 33, 34, 35, 38, 39.

Тема 3. Організація фінансового контролю в системі Державної казначейської служби

Короткий теоретичний коментар

Згідно зі статтю 112 Бюджетного кодексу **Державна казначейська служба здійснює контроль за:**

1) веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і втрат державного бюджету та місцевих бюджетів, складанням та поданням фінансової і бюджетної зві щості;

2) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень бюджету;

3) відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету;

4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі);

5) відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

Контроль бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету здійснюється у процесі обслуговування дохідної частини бюджетів органами Державної казначейської служби на стадіях зарахування, повернення помилково та надмірно зарахованих коштів, розмежування надходжень між рівнями бюджетів та фондами, при наданні дотації вирівнювання місцевим бюджетам та перерахуванні міжбюджетних трансфертів.

Щодо здійснюваного органами Державної казначейської служби контролю в процесі казначейського обслуговування бюджетів за видатками, то варто зазначити, що він базується на великій кількості тісно взаємопов'язаних контрольних процедур.

У процесі контролю за цільовим спрямуванням бюджетних коштів **органи Державної казначейської служби в частині виконання бюджету за видатками здійснюють:**

- попередній контроль - на етапі реєстрації зобов'язань розпорядників бюджетних коштів, особливо на стадії

схвалення та дозволу на витрачання державних коштів. Контроль передусь здійсненню операцій надходження й витрачання коштів і є найважливішим етапом роботи органів Державної казначейської служби;

- поточний контроль - у процесі оплати рахунків розпорядників бюджетних коштів та одержувачів шляхом перевірки відповідності платіжних документів затвердженим кошторисам бюджетних установ. Цей контроль постійно здійснюється Державною казначейською службою України, котра як зберігач державних коштів зобов'язана забезпечити ефективне й раціональне їх використання відповідно до програми уряду;
- контроль після здійснення видатків та проведення операцій, який дає змогу упевнитися, що всі операції у бухгалтерському обліку розпорядника коштів відображено правильно, зобов'язання взяті у межах доведених асигнувань, дані бухгалтерського обліку казначейства відповідають даним обліку розпорядника.

Функцію внутрішнього контролю на рівні Державної казначейської служби України виконує управління внутрішнього контролю та аудиту, а у регіональних управліннях Державної казначейської служби України відділи внутрішнього контролю та аудиту. Під системою внутрішнього казначейського контролю слід розуміти сукупність процедур, які забезпечують достовірність та повноту інформації, яка передається керівництву Державної казначейської служби, дотримання положень нормативних актів при здійсненні операцій щодо виконання бюджетів. Внутрішній контроль розподіляється на службу внутрішнього аудиту і систему бухгалтерського та адміністративного (операційного) контролю.

Функції служби внутрішнього аудиту зводяться до наступного:

- забезпечення достовірності та повноти інформації, якою оперують органи Державної казначейської служби;
- перевірка ефективності та достовірності бухгалтерського обліку виконання державного та місцевих бюджетів;
- додержання внутрішніх та зовнішніх нормативних та законодавчих актів у процесі виконання органами Державної казначейської служби державною та місцевих бюджетів та забезпечення чіткого виконання розпоряджень органів влади щодо управління та використання бюджетних коштів;

- оптимальне використання бюджетних коштів (реалізація ідеї виділення і оплата рахунків тільки тим розпорядникам, які зареєстрували свої фінансові зобов'язання в органах Державної казначейської служби);
- координація відносин Державної казначейської служби України з органами Держфінінспекції, що здійснюють зовнішній контроль за їх роботою;
- залагодження конфлікту інтересів, що може виникнути між органами Державної казначейської служби України з розпорядниками коштів в процесі виконання державного та місцевих бюджетів;
- підтримання позитивного іміджу органів Державної казначейської служби.

Ефективність казначейського контролю полягає у тому, що він надає можливість запобігти вчиненню порушення законодавства на етапах забезпечення обліку бюджетних асигнувань та контролю за їх дотриманням, консолідації, інформації про зобов'язання розпорядників коштів, відкриття бюджетних асигнувань.

Варто зазначити, що органи Державної казначейської служби є єдиними виконавцями контролю на етапі реєстрації зобов'язань, фінансових зобов'язань та поточного контролю у процесі прийняття до виконання платіжних доручень розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів при виконанні бюджетів і здійснюють цей контроль не вибірково, а на регулярній основі.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть мету створення Державної казначейської служби.
2. Які повноваження Державної казначейської служби щодо контролю за виконанням державного бюджету?
3. Які контрольні функції виконують органи Державної казначейської служби?
4. Охарактеризуйте основні етапи казначейського контролю.
5. Які види контролю здійснюють органи Державної казначейської служби в частині виконання державного бюджету за видатками?

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 3

Завдання 3.1

Дані для виконання:

Під час проведення перевірки цільового використання і законності витрачання бюджетних коштів Головним управлінням ДКСУ у Львівській області (начальник Черничко В.П., головний бухгалтер Лемох М.П.), в ході якої було виявлено: головним бухгалтером протягом кварталу у бухгалтерському обліку були відображені такі господарські операції:

№ п/п	Зміст операції	Сума, грн.	Д ^Г	К ^Г
1	Нарахована заробітна плата позаштатного працівника установи	2340,00	801	661
2	Нарахована працівнику допомога по тимчасовій непрацездатності за два дні	56,50	652	661
3	Нараховані внески до Пенсійного фонду	645,00	801	651
4	Нараховані внески на державне соціальне страхування	185,00	801	652
5	Нараховані внески на державне соціальне страхування на випадок безробіття	185,00	801	653
6	Видана заробітна плата	2340,00	661	301

05.03.2013 р. Головним управлінням ДКСУ у Львівській області перерахувало 5,2млн. грн. акціонерній будівельній компанії «Алтіс» (голова правління Мельник Д.І., головний бухгалтер Петров Л.Д.) на будівництво житла для потерпілих від повені. При проведенні перевірки АБК «Алтіс» встановлено, що 1,8 млн. грн. перераховано на закупівлю будівельних матеріалів згідно із кошторисом плану будівництва житла потерпілим; 1,7 млн. грн. були перераховані ТОВ «Брокер», з яких, в свою чергу, 1 млн. грн. були перераховані банку «Аваль» для наступного конвертування в долари за курсом 7,99 грн. за 1 долар США на кодований рахунок 987123385 з письмовим повідомленням Карпенка В.І. Суму 850 тис. грн. направлено на виплату заробітної плати працівникам, які здійснювали будівництво, нарахування на заробітну плату склало 368,4 тис. грн. Встановлено, що робітники ці кошти не отримували і підписи у розрахунково-платіжної відомості не їх. Подальшою перевіркою встановлено, що ці кошти отримало керівництво підприємства, а будівництво безкоштовно здійснили військовослужбовці Тернопільського гарнізону. Вищеназвані

факти передані до прокуратури і по них порушена кримінальна справа № 6483-02.

07.03.2013 р. Головним управлінням ДКСУ у Львівській області було перераховано ТОВ «Укрпрод» (директор Литвинов П.П., головний бухгалтер Семененко Н.І.) 1 млн. грн. для закупівлі продовольства населенню. Перевіркою ТОВ «Укрпрод» встановлено, що деякі продовольчі продукти, які уряд дозволив закупити за кордоном, були звільненні від сплати податків згідно зі спеціальним розпорядженням. Фактично встановлено, що, перерахувавши до польської фірми «Богуслав» суму 180 тис. грн., підприємство перевезло через кордон згідно з митною декларацією товарів на суму 3,8 млн. грн. без сплати податку на додану вартість та інших обов'язкових платежів.

В особі ревізора-контролера виступає студент. Ревізія проводилась на підставі посвідчення №78 від 04.05.2010 р., підписаного начальником Державної фінансової інспекції у Львівській області Тельпіш С.С.

Необхідно:

Використовуючи вищенаведену інформацію, виконати такі завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. Якщо ні, то обов'язково вказати, який нормативний документ був порушений і в чому; вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
- 3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.
- 4.Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у відповідних документах.

Література

Основна: 1, 2, 3 (С. 190-201), 4 (С. 117-121), 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 20, 23, 24, 25, 27, 29. Додаткова: 30, 32, 33, 34, 35, 38, 39.

Тема 4. Організація контрольно-ревізійної роботи в Державній фінансовій інспекції України

Короткий теоретичний коментар

Державна фінансова інспекція України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю.

Головними завданнями Державної фінансової інспекції є: здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності у органах виконавчої влади, державних фондах, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують кошти з бюджетів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують державне чи комунальне майно, за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу, дотриманням законодавства про державні закупівлі, діяльністю суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які не віднесені законодавством до підконтрольних установ, за рішенням суду, винесеним на підставі подання прокурора або слідчого для забезпечення розслідування кримінальної справи.

Держфінінспекція України відповідно до покладених на неї завдань:

1) здійснює державний фінансовий контроль за:

використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна, станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності у міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують (отримували у періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних

фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували у періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно (далі - підконтрольні установи), за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів;

дотриманням законодавства про державні закупівлі;

діяльністю суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які не віднесені законодавством до підконтрольних установ, за рішенням суду, винесеним на підставі подання прокурора або слідчого для забезпечення розслідування кримінальної справи;

2) здійснює контроль за:

виконанням функцій з управління об'єктами державної власності;

цільовим використанням коштів державного і місцевих бюджетів;

цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії;

складанням бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів;

усуненням виявлених недоліків і порушень;

3) забезпечує участь представників Держфінінспекції України в ревізійних комісіях господарських організацій, у яких корпоративні права держави перевищують 50 відсотків статутного капіталу;

4) вживає в установленому порядку заходів до усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства та притягнення до відповідальності винних осіб, а саме:

вимагає від керівників та інших службових осіб підконтрольних установ усунення виявлених порушень законодавства;

звертається до суду в інтересах держави, якщо підконтрольною установою не забезпечено виконання вимог до усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства з питань збереження і використання активів;

проводить аналіз стану додержання фінансової дисципліни та про його результати повідомляє органи виконавчої влади, інші державні органи та органи місцевого самоврядування;

готує і подає до відповідних державних органів пропозиції щодо усунення та запобігання причинам і умовам, які призвели до допущення недоліків і порушень;

здійснює контроль за виконанням вимог і пропозицій, поданих Держфінінспекцією України та її територіальними органами міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування за результатами державного фінансового контролю, та інформує про це Кабінет Міністрів України і Мінфін України;

застосовує заходи впливу за порушення бюджетного законодавства, накладає стягнення, санкції до осіб, винних у порушенні законодавства; передає правоохоронним органам матеріали ревізій у разі встановлення порушень законодавства, що передбачають кримінальну відповідальність або містять ознаки корупційних діянь; інформує правоохоронні органи про факти інших виявлених порушень законодавства;

5) подає щомісяця Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та Мінфіну України звіти про узагальнені результати контролю за дотриманням бюджетного законодавства;

6) забезпечує погодження призначення на посади та звільнення з посад керівників контрольно-ревізійних підрозділів у структурі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів;

7) координує діяльність, погоджує плани внутрішньої роботи контрольно-ревізійних підрозділів у структурі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та здійснює оцінку фахового рівня працівників таких підрозділів;

8) здійснює контроль за проведенням внутрішньої контрольно-ревізійної роботи у структурі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади;

9) отримує та аналізує звітність про роботу контрольно-ревізійних підрозділів у структурі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади;

10) розглядає листи, заяви і скарги громадян про факти порушення законодавства з фінансових питань, вживає згідно із законодавством відповідних заходів для їх усунення;

11) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до компетенції Держфінінспекції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністру;

12) здійснює інші повноваження, визначені законами України та покладені на неї Президентом України.

Держфінінспекція України з метою організації своєї діяльності:

1) забезпечує в межах повноважень здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх здійсненням в апараті Держфінінспекції України, її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління;

2) здійснює в установленому порядку добір кадрів в апарат Держфінінспекції України та на керівні посади в її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління, формує в установленому порядку кадровий резерв на відповідні посади, організовує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та працівників апарату Держфінінспекції України та її територіальних органів;

3) контролює діяльність територіальних органів Держфінінспекції України;

4) організовує планово-фінансову роботу в апараті Держфінінспекції України, її територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку;

5) організовує розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних із діяльністю Держфінінспекції України, її територіальних органів, підприємств, установ, організацій, що належать до сфери її управління;

6) забезпечує у межах своїх повноважень виконання завдань мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності держави;

7) організовує ведення діловодства та архіву в апараті Держфінінспекції України відповідно до встановлених правил;

8) забезпечує в межах своїх повноважень реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, здійснення контролю за її

збереженням у Держфінінспекції України, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери її управління.

Держфінінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право в установленому порядку:

1) залучати до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, у тому числі на договірній основі, працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, державних фондів, підприємств, установ та організацій, зокрема для проведення контрольних замірів будівельних, монтажних, ремонтних та інших робіт, контрольних запусків у виробництво сировини і матеріалів, контрольних аналізів сировини, матеріалів і готової продукції, інших перевірок;

2) одержувати від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб, фізичних осіб - підприємців інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на Держфінінспекцію України та її територіальні органи завдань;

3) скликати наради, створювати комісії та робочі групи;

4) користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державними, у тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами;

5) здійснювати державний фінансовий контроль шляхом проведення: інспектування у формі планових та позапланових ревізій певного комплексу чи окремих питань фінансово-господарської діяльності підприємств, установ та організацій; державного фінансового аудиту; перевірки державних закупівель;

6) перевіряти в ході державного фінансового контролю грошові та бухгалтерські документи, звіти, кошториси та інші документи, що підтверджують надходження і витрачання коштів та матеріальних цінностей, документи щодо проведення процедур закупівель, проводити перевірку фактичної наявності цінностей (коштів, цінних паперів, сировини, матеріалів, готової продукції, устаткування тощо);

7) безперешкодного доступу в ході державного фінансового контролю на склади, у сховища, виробничі та інші приміщення, що належать підприємствам, установам та організаціям, що контролюються;

8) вимагати від керівників підконтрольних установ проведення інвентаризації основних фондів, товарно-матеріальних цінностей, коштів і розрахунків, у разі відмови в її проведенні звертатися до суду щодо спонукання до проведення інвентаризації, а до ухвалення відповідного рішення судом опечатувати в установленому порядку каси, касові приміщення, склади та архіви;

9) одержувати від службових і матеріально відповідальних осіб об'єктів, що контролюються, письмові пояснення з питань, які виникають у ході здійснення державного фінансового контролю;

10) вилучати під час проведення ревізії у підприємств, установ та організацій копії фінансово-господарських та бухгалтерських документів, які свідчать про порушення, а на підставі рішення суду вилучати до закінчення ревізії оригінали зазначених документів;

11) одержувати від Національного банку України і його установ, інших банків та кредитних установ необхідні відомості, копії документів, довідки про банківські операції та залишки коштів на рахунках об'єктів, що контролюються, а від інших підприємств та організацій, у тому числі недержавної форми власності, що мали правові відносини із зазначеними об'єктами, - довідки і копії документів про операції і розрахунки з підприємствами, установами та організаціями;

12) звертатися в установленому порядку за наявності відповідних міжнародних договорів до контролюючих чи правоохоронних органів інших держав за додатковою інформацією про порушення фінансової дисципліни на підприємствах, в установах та організаціях;

13) проводити на підприємствах, в установах та організаціях зустрічні звірки з метою документального та фактичного підтвердження виду, обсягу і якості операцій та розрахунків для з'ясування їх реальності та повноти відображення в обліку підприємства, установи та організації, що контролюється;

14) ініціювати проведення перевірок робочими групами центральних органів виконавчої влади;

15) пред'являти керівникам та іншим особам підприємств, установ та організацій, що контролюються, обов'язкові до виконання вимоги щодо усунення виявлених порушень законодавства;

16) зупиняти в межах своїх повноважень бюджетні асигнування, зупиняти операції з бюджетними коштами в установленому законодавством порядку, а також застосовувати та

ініціювати застосування відповідно до закону інших заходів впливу у разі виявлення порушень законодавства;

17) вилучати в судовому порядку до бюджету виявлені під час проведення ревізій приховані, занижені валютні та інші платежі, порушувати перед відповідними державними органами питання про припинення бюджетного фінансування і кредитування у разі, коли отримані підприємствами, установами та організаціями кошти і позички використовуються з порушенням законодавства;

18) порушувати перед відповідними державними органами питання про визнання недійсними договорів, укладених із порушенням законодавства, у судовому порядку стягувати у дохід держави кошти, отримані підконтрольними установами за незаконними договорами, без установлених законом підстав та з порушенням законодавства;

19) накладати у випадках, передбачених законодавчими актами, адміністративні стягнення;

20) порушувати перед керівниками відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у допущених порушеннях;

21) при виявленні збитків, завданих державі чи об'єкту контролю, визначати їх розмір згідно з методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Планування є першим і найбільш важливим етапом організації контролю, бо від цього здебільшого залежить раціональне використання кадрового потенціалу служби, ефективність і результативність контролю, а також оперативне реагування на його результати.

Залежно від інтервалу проведення контрольно-ревізійної роботи розрізняють стратегічні та поточні плани.

Стратегічні плани, зазвичай, складають на 3-5 років і містять заходи фаз запровадження досконаліших форм і методів контролю, поліпшення і розробки нових правових, організаційних, методологічних і кадрових підходів з питань контрольно-ревізійної роботи. У поточних планах контрольно-ревізійної роботи конкретизують заходи щодо організації контролю, визначають, визначають підприємства, діяльність яких підлягає ревізії. Складання плану є важливим організаційним заходом контрольно-ревізійної роботи.

План основних напрямів контрольно-ревізійної роботи (річний) складається на наступний календарний рік і містить такі контрольні заходи:

Держфінінспекція України готує за погодженням з Мінфіном подає до 1 грудня поточного року Кабінетові Міністрів України проект плану основних напрямів контрольно-ревізійної роботи Держфінінспекції та її територіальних органів, що містить прелік тем:

інспектування певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольних установ;

державний фінансовий аудит виконання бюджетних програм, діяльності бюджетних установ, суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також інших суб'єктів господарювання, які отримують кошти з бюджетів та державних фондів або використовують державне чи комунальне майно;

перевірки державних закупівель;

контроль за станом контрольно-ревізійної роботи у міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади.

Держфінінспекція України у процесі виконання покладених на неї завдань взаємодіє в установленому порядку з іншими органами виконавчої влади, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, органами місцевого самоврядування, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також підприємствами, установами, організаціями, всеукраїнськими об'єднаннями профспілок і всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців.

Питання для самоконтролю:

1. Які завдання Державної фінансової інспекції?
2. Через які контролюючі заходи Державна фінансова інспекція реалізує свої повноваження?
3. Назвіть основні функції Державної фінансової інспекції.
4. Приведіть організаційну структуру Державної фінансової інспекції.
5. Наведіть права Державної фінансової інспекції.
6. Наведіть обов'язки і відповідальність службових осіб Державної фінансової інспекції.
7. Якою є взаємодія Державної фінансової інспекції з іншими контролюючими органами?

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 4

Завдання 4.1

Дайте стислу характеристику унормованого положеннями Указу Президента України «Про положення про Державну фінансову інспекцію України» порядку організації контрольно-ревізійної роботи в Державній фінансовій інспекції у розрізі наступних питань: що являє собою контроль; чим зумовлюється його необхідність; у чому полягають мета й завдання контролю; що є його об'єктом; який інструментарій контролю.

Література

Основна: 2, 3, 4, 5, 10, 19, 26, 29. Додаткова: 32, 33, 34, 39, 40.

Тема 5. Сутність державного фінансового аудиту та організація його проведення

Короткий теоретичний коментар

Державний фінансовий аудит є різновидом державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю.

Аудит проводиться відповідно до плану контрольно-ревізійної роботи, який складається та затверджується в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Перед початком аудиту керівнику суб'єкта господарювання надсилається не пізніше, ніж за 10 календарних днів відповідне повідомлення із зазначенням строку аудиту та відповідальних за його проведення посадових осіб.

Тривалість аудиту не може перевищувати 90 календарних днів.

Процес аудиту складається з чотирьох етапів:

- перший етап – планування аудиту з метою збору інформації про правове забезпечення фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, систему управління, зокрема організацію внутрішнього контролю, та досягнення суб'єктом господарювання визначених цілей і завдань або набуття кращого досвіду діяльності інших суб'єктів господарювання;

- другий етап – підготовка програми проведення аудиту з урахуванням його плану;
- третій етап – перевірка ризикових операцій фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання;
- четвертий етап – звітування про результати аудиту.

За результатами аудиту складається звіт, який має містити висновки щодо дотримання законодавства і забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання та обґрунтовані рекомендації щодо її удосконалення.

Різновидами державного фінансового аудиту є:

- фінансовий аудит виконання бюджетних програм (аудит ефективності);
- державний фінансовий аудит діяльності бюджетних установ (фінансово-господарський аудит);
- державний фінансовий аудит діяльності суб'єктів господарювання;
- державний фінансовий аудит виконання місцевих бюджетів.

Аудит ефективності – форма державного фінансового контролю, яка спрямована на визначення ефективності використання бюджетних коштів для реалізації запланованих цілей та встановлення факторів, які цьому перешкоджають

Процес аудиту ефективності складається з таких основних етапів: підготовка до аудиту, проведення аудиту, реалізація результатів аудиту.

До основних завдань аудиту ефективності відносять:

- оцінку ефективності використання бюджетних програм;
- оцінку виконання результативних показників бюджетних програм;
- виявлення недоліків, які перешкоджають своєчасній, повній і якісній реалізації запланованих цілей;
- виявлення ступеня впливу виявлених недоліків на реалізацію запланованих цілей;
- розроблення пропозицій щодо шляхів підвищення ефективності використання бюджетних коштів та уникнення недоліків.

Для проведення аудиту ефективності, як правило, створюється аудиторська група. Аудитори, що входять до складу цієї групи, повинні мати навички проведення аналізу, написання звітів зі складних питань, що вимагають логічного і ретельного обґрунтованого викладу.

Особлива увага при здійсненні аудиту ефективності виконання бюджетних програм, приділяється плануванню роботи, оскільки

раціонально складений план надає можливість ефективно провести аудиторську перевірку.

Здійснюючи аудит ефективності, аудитори вибирають та застосовують прийоми і процедури, які відповідають конкретним обставинам. Ці прийоми та процедури повинні дозволяти отримувати достатні, дійсні та необхідні докази, які вмотивовано підкріплюють або спростовують їхні погляди та висновки.

Аудит ефективності проводиться шляхом аналізу: нормативно-правових актів, методичних документів, видань і публікацій щодо напряму діяльності в бюджетній програмі, стосовно якої проводиться аудит ефективності; результатів раніше здійснених контролюючими органами контрольних заходів; показників статистичної, фінансової та оперативної звітності; даних інтерв'ювання, анкетування, опитування громадян і збирання інформації від юридичних осіб.

На ефективність використання бюджетних коштів має вагому роль має своєчасне проведення аудиту ефективності, який надає змогу:

- оцінити рівень досягнення результативних показників бюджетної програми через співвідношення фактично отриманих та запланованих результативних показників; здійснити контроль за використанням бюджетних коштів;

- визначити проблеми, які негативно вплинули на процес виконання запланованих завдань;

- зберегти бюджетні ресурси шляхом внесення своєчасних змін;

- посилити відповідальність керівництва одо організації контролю на всіх стадіях використання бюджетних коштів.

Фінансово-господарський аудит – це форма державного фінансового контролю, спрямована на запобігання фінансовим порушенням та забезпечення достовірності фінансової звітності.

Основним завданням фінансово-господарського аудиту є сприяння бюджетній установі у забезпеченні правильності ведення бухгалтерського обліку, законності використання бюджетних коштів, державного і комунального майна, складанні достовірної фінансової звітності та організації дієвого внутрішнього фінансового контролю.

Фінансово-господарський аудит проводиться за такими етапами: підготовка до проведення фінансово-господарського аудиту, проведення поточних аудиторських процедур, дослідження річної фінансової звітності.

Аудит інших суб'єктів господарювання полягає у перевірці та аналізі діяльності. фактичного стану справ щодо законного та

ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також інших суб'єктів господарювання, що отримують (отримували в період, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують (використовували у період, який перевіряється) державне чи комунальне майно.

Під час аудиту інших суб'єктів господарювання обов'язковій оцінці підлягає рівень управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання, яке полягає у забезпеченні: дотримання вимог законодавства, актів і рішень органів управління та суб'єкта господарювання; достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності; збереження активів; досягнення визначених цілей і завдань або набуття кращого досвіду діяльності інших суб'єктів господарювання з виконання показників економічності, продуктивності і результативності.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте сутність державного фінансового аудиту.
2. Перерахуйте види державного фінансового аудиту.
3. Розкрийте зміст аудиту ефективності.
4. Назвіть особливості державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ.
5. Назвіть етапи державного фінансового аудиту діяльності інших суб'єктів господарювання, що отримують (отримували) бюджетні кошти.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 5

Завдання 5.1

1. Провести порівняльну характеристику державного фінансового аудиту та державного фінансового контролю. Результати оформити у вигляді порівняльної таблиці.
2. Визначити вплив державного фінансового аудиту діяльності підприємства на його функціонування.
3. Дослідити відмінності державного фінансового аудиту та комерційного аудиту в Україні.

Література

Основна: 2, 3 (С. 99-120), 4 (С. 91-100), 5, 19, 20, 24, 26, 29.
Додаткова: 30, 32, 33, 34, 39, 40, 52.

Тема 6. Реалізація матеріалів контрольних заходів

Короткий теоретичний коментар

Контрольно-ревізійний процес є рядом послідовних етапів (стадій) перевірки (рис. 6.1). **Контрольно-ревізійна робота** - це сукупність трудових і матеріальних елементів, пов'язаних з виконанням контрольно-ревізійного процесу, а також створенням необхідних умов для його реалізації.

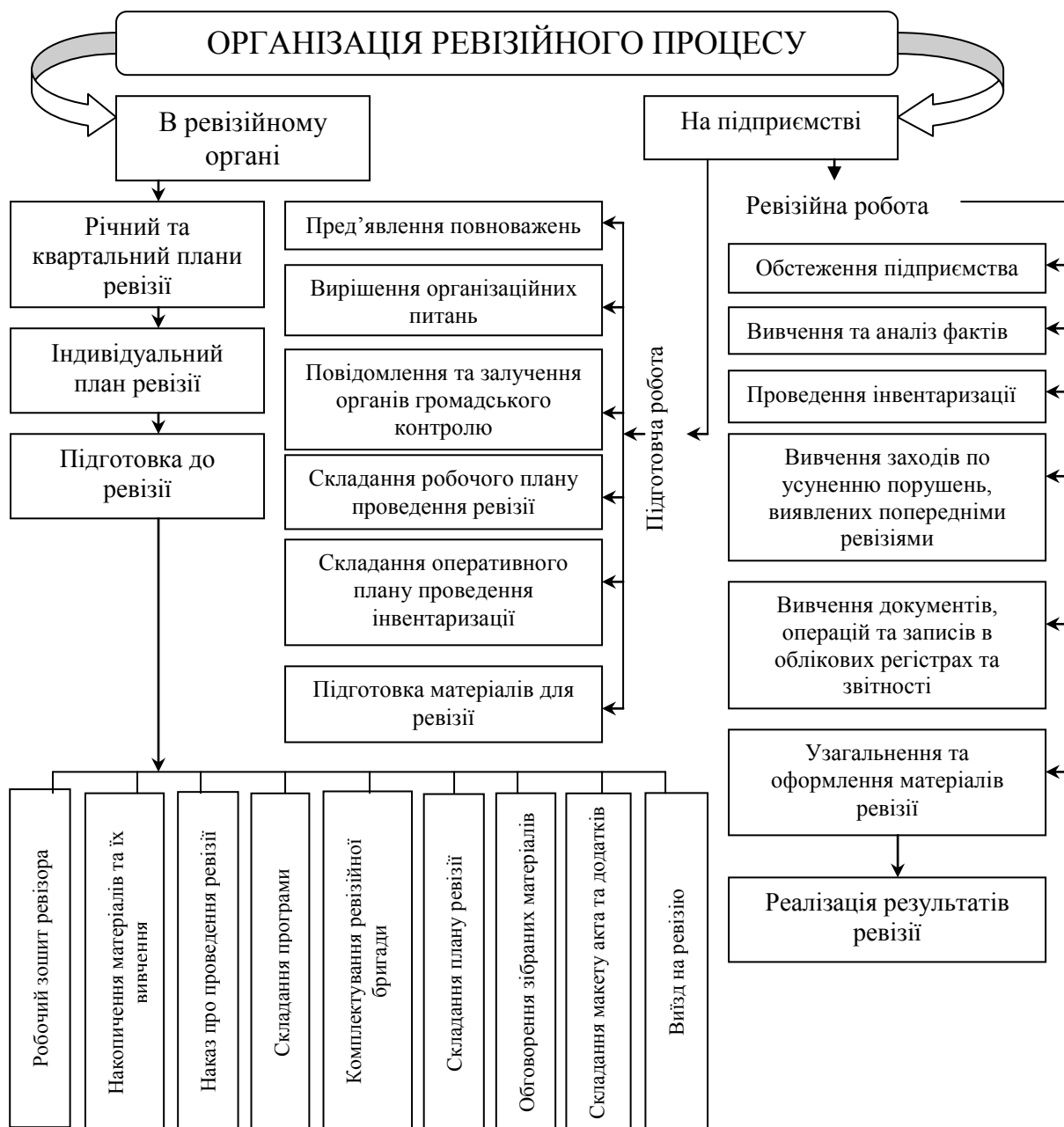

Рис. 6.1. Організація ревізійного процесу

Основним узагальнюючим документом, яким оформляють результати ревізії є акт ревізії, який підписують посадова особа контролюючого органу, а також керівник і головний бухгалтер підприємства, діяльність якого підлягала контролю.

Акт ревізії – це службовий документ, який підтверджує факт проведення ревізії діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, складений службовими особами, а також відображає результати ревізії щодо наслідків окремих господарських операцій, чи діяльності підприємства загалом, виявлені недоліки в господарюванні та додержання нормативно-правових актів.

Акт ревізії містить:

- вступну частину, в якій зазначаються підстава для проведення ревізії, тема ревізії, повна назва об'єкта контролю, його місцезнаходження, відомості про організаційно-правову форму та форму власності, дати початку і закінчення ревізії, період, який рідлягав ревізії, перелік посадових осіб контролюючого органу та залучених спеціалістів, що проводили ревізію, перелік посадових осіб контролюючого органу та залучених спеціалістів, які проводили ревізію, перелік посадових осіб, які відповідали за фінансово-господарську діяльність об'єкта контролю у період, що підлягав ревізії;
- констатуючу частину, в якій наведено інформацію про результати ревізії в розрізі кожного питання програми із зазначенням, за який період, яким способом (вибірковим, суцільним) та за якими документами перевірено ці питання, а також висновок про наявність або відсутність порушень законодавства.

Стилістика акта ревізії має відповідати вимогам ділової мови документа, складеного за офіційно-діловим стилем. Цей стиль належить до книжково- писемного і за своїми ознаками близький до наукового. Складаючи акт комплексної ревізії, не треба застосовувати терміни, які містять юридичну кваліфікацію діяльності окремих осіб, як наприклад "зловживання", "халатність", "крадіжка", "привласнення" тощо. Оцінюючи господарські операції або діяльність службових осіб, варто обмежуватись економічною термінологією "нестача", "залишки", "матеріальний збиток". Крім того, треба визначити, хто із службових осіб підприємства відповідальний іа безгосподарність або дії, що призвели до матеріального збитку.

Реалізація результатів ревізії є завершальною стадією контрольно-ревізійного процесу та передбачає: узагальнення виявлених недоліків, а також їх групування; викладення недоліків контролю в акті комплексної ревізії та обговорення його в трудовому колективі; розробку профілактичних заходів щодо запобігання недоліків у подальшій діяльності підприємства. На завершальній стадії приймаються рішення за результатами ревізії, здійснюється контроль за їх виконанням.

Ревізійна бригада разом з керівництвом підприємства, де було проведено ревізію, обговорює результати контролю в трудовому колективі. Це надає змогу об'єктивно визначити причини недоліків у діяльності підприємства та розробити проект профілактичних заходів щодо запобігання порушень і недоліків у подальшій роботі підприємства.

У міру виявлення ревізією порушень законодавства посадові особи контролюючого органу, не чекаючи закінчення ревізії, мають право усно рекомендувати керівникам об'єкта контролю невідкладно вжити заходів для їх усунення та запобігання у майбутньому. Якщо вжитими в період ревізії заходами не забезпечено повне усунення виявлених порушень, органом служби у строк не пізніше, ніж 10 робочих днів після реєстрації акта ревізії, а у разі надходження заперечень (зауважень) до нього - не пізніше, ніж три робочих дні після надіслання висновків на такі заперечення (зауваження) надсилається об'єкту контролю письмова вимога щодо усунення виявлених ревізією порушень законодавства із зазначенням строку зворотного інформування. Про усунення виявлених ревізією фактів порушення законодавства цей об'єкт контролю у строк, визначений вимогою про їх усунення, повинен інформувати відповідний орган служби з поданням завірених копій первинних, розпорядчих та інших документів, що підтверджують усунення порушень. Про результати ревізії, якою виявлено порушення законів та інших нормативно-правових актів, у визначені строки інформуються органи управління об'єкта контролю та за необхідності відповідні органи державної влади й органи місцевого самоврядування. Важливими складниками механізму усунення бюджетних порушень є також застосування фінансових санкцій та адміністративних стягнень.

Питання для самоконтролю:

1. Яким документом оформляють результати контролю?

2. Хто підписує акт ревізії?
3. Протягом якого періоду розглядаються та приймаються рішення за результатами ревізії?
4. Які вимоги до оформлення результатів ревізії?
5. Який порядок розгляду матеріалів ревізії?
6. Яким чином здійснюється реалізація результатів ревізії?

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 6

Завдання 6.1

Необхідно:

1. Скласти план проведення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.
2. Підготувати проект наказу на проведення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.
3. Скласти акт ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.
4. Розробити проект профілактичних заходів щодо запобігання недоліків і порушень законодавства у подальшій діяльності підприємства.

Література

Основна: 1, 2, 3 (С. 71-99), 4 (С. 153-180), 5, 8, 12, 29. Додаткова: 32, 33, 34, 38, 39.

Тема 7. Контроль за касовим виконанням державного та місцевих бюджетів

Короткий теоретичний коментар

Бюджетний контроль – це різновид державного фінансового контролю, спрямований на забезпечення доцільності, законності, достовірності та раціональності дій учасників бюджетного процесу під час складання, розгляду, затвердження, виконання, внесення змін та звітування про виконання бюджетів усіх рівнів. Бюджетний контроль є особливим видом управлінської діяльності, спрямованим на виявлення відхилень у формуванні та використанні централізованого фонду грошових коштів, а також своєчасне прийняття коригувальних та превентивних заходів. Бюджетний контроль передбачає контроль як за дохідною, так і за видатковою частинами бюджету. **Основні напрями контролю бюджету** наведено в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Основні напрями контролю дохідної та видаткової частини бюджету

Контроль дохідної частини бюджету	Контроль видаткової частини бюджету
перевірка виконання законів України про Державний бюджет України на поточний рік на відповідність їх Бюджетному кодексу, указів Президента України та інших нормативних актів щодо бюджету у частині, яка стосується цих ділянок роботи фінансових і казначейських органів;	перевірка ґрунтовності планування видатків бюджету на поточний рік за галузями, видами видатків у розрізі кодів економічної класифікації;
перевірка наявності та правильності розрахунків і обґрунтувань обсягів доходів бюджету на поточний рік;	перевірка ґрунтовності внесення змін до кошторисів видатків розпорядників коштів, бюджетних установ протягом поточного року;
оцінка стану виконання дохідної частини бюджету за місяцями, кварталами року;	оцінка виконання видаткової частини бюджету за ревізований період за місяцями, кварталами року, виявлення відхилень та причин їхнього виникнення: за видами поточних видатків захищених статей видатків (заробітна плата з нарахуваннями, витрати на харчування, медикаменти), за розпорядженням коштів (установи освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту населення), капітальними витратами (капітальний ремонт, придбання основних засобів);
перевірка дотримання нормативів відрахувань від загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів;	оцінка виконання видаткової частини бюджету за ревізований період за місяцями, кварталами року, виявлення відхилень та причин їхнього виникнення: за видами поточних видатків захищених статей видатків (заробітна плата з нарахуваннями, витрати на харчування, медикаменти), за розпорядженням коштів, капітальними витратами;

перевірка повноти та своєчасності зарахування коштів на поточний рахунок різних рівнів бюджету та ін.	контроль операцій з надання короткотермінових бюджетних позик, розрахунків з бюджетами нижчих рівнів за дотаціями та субвенціями.
---	---

Контроль дохідної частини місцевих бюджетів здійснюється за такими напрямками:

1. Перевірка виконання чинних нормативних актів щодо бюджету, фінансів і контролю, зокрема Бюджетного кодексу, законів України про Державний бюджет України на поточний рік, відповідних указів Президента України та інших нормативних актів у частині, яка стосується цих ділянок роботи фінансових і казначейських органів (у ревізорів є конкретний перелік питань, які необхідно вивчити).

2. Перевірка наявності та правильності розрахунків і обґрунтувань обсягів доходів бюджету на поточний рік. При цьому застосовуються методи аналізу бази планування за даними минулого періоду, урахування змін дохідної бази планового періоду, ужитих заходів з розширення дохідної бази, особливо в умовах дотаційного бюджету;

3. Оцінка стану виконання дохідної частини бюджету за місяцями, кварталами року. Використовуючи дані звітності фіноргану та податкової інспекції про доходи, заборгованість платників податків, списання заборгованості платників, донарахування за актами ревізії, ревізор аналізує дані для уточнення програми ревізії, визначення ревізованих об'єктів для повторного контролю.

4. Перевірка дотримання нормативів відрахувань від загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів до місцевих бюджетів. Методом нормативно-правової перевірки ревізор перевіряє дотримання затверджених нормативів відрахувань до різних бюджетів, а методом зустрічної перевірки у відділеннях банків, податкових інспекціях та в бухгалтерії фінансових органів визначає правильність розрахунків за обсягами доходів і своєчасність їхнього зарахування на поточний бюджетний рахунок бюджету. Особлива увага звертається на правильність перерахунків при наявності операцій з повернення платнику податку переплат, виправлення помилок за минулі дати, періоди. Важливо також вивчити дані рахунків про надходження доходів за кодами «Інші доходи», нез'ясовані надходження (дата виникнення).

5. Перевірка повноти та своєчасності зарахування на поточний рахунок місцевого бюджету. Джерелами контролю є дані виписок банків з поточних рахунків бюджету, довідки про зараховані доходи, відомості відрахувань від загальнодержавних доходів, висновки податкової інспекції про повернення платникам податків переплат тощо, меморіального ордера № 1 за дебетом рахунку «Поточний рахунок місцевого бюджету» і кредитом рахунку «Доходи бюджету». Детально аналізуються дані про обсяги повернення грошових сум платникам податків як переплати, допущенні помилки при зарахуванні доходів за їхніми видами. За видами доходів, де податкова інспекція не веде облік у розрізі платників (державне мито, штрафи за порушення правил руху, санітарних норм, пожежної безпеки тощо), за наявності рішення про повернення переплати треба перевірити достовірність надходження таких доходів (дату, платника податку, у який бюджет зараховано).

6. Перевірка повноти оплати банками відсотків за користування тимчасово вільними залишками бюджетних коштів і коштів позабюджетних фондів.

7. Перевірка доходів від корпоративних прав і повноти надходжень дивідендів за акціями підприємств, орендної плати за майно, передане в користування недержавним підприємницьким структурам.

8. Перевірка достовірності звітності про доходи за звітними періодами. Для цього необхідно порівняти дані звіту за видами доходів з даними книги обліку доходів бюджету, звірити дані з податковою інспекцією, ураховуючи, що в обліку фінансових органів обсяги загальнодержавних доходів визначені в сумах відрахувань, а в податкових органах - у повному обсязі надходжень без розподілу в місцевий і державний бюджети.

9. Перевірка стану податкового контролю в податкових інспекціях. Оскільки ревізії виконання бюджетів проводяться комплексно, то одночасно з ревізією роботи фінансового органу (районного, обласного) перевіряється робота податкової інспекції з питань дотримання податкового законодавства під час розрахунків з бюджетом платників податків, повноти нарахувань і сплати податків платниками, списань податкового боргу, застосувань фінансових санкцій. Вибірково перевіряються окремі платники податків для оцінки стану контролю.

Основні напрями контролю видаткової частини місцевих бюджетів:

1. Перевірка обґрунтованості планування видатків бюджету на поточний рік за галузями, видами видатків у розрізі кодів економічної класифікації.

2. Перевірка обґрунтованості внесення змін до кошторисів видатків розпорядників коштів, бюджетних установ протягом поточного року.

3. Оцінка виконання видаткової частини бюджету за ревізований період за місяцями, кварталами року, виявлення відхилень та причин їхнього виникнення: за видами поточних видатків захищених статей видатків (заробітна плата з нарахуваннями, витрати на харчування, медикаменти), за розпорядками коштів (установи освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту населення), капітальними витратами (капремонт, придбання основних засобів).

4. Перевірка дотримання чинного порядку фінансування з бюджету, своєчасності та повноти фінансування заходів, передбачених бюджетом: бюджетних установ, цільового фінансування підприємницьких структур, цільових програм соціального напрямку. При цьому ретельно вивчаються в бухгалтерії фіноргану дані первинних документів, книги обліку асигнувань і касових видатків, дані меморіальних ордерів № 1 за кредитом рахунку «Поточний рахунок місцевого бюджету», платіжних доручень на перерахування коштів та розпоряджень бюджетних відділів фіноргану на фінансування.

Необхідно з'ясувати:

— чи не було випадків перерахування грошових коштів з основного поточного рахунку бюджету на видатки, не передбачені бюджетом, у більших розмірах, ніж передбачено бюджетом, на фінансування позабюджетних фондів та на інші необґрунтовані та непередбачені чинним законодавством заходи;

— чи не приймалися органами місцевого самоврядування рішення про спрямування бюджетних коштів на видатки, не передбачені бюджетом. Такі рішення можуть прийматися тільки за наявності доходу, додатково одержаного в процесі виконання бюджету, перевищення доходів над видатками або якщо вишукано додаткові фінансові ресурси, які покривають ці видатки;

— чи не було випадків спрямування коштів бюджету на депозитні рахунки в банках (як за ініціативою фіноргану, так і відповідно до рішення виконавчої влади) з посиленням на те, що нібито

в бюджеті є тимчасово вільні кошти, хоча фактично окремі видатки, передбачені бюджетом, своєчасно не фінансувалися.

Для виявлення таких порушень використовуються: метод нормативно-правової перевірки на відповідність операцій чинному законодавству, метод порівняння даних за відповідний період про розміри фінансування у відсотках до затверджених сум, особливо по захищених статтях видатків, щодо обґрунтованості обсягів фінансування окремих розпорядників коштів, методи аналізу та порівняння даних про затверджені за кошторисом видатки, фактично профінансовані обсяги та залишки, непокриті фінансуванням на певні дати місяця.

Варто відзначити, що операції з поточного рахунку бюджету за весь ревізований період перевіряються не вибірково, а суцільним способом, тобто за кожною операцією по меморіальному ордеру, виписках банку, розпорядженнях бюджетного відділу фіноргану та платіжних дорученнях на фінансування. Обов'язково контролюється повнота виписок банку з поточного рахунку бюджету та додатків до нього. У разі виникнення сумнівів можуть застосовуватися зустрічні перевірки операцій в установах банків, в організаціях, якими перераховано кошти. Ретельно контролюються операції з фінансування апарату управління місцевого самоврядування (дотримання лімітів видатків, капітальні витрати тощо).

5. Контроль операцій з надання короткотермінових бюджетних позик, розрахунків з бюджетами нижчих рівнів за дотаціями та субвенціями здійснюється для: перевірки правильності розрахунків і обґрунтувань; визначення обсягів фактичного фінансування; виявлення фактів нецільового використання коштів.

Контроль за виконанням бюджету є пріоритетною і важливою складовою бюджетного менеджменту і одним з основних напрямів фінансового контролю.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте основні завдання контрольно-ревізійної роботи з бюджету.
2. Назвіть і охарактеризуйте етапи ревізійного процесу.
3. Що передбачає підготовча робота до проведення комплексної ревізії фінансових органів з бюджету?
4. Які питання підлягають перевірці під час проведення ревізії бюджету?
5. Який порядок складання й оформлення акту ревізії?

6.Реалізація результатів ревізії і контроль за ліквідацією виявлених порушень і недоліків.

7.Назвіть основні напрями контролю роботи фінансових органів з виконання місцевих бюджетів.

8.Назвіть джерела інформації для контролю виконання місцевих бюджетів.

9.Як перевірити обґрунтованість планування доходів бюджету?

10.Назвіть основні напрями контролю дохідної частини місцевого бюджету.

11.Зазначте методичні прийоми контролю виконання дохідної частини бюджету.

12.Назвіть методичні прийоми контролю використання бюджетного фінансування державних замовлень.

13.Які є напрями контролю державних позабюджетних фондів?

14.Охарактеризуйте особливості контролю планування видатків місцевого бюджету.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 7

Завдання 7.1

Дані для виконання:

1. Немирівський районний бюджет на поточний рік (далі - п. р.) затверджено 2 березня п. р. в обсязі 14 100 тис. грн по доходах та видатках; зміни до видаткової частини бюджету внесено 15 травня п. р.: збільшено планові видатки на комунальні послуги лікарні в сумі 30 тис. грн, на капітальний ремонт адміністративного будинку райадміністрації - 170 тис. грн.

2. Дані про виконання дохідної частини Немирівського районного бюджету за звітний рік (у тис. грн):

Показники	Затверджено в бюджеті	Внесено зміни (+; -)	Фактичне виконання
1. Усього доходів, у тому числі	14 100	—	12 400
І квартал	3500	+ 150	2400
II квартал	3600	—	3300
III квартал	3500	- 150	3400
IV квартал	3500	—	3300
2. З них загальнодержавні доходи, у тому числі	9000	—	7800
І квартал	2200	+ 100	1900

II квартал	2300	—	2100
III квартал	2300	– 100	1800
IV квартал	2200	—	2000

3. Дані про виконання видаткової частини Немирівського районного бюджету за звітний рік (у тис. грн):

Показники	Затверджено в кошторисі на рік	Внесено зміни (+; –)	Фактично профінансовано	Касові видатки	Фактичні видатки
Усього видатків, у тому числі:	14 100	+ 200	12 340	12 335	15 220
1. Школа-інтернат	5400	—	4900	4900	5720
2. Загальноосвітні школи	3400	—	2780	2780	3438
3. Дитячий садок	180	—	170	170	210
4. Районна лікарня	3100	+ 30	2550	2550	3440
5. Бібліотека	12	—	10	10	12
6. Районна адміністрація	1320	+ 170	1410	1410	1550
7. Райкомунгосп	160	—	250	250	370
8. Районний дорожній відділ	370	—	250	250	370
9. Відділ соціального захисту населення	158	—	140	135	220

4. Дані про стан кредиторської заборгованості розпорядників коштів (у тис. грн):

Показники	На 01.01 п. р.	На 31.12 п. р.	У тому числі з виплати заробітної плати	
			на 01.01	на 31.12
Усього в районі, у тому числі:	3300	1710	1960	1015
1. Школа-інтернат	1207	600	460	120
2. Загально-освітні школи	1100	461	880	540

3. Дитячий садок	131	81	45	27
4. Районна лікарня	710	510	453	280
5. Районна адміністрація	870	30	50	20
6. Відділ соціального захисту населення	72	28	72	28

5. Одержано бюджетну позику з обласного бюджету терміном на шість місяців з 1 лютого п. р. на суму 2000 тис. грн; заборгованість погашено 20 листопада п. р.

6. За рішенням районної державної адміністрації з 7 лютого п. р. терміном на сім місяців надано бюджетні кредити:

фірмі «Промінь» на суму 700 тис. грн;

фірмі «Крок» на суму 800 тис. грн.

У листопаді п. р. заборгованість за бюджетними кредитами цими фірмами погашено.

7. Рішенням райадміністрації від 10 березня минулого року № 48 видано гарантії банку «Промінвест» під короткотермінові кредити фірмам: «Міськбуд» - 1400 тис. грн; «Альянс» - 1700 тис. грн. Заборгованість фірмами не погашено й за рішенням господарського суду від 18 січня п. р. списано за рахунок районного бюджету: прямого боргу в сумі 3100 тис. грн і відсотків за кредит - 930 тис. грн.

8. Працівниками райфінвідділів проведено перевірок з питань використання бюджетних коштів, стану обліку та звітності - 72, за матеріалами контролю прийнято рішень з порушенням установлених термінів - 12, передано матеріалів до правоохоронних органів - 28, відмовлено судом у відшкодуванні збитків у зв'язку з недостатністю обґрунтувань - 7.

Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Визначити сутність порушень за наведеними операціями та методичні прийоми й способи їхнього виявлення, джерела інформації для контролю.

2. За порушеннями та недоліками, виявленими в кожній ситуаційній задачі, зробити відповідні записи в журналі ревізора.

3. Скласти розділ акта перевірки Немирівського районного бюджету.

Література

Основна: 1, 2, 3 (С. 167-190), 4 (С. 101-112), 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 23, 24, 25, 27, 28, 29. Додаткова: 30, 32, 33, 34, 35, 38, 39.

Тема 8. Контроль виконання кошторисів бюджетних установ

Короткий теоретичний коментар

Відповідно до Бюджетного кодексу **бюджетна установа** – це орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевих бюджетів. Бюджетні установи є неприбутковими.

Виходячи з того, що фінансування бюджетних установ є кошторисним, в першу чергу, необхідно перевірити додержання **принципів фінансування в бюджетних установах:**

- фінансування установи носить плановий характер. Кошторис доходів і видатків – це основний плановий документ, який складається відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ” від 28.02.2002 р. № 228 (зі змінами від 26.09.2014 р.);
- принцип обґрунтованості кошторису доходів і видатків та напрямів бюджетних асигнувань. При складанні кошторису застосовують та в подальшому суворо контролюють обґрунтованість видатків на підставі затверджених нормативів використання коштів;
- цільовий характер видатків. Цей принцип забезпечується за допомогою єдиної державної класифікації видатків.

Завдання ревізії виконання кошторисів бюджетних установ:

1) дати об’єктивну оцінку стану виконання кошторису на утримання бюджетних установ, а також збереження та використання основних засобів, матеріальних цінностей;

2) виявити порушення фінансової та бюджетної дисципліни, допущені в господарсько-фінансовій діяльності бюджетних установ щодо виконання чинних законодавчих і нормативних актів уряду України, які стосуються: підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів за видами видатків на їхню функціональну

діяльність, забезпечення ощадливого витрачання та збереження коштів і матеріальних цінностей, ведення бухгалтерського обліку та складання звітності, здійснення внутрішньогосподарського контролю;

3) розробити заходи для ліквідації виявлених порушень і недоліків, відшкодування збитків, завданих бюджетній установі діями чи бездіяльністю відповідальних службових осіб, і запобігання зловживанням і недолікам у подальшій роботі ревізованої бюджетної установи.

Основним **методом** контролю виконання кошторису бюджетної установи є аналітичні способи та прийоми контролю.

Основні напрями ревізії:

1. Контроль операцій з використання бюджетних і спеціальних позабюджетних коштів на рахунках у банку.
2. Контроль стану збереження майна бюджетних установ.
3. Ревізія фактичних видатків на утримання бюджетних установ.
4. Перевірка стану бухгалтерського обліку та достовірності звітності.

Джерела інформації для контролю кошторисів бюджетних установ:

а) положення про бюджетні організації, централізовані бухгалтерії бюджетних установ, кошториси на утримання бюджетних установ, розрахунки за кодами економічної класифікації видатків, накази про облікову політику, внутрішні регламенти та розпорядження щодо господарсько-фінансової діяльності;

б) первинні документи, облікові регістри (меморіальні ордери, відомості аналітичного обліку, оборотні відомості, книги (картки) складського обліку), книга Журнал-Головна;

в) фінансова звітність: баланс, звітність про виконання кошторисів;

г) акти попередніх ревізій і перевірок бюджетних установ різними відомствами державного контролю, а також підрозділами внутрішньогосподарського контролю.

Відповідно до чинного бюджетного законодавства України бюджетним установам, що фінансуються з місцевих бюджетів, в установах банків відкриваються:

- поточні бюджетні рахунки на видатки установи, яких може бути відкрито кілька: на виплату заробітної плати; на придбання

медикаментів, продуктів харчування; на оплату комунальних послуг; на капітальні видатки; на інші поточні видатки;

- поточний бюджетний рахунок для фінансування підвідомчих установ, якщо у структурі управління є підвідомчі бюджетні установи;
- валютні поточні рахунки.

Порядок відкриття поточних бюджетних рахунків бюджетних установ та здійснення банківських розрахункових операцій регламентується нормативними актами Національного банку України.

Починаючи **контроль операцій з використання бюджетних і спеціальних позабюджетних коштів на рахунках в банку**, ревізор повинен ознайомитися з особливостями організації безготівкових розрахунків бюджетної установи, облікового процесу і з'ясувати, які саме рахунки відкрито ревізованою бюджетною установою та в яких саме банках.

Послідовність і напрями контролю:

1. Контроль правомірності відкриття бюджетних поточних рахунків за їхніми видами здійснюється методом нормативно-правової перевірки на відповідність вимогам бюджетного законодавства щодо призначення та функціональної діяльності бюджетної установи.

2. Перевірка тотожності залишків у виписках банків з поточного бюджетного рахунку на перше число місяця, з якого починається ревізований період, і даних бухгалтерського обліку бюджетної установи, застосовуючи метод порівняння даних з меморіальним ордером № 2, книгою Журнал-Головна.

3. Суцільний документальний контроль операцій за місяцями ревізованого періоду:

а) записів за дебетом рахунку 311 «Поточні рахунки на видатки установи» для визначення своєчасності та повноти зарахування банком фінансування з бюджету, а також як відновлення окремих невикористаних за призначенням бюджетних асигнувань (депонування заробітної плати, невикористані підзвітні суми, повернення раніше виданих авансів дебіторами тощо);

б) записів за кредитом рахунку 311 «Поточні рахунки на видатки установи» для визначення правомірності й доцільності використання коштів за напрямками економічної бюджетної класифікації видатків і достовірності відображення таких витрат в обліку.

При цьому за всіма поточними рахунками, відкритими в банках, здійснюється контроль виписок банку та первинних документів до них для визначення їхньої достовірності. Застосовуються також методи

візуальної перевірки виписок банку та первинних документів та порівняння їхніх дат, а в разі виникнення підозр на недостовірність - проводиться зустрічна перевірка таких документів з даними банків, фінансових відділів місцевих державних адміністрацій.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть завдання, джерела інформації та основні напрями контролю виконання кошторисів бюджетних установ.
2. Охарактеризуйте методичні прийоми контролю правильності зберігання та використання майна бюджетних організацій.
3. Зазначте основні напрями контролю фактичних видатків бюджетних установ.
4. Наведіть приклади методики виявлення можливих порушень щодо видатків на оплату праці, на поточне господарське утримання бюджетних установ системи освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення.
5. Охарактеризуйте процес прийняття рішень за наслідками ревізії з питань виконання місцевих бюджетів.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 8

Завдання 8.1

Дані для виконання:

1. Кошторис видатків на поточний рік Тульчинської районної лікарні затверджено 20 грудня минулого року в сумі 3100 тис. грн, фактично профінансовано за 11 місяців на 2550 тис. грн, касові видатки - 2550 тис. грн, фактичні видатки - 3140 тис. грн. Перевищення фактичних видатків:

КЕК № 1160 за комунальні послуги - 340 тис. грн;

КЕК № 1137 за поточний ремонт приміщень - 85 тис. грн;

КЕК № 1111, № 1120 заробітна плата з нарахуваннями - 120 тис. грн.

Перевищення касових видатків над фактичними на капітальний ремонт корпусу № 3 - 130 тис. грн.

2. Дані про рух грошових коштів на поточному бюджетному рахунку в банку:

Зміст операції	Місяць	Дата перерахування фінорганом	Дата зарахування на поточний бюджетний рахунок установи	Сума (грн.)
I. Зарахування фінансування з районного бюджету	лютий	12.02	15.02	22 100
“		21.02	21.02	300 ⁹
—“—		23.02	24.02	8 400
—“—		27.02	27.02	85 000
—“—	березень	7.03	7.03	24 000
—“—		20.03	23.03	21 000
—“—		28.03	28.03	84 000
—“—		29.03	30.03	95 000
II. Передбачено фінансування за кошторисом	січень	×	×	242 000
—“—	лютий	×	×	250 000
—“—	березень	×	×	250 000

3.3 поточного бюджетного рахунку лікарні 29 березня перераховано аванс ПАТ «Темп» на поточний ремонт корпусу № 3 в сумі 35 тис. грн. Загальна вартість поточного ремонту становить 70 тис. грн, термін виконання згідно з договором 11 березня - 1 червня п. р. Станом на 1 жовтня п. р. дебіторська заборгованість становить 35 тис. грн.

4. Перераховано з поточного бюджетного рахунку лікарні за послуги мобільного зв'язку: 28 березня - 4800 грн, 30 червня - 3600 грн; за матеріали для відділення стоматологічного протезування - 25 червня - 960 грн; за послуги інших організацій для цього відділення - 27 червня - 2400 грн.

5. Дані про тарифікацію медичних працівників інфекційного відділення лікарні станом на початок року:

Прізвище та ініціали працівників	Місячна тарифна ставка	Надбавка за шкідливі умови праці (20 %)	Місячна ставка	Фактично нараховано зарплати за 10 місяців
1. Назарчук В. І. - лікар I категорії	2000	400	2400	2400
2. Кочубей С. М. - лікар вищої категорії	2400	480	2880	2880
3. Котик Н. О. - медсестра відділення	1500	300	1800	1800
4. Куценко Ю. А. - медстатист	1400	280	1680	1680

6. Дані про нарахування доплат за роботу працівників стаціонарного відділення лікарні у святкові дні за січень:

Прізвище, ініціали працівників	Посада/місячна ставка	Фактично відпрацьовано		Фактично нараховано		
		усього днів/годин	у т.ч. святкових днів/годин	основна зарплата	доплата за святкові дні	усього нараховано за січень
Захарченко В. В.	лікар/2000	20	1	2000	400	2400
Тимчишин П. І.	лікар/2000	21	2	2000	800	2800
Кульчицька В. І.	медсестра/1200	10/120	1/12	750	150	900
Петренко П. М.	санітарка/1200	12/144	2/24	1080	180	1260
Луценко Л. К.	санітарка/1200	14/162	1/16	120/500	120	1330

Довідково: при розрахунку врахувати, що в січні 20 робочих днів (160 годин).

6. Під час перебування в черговій відпустці (з 1 до 28 березня п. р.) лікар В. В. Захарченко захворіла і їй був виданий листок непрацездатності з 20 до 24 березня, потім ще один листок непрацездатності для догляду за хворою дитиною з 26 до 30 березня. У зв'язку з цим відпустку продовжено на 8 днів, надано допомогу у зв'язку з непрацездатністю за листком непрацездатності з 20 до 24 березня в сумі 120 грн та листком непрацездатності з 26 до 30 березня - 100 грн. Середньоденний заробіток - 120 грн.

7. Дані про депоновану заробітну плату на 1 липня п. р.:

Показники	Термін виникнення депонентської заборгованості		
	понад 1 рік	понад 2 роки	понад 3 роки
1. По заробітній платі, нарахованій за рахунок коштів бюджету	1400	1200	900
2. По заробітній платі, нарахованій за рахунок спеціальних коштів	600	400	2100
Усього	2000	1600	3000

У вересні п. р. на суму простроченої депонентської заборгованості в меморіальному ордері № 5 зроблено такий бухгалтерський запис:

Д-т 671 «Розрахунки за депонентами» - 3000 грн;

К-т 641 «Розрахунки з бюджетом» - 900 грн;

К-т 713 «Доходи за іншими коштами» - 2100 грн.

8. Дані про залишки депонентської заборгованості працівникам лікарні в розрізі структурних підрозділів станом на 1 червня п. р., грн.

Назва структурного підрозділу	Період існування заборгованості			
	до 1 року	до 2 років	до 3 років	понад 3 роки
Лікарня	21 220	11 140	8180	4148
Відділення № 1	3350	2824	2612	1411
Відділення № 2	4638	4131	3714	1212
Відділення № 3	2142	2038	1818	1214

Депонентська заборгованість, що існує понад 3 роки на 1 січня становила 2400 грн, на 1 березня - 2800 грн, а на 1 травня - 3600 грн.

10. Перераховано 12 грудня минулого року комбінату № 12 за капітальний ремонт двох побутових холодильників і телерадіоапаратури, поточний ремонт легкового автомобіля - 8400 грн, у тому числі податок на додану вартість - 1400 грн; устаткування прийнято після ремонту 12 лютого п. р.

У бухгалтерському обліку ці операції показано за грудень минулого року:

Д-т 364 «Розрахунки з іншими дебіторами» - 8400 грн.

К-т 313 «Поточні рахунки за спеціальними коштами» - 8400 грн.

У лютому п. р. на підставі акта прийняття після ремонту № 4415 від 12 лютого п. р.:

Д-т 801 «Видатки з бюджету на утримання установ» (КЕК 1137) - 8400 грн.

К-т 364 «Розрахунки з іншими дебіторами» - 8400 грн.

11. Укладено господарські угоди про здачу в оренду частини приміщень корпусу № 3 від 5 січня п. р. з: аптекоуправлінням - 120 м² (для аптеки), приватною фірмою «Інвест» - 100 м². Крім цього, у корпусі № 3 є приміщення, у яких надаються платні медичні послуги населенню і які мають площу - 200 м². Загальна корисна площа корпусу № 3 - 2000 м², балансова вартість будівлі - 18 500 млн. грн. Фактичні витрати коштів на оплату розрахунків з організаціями, що надають комунальні послуги лікарні, за 6 місяців п. р. становлять 420,0 тис. грн, з них податок на додану вартість - 80,0 тис. грн, у тому числі на корпус № 3-25 % з розрахунку загальної корисної площі районної лікарні.

У бухгалтерському обліку ці операції відображено таким чином:

Д-т 801 «Видатки з бюджету на утримання установи» (КЕК 1160) - 378 тис. грн.

Д-т 811 «Видатки за спеціальними коштами» (КЕК 1160) - 42,0 тис. грн.

К-т 675 «Розрахунки з іншими кредиторами» - 420 тис. грн.

12. Передано за накладною № 258 від 15 вересня минулого року будівельні матеріали для проведення підрядною організацією (РБУ № 3) капітального ремонту корпусу № 1 на суму 87,0 тис. грн, і в обліку віднесено їх на фактичні видатки кошторису (за КЕК 2133).

13. Під час перевірки та наявності устаткування в процедурному кабінеті поліклініки 8 лютого п. р. виявлено 2 холодильники марки «LG» 2010 р. (за даними обліку з 2011 р. на балансі перебувають: 1 холодильник «LG» первісної вартості 13200 грн, 1 холодильник «Sumsung» первісної вартості 14100 грн).

У бухгалтерському обліку за березень п. р. відображено:

Д-т 363 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» - 1800 грн.

Д-т 109 «Інші основні засоби» - 13200 грн.

К-т 109 «Інші основні засоби» - 14100 грн.

14. Матеріали інвентаризації матеріальних цінностей, проведеної в жовтні - листопаді, остаточно оформлені та затверджені в лютому п. р. Виявлені суми нестач віднесені за рахунок матеріально-відповідальних осіб з оцінкою: матеріалів, малоцінних предметів (за обліковими цінами) на суму 11420 грн, основних засобів (за первинною балансовою вартістю) - 112 100 грн, нарахований знос за якими дорівнює сумі 12420 грн.

15. Списана заборгованість неплатоспроможних дебіторів на суму 28,0 тис. грн, у тому числі: В. М. Самойлов - 16,0 тис. грн, В. І. Солоненко - 12,0 тис. грн.

У бухгалтерському обліку ці операції відображено:

Д-т 641 «Розрахунки з бюджетом» - 28,0 тис. грн.

К-т 363 «Розрахунки з відшкодування завданих збитків» - 28,0 тис. грн.

16. Одержано гуманітарну допомогу від фірми «Максимус»: акт № 36 від 10 квітня минулого року на медикаменти - 138 найменувань; акт № 38 від 15 травня на медичні інструменти - 25 найменувань. Усе це взято на балансовий облік матеріальних цінностей у сумі 21 400 грн, а в червні у відділеннях № 1-4 лікарні списано медикаментів як використаних (на підставі акта передавання від 7 червня) - на суму 9400 грн та як непридатних для користування (згідно з актом від 25 жовтня минулого року) - 48 найменувань на суму 4900 грн.

Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Визначити сутність порушень за наведеними операціями та методичні прийоми й способи їхнього виявлення, джерела інформації для контролю.

2. За порушеннями та недоліками, виявленими в кожній ситуаційній задачі, зробити відповідні записи в журналі ревізора.

3. Скласти розділ акта перевірки Тульчинської районної лікарні.

Література

Основна: 2, 3, 4 (С. 181-185), 5, 6, 20, 23, 27, 29. Додаткова: 32, 33, 53.

Тема 9. Контроль руху грошових коштів та розрахунків бюджетних установ

Короткий теоретичний коментар

Цей розділ контрольно-ревізійної роботи належить до найскладніших і дуже трудомістких. Складність полягає в тому, що більшість зловживань і порушень тісно пов'язані з обігом грошових коштів та розрахунками на початковому чи кінцевому етапах здійснення окремих господарських операцій. Перевірка супроводжується виконанням величезного обсягу технічної роботи з підрахунків, складання групувальних таблиць і відомостей. Крім того,

така ревізія (перевірка) здійснюється суцільним, а не вибіркоvim способом контролю.

Бюджетна установа поряд з іншими суб'єктами господарювання здійснює розрахунки за своїми зобов'язаннями і в безготівковій, і в готівковій формі.

Завдання ревізії грошових коштів і розрахунків:

1) оцінити правильність зберігання та використання грошових коштів;

2) виявити порушення порядку здійснення готівкового та безготівкового обігу грошових і прирівняних до них коштів ревізованої бюджетної установи;

3) визначити правомірність, достовірність та економічну обґрунтованість операцій з надходження та використання грошових коштів, відображення цих операцій в обліку;

4) дати оцінку стану розрахунково-платіжної дисципліни за всіма видами розрахунків;

5) виявити факти порушень чинних нормативно-правових актів щодо правомірності, доцільності та обґрунтованості управлінських рішень відповідальних працівників при здійсненні розрахункових операцій;

6) розробити заходи з реалізації результатів контролю стосовно запобігання зловживанням і порушенням, відшкодування збитків і нарахування штрафних санкцій до бюджету, притягнення до відповідальності винних службових осіб.

Бюджетна установа повинна дотримуватися законодавчо визначених термінів проведення обов'язкової **інвентаризації наявних грошових коштів** (не менше одного разу на квартал та в обов'язковому порядку перед складанням річної фінансової звітності); при зміні матеріально-відповідальної особи – на день приймання-передачі справ; при встановленні фактів крадіжок та зловживань – в день встановлення таких фактів; у випадках техногенних аварій, пожеж або стихійного лиха.

Після інвентаризації ревізор починає **ревізію касових операцій**, що має провадитися за суцільним методом перевірки касових документів і за надходженнями, і за видатками щодо правильності їх оформлення (наявність підписів про отримання, заповнення реквізитів, підписів керівника і головного бухгалтера, номера документа і дати здійснення операції, номера кореспондентського рахунку тощо) й законності здійснення.

Під час ревізії підзвітних сум перевіряють:

- законність і доцільність використання підзвітних сум;
- дотримання порядку видачі авансів;
- своєчасність і правильність звітності підзвітних осіб.

Джерелами ревізії операцій із підзвітними сумами є авансові звіти та додані до них підтвердні документи накази, рахунки, чеки, акти, посвідчення тощо, а також субрахунок 362 «Розрахунки з підзвітними особами» книги «Журнал-головна» та дані меморіального ордера № 8 «Накопичувальна відомість за розрахунками з підзвітними особами».

Підзвітні суми мають цільове призначення і можуть втрачатися винятково на цілі, на які вони видані згідно з кодами бюджетної класифікації видатків. Видача сум під звіт працівникам, за якими є непогашена заборгованість за попередні суми, не дозволяється. Підзвітні особи звітують про витрачання отриманих сум авансовим звітом і відповідають за збереження і використання підзвітних сум.

Перевіряючи витрати на відрядження, потрібно насамперед встановити наявність підстав для вибуття працівника у відрядження та виплати відрядних, а саме: чи виданий наказ (розпорядження) керівника на відправлення працівника у відрядження, чи направлений працівник для виконання саме службового доручення (мета відрядження), наявність документів, підтверджуючих зв'язок службового відрядження з основною діяльністю установи, підтвердження факту направлення у відрядження записами у журналі реєстрації відряджень, дотримання граничної тривалості службового відрядження.

По авансових звітах та прикладених до них підтвердних первинних документах, які додаються до меморіального ордера № 8, перевіряється правильність та своєчасність звітування за кошти, отримані на відрядження.

Завданням ревізії операцій за рахунками у банках та Державній казначейській службі є контроль за:

- дотриманням законодавства в ході списання коштів з рахунків, у тому числі цільове спрямування коштів, списаних з рахунків відповідно до затверджених асигнувань, а також наявність документів, які підтверджують відповідні операції;
- дотриманням граничних сум витрат на придбання автомобілів, меблів, іншого обладнання та устаткування, мобільних телефонів, комп'ютерів;
- дотриманням законодавства при здійсненні операцій на зарахування коштів на рахунки.

Ревізія казначейських (банківських) операцій проводиться по всіх відкритих установою казначейських (банківських) рахунках. Для цього ще на початку проведення ревізії необхідно уточнити перелік усіх рахунків, відкритих об'єктом контролю в органах Державної казначейської служби. Інформацію про наявність відкритих рахунків в установах банків необхідно запросити від керівництва об'єкта контролю шляхом отримання відповідної довідки за підписом посадових осіб установи. При необхідності потрібно офіційно запросити у банку перелік всіх відкритих об'єктом контролю рахунків.

Ревізія банківських операцій починається з перевірки наявності усіх казначейських (банківських) виписок за кожним рахунком, наявності всіх додатків до виписок (платіжних доручень, рахунків тощо), які засвідчують здійснення операції. Виписки перевіряються у хронологічному порядку і при цьому звертається увага на відповідність дат виписок та проводиться співставлення відповідності залишків з виписки на кінець попереднього дня та залишку, зазначеному у виписці на початок наступного дня.

При ревізії розрахункових операцій бюджетної установи насамперед необхідно перевірити, чи проведено бюджетною установою обов'язкову інвентаризацію розрахунків, яка повинна проводитись з дотриманням вимог встановленого порядку.

Перевірці підлягають акти звірки взаєморозрахунків та фактично відображені суми заборгованості за даними бухгалтерського обліку. У разі відсутності актів звірок за можливості проводяться зустрічні звірки на підприємствах, по розрахунках з якими рахуються суми заборгованостей, або направляються цим підприємствам відповідні запити щодо підтвердження сум заборгованостей.

Також доцільно під час проведення ревізії провести зустрічні звірки у дебіторів та кредиторів чи направити їм запити щодо підтвердження останніми сум заборгованостей, які рахуються за даними обліку тривалий час і по яких не проводиться претензійно-позовна робота.

Завданням ревізії розрахунків з оплати праці і перевірка: обґрунтованості асигнувань на заробітну працю; дотримання штатної дисципліни; дотримання трудової дисципліни; обґрунтованості встановлення надбавок і доплат; правильності розрахунку середньою заробітку; дотримання порядку нарахування і сплати обов'язкових платежів.

Питання для самоконтролю:

- 1.Розкрийте сутність контролю операцій з грошовим коштами в бюджетних установах.
- 2.Які порушення законодавства ревізія виявляє при перевірці касових операцій з грошовими коштами?
- 3.Зазначте напрями контролю розрахунків в бюджетних установах.
- 4.Охарактеризуйте напрями та методику перевірки казначейських (банківських) операцій.
- 5.Назвіть напрями та методи проведення ревізії розрахунків з підзвітними особами.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 9

Завдання 9.1

Дані для виконання:

Під час перевірки касових операцій Національної філармонії України (директор Моренко Г. І., головний бухгалтер – Луговська М. Б.) було виявлено:

Головним бухгалтером протягом кварталу у бухгалтерському обліку були відображені такі господарські операції:

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
1	Отримані кошти з поточного рахунку банку в касу установи	301	322	222130
2	Видана заробітна плата працівникам установи	661	301	200900
3	Видана сума під звіт на відрядження директора	364	301	757
4	Депонована заробітна плата	661	671	9870
5	Надійшли кошти від працівників за користуванням телефоном	301	362	360
6	Решта суми була здана в банк через інкасатора і зарахована на поточний рахунок банку наступного дня	322	301	21000

02.03.2013 р. було проведено інвентаризацію каси установи (старший касир Мірощенко А.І.) і виявлено фактичну наявність цінностей: готівки у національній валюті - 4450 грн. За обліковими даними в касі повинно знаходитися: готівки у національній валюті - 4488 грн, готівки в іноземній валюті - 11600 дол. США. Причину виявлених розходжень Мірощенко А. І. пояснила таким чином: нестача готівки виникла з причини видачі коштів завскладом на господарчі потреби, але оформити видачу не встигла, та видачі грошей за

здійснене відрядження групи філармонії до Польщі, оскільки керівник групи не здав відомість.

Під час інвентаризації встановлено, що касову книгу на валюту не заведено, валюту закуплено для витрат на відрядження групи філармонії в кількості 10 осіб до Польщі. Курс долара на дату інвентаризації до гривні - 7 грн 99 коп. за 1 дол. США. Звіт на колектив групи затверджено директором філармонії на загальну суму 11600 дол. США. До звіту додані білети на літак Київ - Варшава - Київ на період дії 10.07.2011 р. - 04.08.2012 р. в кількості 10, причому 9 з них виписані на працівників філармонії і один - на дружину працівника. Вартість за проживання було сплачено польською стороною. Залишок грошей було витрачено на потреби колективу, в тому числі на рух по території Польщі згідно з документами на 2200 дол. США.

Касову книгу філармонії пронумеровано, але не прошнуровано і відсутній підпис директора. В установі для оприбуткування готівки під час реалізації квитків не використовується РРО і не ведеться книга РРО.

Перевіркою встановлено, що по сумі 757 грн, що була видана на відрядження директора з 10.05.2012 р. по 16.05.2012 р., був поданий авансовий звіт на суму 690 грн, а решту суми повернуто 18.05.2012 р. З відрядження керівник повернувся 13.05.2012 р.

В особі ревізора-контролера виступає студент. Ревізія каси здійснювалася 02.04.2013 р. по 30.04.2013 р. на підставі посвідчення № 215 від 01.04.2013 р., підписаного начальником Державної фінансової інспекції у м. Києві Королем В. В.

Довідково: встановлений ліміт каси становить 1117 грн.

Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
2. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству, якщо ні, то обов'язково назвати який нормативний документ був порушений і в чому, запропонувати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.

4. Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у відповідних документах (актах, описах, розрахунках, кореспонденцій рахунків тощо).

Завдання 9.2

05.06.2014 р. була проведена перевірка Головного управління охорони здоров'я та медичного забезпечення (начальник Кудрін А. П., головний бухгалтер Міщенко Т. А.), у ході якої було виявлено:

Головним бухгалтером протягом кварталу у бухгалтерському обліку були відображені такі господарські операції:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Отримані кошти з поточного рахунку банку в касу установи	301	322	112130
2	Видана заробітна плата працівникам установи	661	301	100800
3	Видана сума під звіт на відрядження директора	364	301	658
4	Депонована заробітна плата	661	671	8300
5	Надійшли кошти від працівників за користуванням телефоном	301	362	280
6	Решта суми була здана в банк через інкасатора і зарахована на поточний рахунок банку наступного дня	322	301	11000
7	Одежано від Кваша І. П. за путівку в санаторій	301	652	2400

Головним управлінням охорони здоров'я та медичного забезпечення, всупереч вимогам рішення сесії міської ради, за рахунок коштів міського бюджету, передбачених на придбання необхідних лікарських препаратів на лікування хворих за межами міста, без дозволу Міністерства фінансів України придбано 12 легкових автомобілів загальною вартістю 3 млн. 394 тис. грн., три з яких безоплатно передано автогосподарству управління на загальну суму 848 тис. грн. Один автомобіль використовує син Кудріна, а другий - донька Міщенко для власних потреб протягом усього часу з моменту придбання. Витрати на паливо відносяться за рахунок кошторису.

За 2013 рік через завищення розцінок і коефіцієнтів зайво сплачено за виконані ремонтно-будівельні роботи 150,0 тис. грн. Крім того, занижено в обліку вартість основних засобів та матеріальних цінностей на загальну суму 615,3 тис. грн.

Під час перевірки було виявлено, що за послуги опалення та гарячого водопостачання зайво сплачено 48,5 тис. грн, начальником планового відділу Гунько С.В. за виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника було переплачено 1,1 тис. грн.

В особі ревізора-контролера виступає студент. Ревізія здійснювалася на підставі посвідчення № 198 від 05.06.2014 р., підписаного начальником Державної фінансової інспекції в м. Києві Липник Т. В., ревізію проводили з 05.06.2014 р. по 05.07.2014 р.

Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
2. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству, якщо ні, то обов'язково назвати який нормативний документ був порушений і в чому, запропонувати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.
4. Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у відповідних документах (актах, описах, розрахунках, кореспонденцій рахунків тощо).

Література

Основна: 2, 5, 6, 27, 29. Додаткова: 32, 33.

Тема 10. Контроль за правильністю здійснення процедур державних закупівель

Короткий теоретичний коментар

Закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур:

- відкриті торги;
- двоступеневі торги;
- запит цінових пропозицій;
- попередня кваліфікація учасників;
- закупівля одного учасника;
- електронний реверсивний аукціон.

Згідно з Законом України “Про здійснення державних закупівель”
[16] закупівлі здійснюються за такими принципами:

- добросовісна конкуренція серед учасників;
- максимальна економія та ефективність;
- відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель;
- недискримінація учасників;
- об’єктивна та неупереджена оцінка пропозицій конкурсних торгів;
- запобігання корупційним діям і зловживанням;
- вільного переміщення товарів;
- свободи надання послуг.

Планування закупівель та інші передумови здійснення процедур закупівель

1. Закупівля здійснюється відповідно до річного плану. Річний план, зміни до нього надсилаються до органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, або обслуговуючого банку за місцем обслуговування замовника протягом п’яти робочих днів з дня їх затвердження.

2. Річний план, зміни до нього обов’язково безоплатно оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель (далі - веб-портал Уповноваженого органу) протягом п’яти робочих днів з дня затвердження річного плану або змін до нього. Річний план та зміни до нього також оприлюднюються замовником на власному веб-сайті або за його відсутності на веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів.

Державне регулювання та контроль у сфері закупівель

1. Державне регулювання та контроль у сфері закупівель здійснюють Уповноважений орган та інші органи відповідно до їх компетенції.

Органи, які уповноважені на здійснення контролю у сфері закупівель, не мають права втручатися у проведення процедур закупівель.

2. Уповноважений орган здійснює регулювання та координацію у сфері закупівель у межах повноважень.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів:

- до здійснення оплати за договорами про закупівлю перевіряє наявність та відповідність укладеного договору про закупівлю звіту про результати проведення процедури

закупівлі та річному плану закупівель, правильність їх оформлення відповідно до законодавства, а також наявність оголошення про проведення процедури закупівлі, повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів (цінкової пропозиції, пропозиції за результатами застосування переговорної процедури закупівлі), відомостей про рамкову угоду, за якою укладено договір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковими угодами), оголошення про результати процедури закупівлі, що були оприлюднені на веб-порталі Уповноваженого органу. Перевіркою правильності оформлення документів вважається перевірка дотримання замовником встановлених законодавством вимог до форми документа та правильності його заповнення відповідно до затверджених інструкцій стосовно заповнення таких форм (за їх наявності) або розміщених на веб-порталі Уповноваженого органу;

- вживає заходів з недопущення здійснення платежів з рахунка замовника згідно з узятим фінансовим зобов'язанням за договором про закупівлю у випадках:
- відсутності або невідповідності встановленим законодавством вимогам необхідних документів, передбачених цим Законом;
- відміни процедури закупівлі;
- набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів процедури закупівлі недійсними;
- на період призупинення процедури закупівлі;
- наявності відповідного рішення органу оскарження.

У разі виявлення порушень вимог законодавства у сфері закупівель повідомляє про такі випадки Уповноважений орган та орган оскарження.

Банкам під час оплати за договорами про закупівлю замовником разом із платіжним дорученням надаються документи щодо державних закупівель відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність". У разі їх невідповідності вимогам цього Закону платіжне доручення вважається оформленим неналежним чином.

4. Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, здійснюють контроль у сфері

державних закупівель у межах своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

5. Нормативно-правове забезпечення державного регулювання та контролю у сфері закупівель здійснює Уповноважений орган.

Основними функціями Уповноваженого органу є:

- 1) розроблення і затвердження нормативно-правових актів;
- 2) моніторинг закупівель;
- 3) подання Кабінету Міністрів України пропозицій щодо визначення генерального замовника;
- 4) підготовка та подання до Кабінету Міністрів України, Рахункової палати квартальних звітів про стан закупівель;
- 5) узагальнення практики здійснення закупівель, у тому числі міжнародної;
- 6) вивчення, узагальнення та поширення світового досвіду з питань закупівель;
- 7) забезпечення функціонування безоплатного веб-порталу Уповноваженого органу;
- 8) взаємодія з громадськістю та проведення громадських слухань з питань удосконалення системи державних закупівель;
- 9) організація нарад та семінарів з питань закупівель;
- 10) надання безоплатної методологічної допомоги замовникам та надання відповідей з питань державних закупівель на запити зацікавлених осіб. Відповіді на запити носять виключно рекомендаційний характер;
- 11) міжнародне співробітництво у сфері закупівель;
- 12) розроблення та затвердження:
 - стандартної документації конкурсних торгів;
 - типового положення про комітет з конкурсних торгів;
 - порядку визначення предмета закупівлі;
 - порядку здійснення моніторингу закупівель;
 - порядку розміщення інформації;
 - форм:
 - річного плану закупівель;
 - оголошення про проведення процедури закупівлі (оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення процедури двоступеневих торгів, оголошення про проведення попередньої кваліфікації, запит цінкових пропозицій, інформація про застосування переговорної процедури закупівлі);

- обґрунтування застосування переговорної процедури закупівлі;
- реєстру отриманих пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій;
- протоколу розкриття пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій;
- протоколу оцінки пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій;
- повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції;
- повідомлення учасникам про результати процедури закупівлі;
- оголошення про результати процедури закупівлі (оголошення про результати проведення торгів, повідомлення про результати проведення попередньої кваліфікації, інформація про результати процедури запиту цінових пропозицій, інформація про результати проведення переговорної процедури закупівлі, повідомлення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну переговорної процедури закупівлі);
- звіту про результати проведення процедури закупівлі;
- повідомлення про внесення змін до договору;
- звіту про виконання договору про закупівлю;

13) надання роз'яснень щодо застосування законодавства у сфері закупівель;

14) розроблення примірних навчальних програм з питань організації та здійснення закупівель;

15) співробітництво з правоохоронними органами щодо виявлення фактів порушення законодавства у сфері закупівель та подання у випадках, передбачених законами України, до правоохоронних органів матеріалів про виявлені порушення;

16) співробітництво з органами Антимонопольного комітету України щодо виявлення фактів порушень законодавства про захист економічної конкуренції у сфері закупівель;

17) співробітництво з державними органами щодо запобігання проявам корупції у сфері закупівель;

18) вжиття заходів щодо забезпечення ефективного та раціонального використання бюджетних коштів, максимальної їх економії під час здійснення державних закупівель;

19) інформування громадськості про політику та правила державних закупівель.

Уповноважений орган має право:

1) вимагати від замовників подання звіту про результати проведення процедури закупівлі та звіту про виконання договору про закупівлю;

2) встановлювати строки подання замовниками інформації про заплановані закупівлі та укладені договори про закупівлю;

3) отримувати в установленому порядку від замовників, учасників, підприємств, установ, організацій, а також органів, які здійснюють державне регулювання і контроль у сфері закупівель, правоохоронних органів документи та інформацію, що необхідні для виконання функцій, передбачених Законом України “Про здійснення державних закупівель”, у тому числі для здійснення моніторингу державних закупівель. Особи та органи, зазначені у цьому пункті, впродовж п’яти днів з дати отримання відповідного запиту зобов’язані надати Уповноваженому органу інформацію та завірені належним чином копії документів;

4) проводити моніторинг закупівель;

5) здійснювати інші дії та вживати інші заходи, передбачені законодавством для виконання покладених на Уповноважений орган функцій;

6) у разі виявлення порушень законодавства з питань державних закупівель під час здійснення моніторингу закупівель надавати рекомендації щодо усунення та недопущення таких, а також повідомляти центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фінансового державного контролю з метою проведення контрольних заходів.

Антимонопольний комітет України як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов’язаних з участю у процедурах державної закупівлі, створює постійно діючу адміністративну колегію з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері державних закупівель. Рішення постійно діючої адміністративної колегії приймаються від імені Антимонопольного комітету України.

Постійно діюча адміністративна колегія Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері державних закупівель діє у складі трьох державних уповноважених Антимонопольного комітету України. Голова постійно

діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України повинен мати вищу юридичну освіту.

Член постійно діючої адміністративної колегії, який є пов'язаною особою з суб'єктом оскарження або замовником, не може брати участі у розгляді та прийнятті рішень щодо такої скарги і повинен бути замінений на час розгляду і прийняття рішення щодо такої скарги іншим державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, що визначається Головою Антимонопольного комітету України.

Порядок діяльності постійно діючої адміністративної колегії встановлюється відповідно до Закону України "Про Антимонопольний комітет України".

Громадський контроль у сфері державних закупівель

1. Громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо державних закупівель, яка підлягає оприлюдненню.

2. Замовники і учасники процедур закупівель та Уповноважений орган повинні сприяти залученню громадськості до здійснення контролю у сфері закупівель відповідно до законів України "Про громадські об'єднання", "Про звернення громадян" і "Про інформацію".

3. Громадяни і громадські організації та їх спілки не мають права втручатися в діяльність Уповноваженого органу та процедуру визначення замовником переможця торгів.

4. Під час проведення процедур розкриття пропозицій конкурсних торгів мають право бути присутніми представники засобів масової інформації та уповноважені представники громадських об'єднань. Замовники зобов'язані забезпечити безперешкодний доступ представників засобів масової інформації та громадських об'єднань на їхню вимогу до процедури розкриття пропозицій конкурсних торгів та право на фіксацію технічними засобами.

Питання для самоконтролю:

1. Шляхом яких процедур можуть здійснюватися закупівлі?
2. Назвіть принципи здійснення закупівель.
3. Опишіть процес планування закупівель.
4. Хто здійснює державне регулювання та контроль у сфері закупівель?
5. Які основні функції Уповноваженого органу?

6. Назвіть функції Державної казначейської служби у сфері державних закупівель.

7. Який порядок здійснення перевірки державних закупівель Державною фінансовою інспекцією?

8. Розкрийте сутність громадського контролю у сфері державних закупівель.

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 10

Завдання 10.1

Дайте стислу характеристику унормованого положеннями Закону України «Про здійснення державних закупівель» контролю за правильністю здійснення процедур державних закупівель у розрізі наступних питань: що являє собою контроль; чим зумовлюється його необхідність; хто здійснює контроль; у чому полягають мета й завдання контролю; що є його об'єктом, як здійснюється контроль; який інструментарій контролю.

Література

Основна: 1, 2, 3 (С. 167-190), 4 (С. 101-112), 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 23, 24, 25, 27, 28, 29. Додаткова: 30, 32, 33, 34, 35, 38, 39.

Тема 11. Контроль наявності та руху основних засобів, інших необоротних активів, нематеріальних активів та запасів у бюджетних установах

Короткий теоретичний коментар

В бюджетних установах не створюються матеріальні блага, а тому **основні засоби** не є засобами виробництва, виступають як основні невикористані фонди і є часткою державного або комунального майна.

Завдання ревізії основних засобів, нематеріальних активів і запасів:

- з'ясування наявності укладених договорів про матеріальну відповідальність та стан закріплення всіх необоротних активів та запасів за матеріально-відповідальними особами;
- перевірка дотримання об'єктом контролю періодичності та порядку проведення інвентаризації необоротних активів та запасів, правильність оформлення та відображення в бухгалтерському обліку її результатів;
- дати оцінку стану збереження, ефективності використання;

- виявити наявні факти порушень чинного законодавства щодо правомірності та обґрунтованості управлінських рішень відповідальних працівників ревізованого підприємства при придбанні, використанні, реалізації і ліквідації окремих об'єктів основних засобів і нематеріальних активів;
- перевірка дотримання законодавства при проведенні індексації, дооцінок та іншого перегляду вартості необоротних активів;
- розробити заходи з реалізації рішень, прийнятих за матеріалами ревізії: притягнення до відповідальності винних службових осіб з відшкодуванням збитків, нарахування і стягнення штрафних фінансових санкцій на користь державного бюджету за допущені порушення чинного законодавства на об'єкті контролю.

Методика контролю операцій з основними засобами представлена на рис. 11.1.

Рис. 11.1. Методика контролю операцій з основними засобами

Під час ревізії основних засобів використовуються загальнонаукові та специфічні **методи ревізії** (органолептичні: інвентаризація, контрольні заміри робіт, вибірккові та суцільні спостереження, технологічний контроль, експертизи та ін.; розрахунково-аналітичні; документальні: інформаційне моделювання та ін.; узагальнення та реалізація результатів контролю).

Ревізію основних засобів рекомендується проводити у послідовності, що представлена на рис. 11.2.

Рис. 11.2. Послідовність проведення ревізії основних засобів

Напрями ревізії: контроль стану збереження основних засобів; контроль операцій, пов'язаних із джерелами надходжень та видами вибуття основних засобів; контроль правильності нарахування амортизації (зносу); контроль операцій з ремонту основних засобів.

Надзвичайно важливе значення при організації ревізії основних засобів має оцінка стану бухгалтерського обліку та оперативного контролю за їхнім збереженням, який здійснює бухгалтерія бюджетної установи.

Основні напрями ревізії операцій з надходжень та вибуття основних засобів:

1) перевірка обґрунтованості придбання окремих об'єктів основних засобів;

2) перевірка повноти та своєчасності оприбуткування, ураховуючи особливості документального оформлення операцій, пов'язаних із джерелами надходжень (нове будівництво, придбання устаткування, безкоштовне надходження);

3) контроль правильності оцінки основних засобів у разі:

а) введення в експлуатацію в результаті капітального будівництва;

б) оренди через викуп державного майна;

в) приватизації державного майна;

г) безкоштовного одержання;

д) переоцінки основних засобів;

4) перевірка правомірності операцій з вибуття основних засобів:

а) під час ліквідації об'єктів основних засобів через непридатність для подальшого використання, знос;

б) при реалізації іншим організаціям;

в) незавершеного будівництва державних підприємств (обґрунтованість оцінки, виходячи з аналізу діючих цін, наявність дозволу органів держмайна);

5) контроль операцій в умовах оперативної оренди основних засобів;

б) контроль відображення господарських операцій в обліку методом перевірки кореспонденції бухгалтерських рахунків, виходячи зі змісту господарської операції, відображеної в первинному документі.

При ревізії оприбуткування основних засобів необхідно перевірити Журнал реєстрації довіреностей (форма М-3), який має бути пронумерований, прошнурований та скріплений печаткою і підписами керівника і головного бухгалтера установи, а також акти на списання бланків довіреностей (форма М-2а).

При перевірці правильності списання основних засобів необхідно звернути увагу на вказані в актах на списання причини списання. Так, списанню підлягає майно, що не може бути в установленому порядку відчужене, безоплатно передане державним підприємствам, установам чи організаціям, щодо якого не можуть бути застосовані інші способи управління (або їх застосування може бути економічно недоцільне), у разі, коли таке майно морально чи фізично зношене, непридатне для подальшого використання, зокрема у зв'язку з будівництвом, розширенням, реконструкцією і технічним переоснащенням, або пошкоджене внаслідок аварії чи стихійного лиха та відновленню не підлягає, або виявлене в результаті інвентаризації як нестача.

Основні напрями та послідовність контролю витрат на ремонт основних засобів:

- перевірка обґрунтованості включення до складу об'єктів для капітального ремонту;
- перевірка витрат на капітальний і поточний ремонт, що здійснюється підрядними організаціями;
- контроль витрат на ремонт при господарському методі ведення робіт;
- контроль відображення в обліку операцій, пов'язаних з витратами на ремонти, джерелам коштів на їх виконання.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть об'єкти і завдання контролю операцій з основними засобами, нематеріальними активами і запасами в бюджетних установах.
2. Яка нормативно-довідкова інформація використовується в контролі основних засобів?
3. Як здійснюється контроль операцій з переоцінки, переміщення і вибуття основних засобів?
4. Назвіть особливості ревізії операцій з ремонту основних засобів.
5. Які заходи вживаються для усунення виявлених порушень вимог чинного законодавства щодо операцій з основними засобами, нематеріальними активами і запасами?

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 11

Завдання 11.1

Під час ревізії діяльності Управління освіти Оболонського району в м. Києві державної адміністрації (начальник Швецов В.В., головний бухгалтер Цюх Н.М.) Державною фінансовою інспекцією України за період з 01.03.2013 р. по 01.06.2014 р. було встановлено наступне:

Головним бухгалтером у бухгалтерському обліку були відображені такі господарські операції:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Отримані автомобілі в якості гуманітарної допомоги	106	713	112206
2	Нарахування встановленого зносу	713	131	29527
3	Нарахований знос за четвертий квартал 2013 року	801	131	2952
4	Надійшли кошти для виплати компенсацій громадянам, що постраждали від Чорнобильської катастрофи	321	673	22300
5	Отримані кошти для виплати допомоги у касу установи	301	321	22300
6	Виплата грошової допомоги	673	301	22300

Головним бухгалтером до кошторису установи були включені видатки на розробку "Психологічного тренінгу для вчителів" у розмірі 28,9 тис. грн., які не підтверджені документально. Кошти на фінансування цих видатків були перекриті за рахунок плати за електроенергію.

Крім того, Управлінням освіти прийнято на баланс 31.12.2013 р. підземний гараж вартістю 1,2 млн. грн. від міськради. Причому гараж переданий без документів, які б підтверджували факт ведення будівництва. Бухгалтерія Управління освіти зарахувала гараж на рахунок "Основні засоби" як додаткові витрати, до того ж здійснило індексацію і нарахувало знос. Станом на 01.06.2014 р. цей об'єкт основних засобів обліковується за балансовою вартістю 1,48 млн. грн.

За період, що перевірявся, до Кіпру та Франції для участі у міжнародних семінарах були відряджені три особи, які не є працівниками управління. Витрати на відрядження становили 35,232 тис. дол. США.

Встановлено також, що начальник Управління освіти працює за сумісництвом заступником директора приватного коледжу "Економіка та право", за що одержує заробітну плату.

В особі ревізора-контролера виступає студент. Ревізія здійснювалася з 01.06.2014 р. по 30.06.2014 р. на підставі посвідчення № 234 від 01.06.2014 р., підписаного начальником Державної фінансової інспекції у м. Києві Довбуш В. В.

Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
2. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству, якщо ні, то обов'язково назвати який нормативний документ був порушений і в чому, запропонувати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.
4. Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у відповідних документах (актах, описах, розрахунках, кореспонденцій рахунків тощо).

Література

Основна: 2, 5, 6, 27, 29. Додаткова: 32, 33.

Тема 12. Контроль організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в бюджетних установах

Короткий теоретичний коментар

Контроль стану бухгалтерського обліку та достовірності звітності за програмою ревізії бюджетних установ доручається, як правило, кваліфікованому фахівцю з бухгалтерського обліку відомчої організації вищого рівня. Здійснюючи контроль із цього розділу ревізійної роботи, треба враховувати такі особливості бухгалтерського обліку бюджетних установ:

- ♦ наявність двох організаційних форм обліку - бухгалтерій при окремих установах і централізованих бухгалтерій за відомчими чи міжвідомчими ознаками (при районних медичних об'єднаннях, окремих відділах, управліннях місцевих державних адміністрацій);

- ♦ поряд з нормативно-правовою базою з методики бухгалтерського обліку загального призначення бухгалтерський облік бюджетних установ регулюють спеціальні нормативні акти, до яких належать: План рахунків та порядок його застосування, бюджетна класифікація видатків, порядок складання карток і книг аналітичного обліку, інструкції про форми меморіальних ордерів та з обліку основних засобів, матеріальних запасів, проведення інвентаризацій і складання звітності;

- ♦ централізовані бухгалтерії ведуть бухгалтерський облік усіх бюджетних установ, які вони обслуговують на єдиному балансі, з виділенням в аналітичному обліку для кожної установи фактичних видатків за їхніми видами та за матеріально-відповідальними особами об'єктів майна, а також розрахунків із працівниками з оплати праці, з підзвітними особами і т. ін.

Під час ревізії централізованої бухгалтерії ревізуються всі бюджетні установи, які нею обслуговуються.

Основні напрями контролю:

1. Перевірка організації облікової і контрольної роботи в централізованій бухгалтерії чи бухгалтерії бюджетної установи, облік якої не централізовано, починається з обстеження та аналізу даних планів роботи бухгалтерії та їхнього виконання, особливо щодо розділу контрольної роботи, удосконалення обліку на базі застосування комп'ютерної техніки, наявності посадових інструкцій на кожного працівника бухгалтерії, графіків здавання звітності, а також забезпечення

нормативно-правовою інформацією, технологічними інструкціями при застосуванні комп'ютерної техніки.

2. Перевірка організації архіву облікової інформації є одним з важливих об'єктів контролю. Така перевірка передбачає обстеження архівного приміщення, дотримання правил формування архівних справ, ведення архівної інформації, оцінювання стану збереження архіву та їхньої відповідності вимогам чинного законодавства.

3. Контроль методики бухгалтерського обліку за ревізований період починається перевіркою виконання заходів з виконання приписів попередньої ревізії щодо бухгалтерського обліку. Ревізор повинен детально вивчити достовірність інформації, що свідчить про виконання таких заходів і зробити відповідні висновки в акті ревізії, вимагати додаткових пояснень від службових осіб у разі виявлення недостовірної інформації.

4. Перевірка дотримання методики бухгалтерського обліку за ревізований період здійснюється відносно:

а) правильності застосування плану рахунків;

б) наявності та повноти складу облікових регістрів синтетичного й аналітичного обліку за місяцями року;

в) дотримання методики ведення облікових записів у поточному синтетичному та аналітичному обліку, відповідності даних синтетичного обліку його деталізації з об'єктів у регістрах аналітичного обліку;

г) стану первинного обліку (правильність оформлення первинних документів, дотримання правил внесення виправлень, стан обліку та звітності в матеріально відповідальних осіб).

Найтипівіші **порушення в** методиці бухгалтерського обліку:

1) порушення щодо застосування плану рахунків при обліку різних видів розрахунків з дебіторами та кредиторами;

2) порушення правил внесення виправлень у документи та облікові регістри;

3) невідповідність даних синтетичного обліку даним аналітичного обліку, несвоєчасна реєстрація інформації в аналітичному обліку (пізніше на 2-4 місяці), особливо в обліку матеріальних цінностей, розрахунків з іншими дебіторами;

4) відсутність деяких первинних документів або неналежне їх оформлення, особливо за операціями зі списання матеріальних цінностей про їхнє використання;

5) порушення при відображенні результатів інвентаризації матеріальних цінностей на рахунках бухгалтерського обліку.

5. Перевірка стану звітної дисципліни та достовірності звітності передбачає контроль:

а) дотримання термінів здачі місячної, квартальної, річної звітності та повноти її обсягів;

б) правильності складання і достовірності звітності балансу; звітів про виконання єдиного кошторису видатків, про зобов'язання бюджетних установ (щодо кредиторської заборгованості), за розрахунками з фондами соціального страхування.

У процесі контролю правильності складання звітності застосовуються методи порівняння даних окремих показників звітності та відповідних їм даних з реєстрів аналітичного обліку та книги Журнал-Головна. У разі виявлення розбіжностей необхідно взяти письмові пояснення у відповідальних працівників бухгалтерії та вивчити причини таких розбіжностей на підставі даних поточного обліку за місяцями року та первинних документів із застосуванням методів зустрічної перевірки, обстеження та аналізу.

Стан бухгалтерського обліку перевіряється на всіх етапах ревізії за трьома **основними напрямками**:

- 1) організація бухгалтерського обліку;
- 2) оформлення первинних документів;
- 3) визначення якісного рівня обліку (дотримання методики ведення облікових реєстрів, правомірності облікових записів).

Під час перевірки за окремими розділами контрольної роботи, яку проводять члени ревізійної групи, поряд з виявленими фактами порушень, зловживань у використанні коштів, майна та розрахунках у матеріалах ревізії фіксуються також факти, що відображають стан бухгалтерського обліку.

Таким чином, в акті ревізії з цього розділу додатково узагальнюються дані про виявлені порушення чинного законодавства щодо організації та ведення бухгалтерського обліку, складання звітності з розділів контролю грошових коштів, розрахунків, наявності та використання майна, фактичних видатків на утримання бюджетних установ.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність контролю стану бухгалтерського обліку та достовірності звітності в бюджетних установах.

2. Назвіть основні напрями контролю організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в бюджетних установах.
3. Які найтипівіші порушення в методиці бухгалтерського обліку в бюджетних установах?

ЗАВДАННЯ ДО ТЕМИ 12

Завдання 12.1

Дані для виконання:

1. Дані про придбання і використання устаткування й інвентарю:
Придбано у фірмі «Фотон» 25 листопада минулого року:

Назва об'єкта обліку	Придбано об'єктів		Вартість, грн	Розподілено об'єктів	
	кількість	ціна, грн		адміністрації лікарні	відділенню стоматологічного протезування
1. Калькулятори ПЕВ-38	4	75,00	300,00	3	1
2. Телефонні апарати	4	220,00	880,00	3	1
3. Лабораторні столи	4	240,00	960,00	-	4
4. Довідники телефонів	4	35	140,00	3	1
Разом			2280,00		
ПДВ			456		
Доставка - 10 %			228,00		
ПДВ			23		
Разом			2987		

У бухгалтерському обліку відображено:

Д-т 113 «Малоцінні необоротні матеріальні активи» - 2987 грн.

К-т 401 «Фонд в необоротних активах» - 2987 грн.

Д-т 801 «Видатки з бюджету на утримання установи» (КЕК 1131) - 2987 грн.

К-т 675 «Розрахунки з іншими кредиторами» -2987 грн.

2. Одержано безкоштовно від фірми «Маяк» устаткування для фізкабінету: початкова вартість - 124 тис. грн, знос (30 %) - 37,2 тис. грн, витрати на доставку та встановлення - 3,6 тис. грн, у тому числі ПДВ - 600 грн.

У бухгалтерському обліку відображено:

Д-т 109 «Інші основні засоби» - 86,8 тис. грн.

К-т 401 «Фонд у необоротних активах» - 86,8 тис. грн.

Д-т 811 «Видатки за спеціальними коштами» - 3,6 тис. грн.

К-т 313 «Поточні рахунки за спеціальними коштами» (КЕК 1131) - 3,6 тис. грн.

Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1.Визначити сутність порушень за наведеними операціями та методичні прийоми й способи їхнього виявлення, джерела інформації для контролю.

2.За порушеннями та недоліками, виявленими в кожній ситуаційній задачі, зробити відповідні записи в журналі ревізора.

3.Скласти розділ акта перевірки Чернівецької районної лікарні.

Література

Основна: 2, 3, 4 (С. 181-185), 5, 6, 20, 23, 27, 29. Додаткова: 32, 33, 53.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КПІЗ

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) з дисципліни «Державний фінансовий контроль» реалізується у формі наскрізної практичної задачі, вирішення якої потребує успішного засвоєння змісту даної дисципліни та отримання навиків застосування набутих знань.

КПІЗ видається студенту згідно з порядковим номером алфавітного списку групи у перші два тижні навчання та виконується упродовж семестру у відповідності до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною передумовою допуску до здачі змістовних модулів.

КПІЗ з курсу «Державний фінансовий контроль» передбачають використання законодавчих та нормативних актів і, обов'язково, електронно-обчислювальної техніки.

КПІЗ з курсу полягають в ознайомленні з організацією державного фінансового контролю, правовими основами функціонування державного фінансового контролю в Україні, оволодінні методичними прийомами перевірки фінансово-господарської діяльності підприємств. Основою для виконання завдань є ситуації, які моделюють певну частину фінансово-господарського стану підприємства.

Метою виконання КПІЗ є вдосконалення теоретичних знань з курсу "Державний фінансовий контроль" та опанування практичними навичками здійснення ревізійних перевірок.

Перед тим як виконувати КПІЗ студентові необхідно:

- повторити лекційний матеріал;
- оглянути рекомендовану літературу із зазначеної теми;
- вивчити законодавчі та нормативно-правові акти;
- переглянути періодичні видання для виявлення останніх змін у законодавчих та нормативно-правових актах.

Крім того, студент повинен засвоїти методику проведення ревізій і перевірок та відповідні методичні прийоми, а також принципи складання довідки та акту ревізії за результатами перевірки.

Для виконання КПІЗ кожен студент має завести робочий зошит, в якому буде фіксувати їх виконання.

У межах кожного КПІЗ студент самостійно виявляє порушення або відхилення від чинного законодавства, інструкцій та інших нормативних актів, висвітлює зміст цих порушень; встановлює, які закони не виконуються; виявляє осіб, винних у допущенні порушень; розраховує суму штрафних санкцій за виявленими порушеннями. За наявності матеріального збитку розраховується його розмір, виявляються особи, які

відповідатимуть за порушення та розробляються рекомендації щодо виправлення порушень.

КПІЗ оцінюється за стобальною шкалою і становить 20% підсумкового бала з дисципліни “Державний фінансовий контроль”. Студенти, які не виконали КПІЗ, до здачі змістовних модулів, а також іспиту не допускаються.

ВАРІАНТИ ЗАВДАНЬ

Варіант 1

1. Охарактеризувати і пояснити особливості застосування: інвентаризації, контрольних перевірок якості інвентаризації, лабораторного аналізу, експертних оцінок тощо.
2. На яких ділянках і з якою метою в процесі ревізії застосовуються різні прийоми економічного аналізу?
3. Які спеціальні способи та прийоми документального контролю застосовуються при ревізіях?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Спосіб контролю, який полягає в установленні достовірності фактів здійснення тих чи інших господарських операцій - це:
 - а) перевірки (обстеження);
 - б) ревізія;
 - в) слідство;
 - г) службове розслідування.
2. Для чого застосовується в процесі господарського контролю економічний аналіз:
 - а) установлення взаємозв'язку між сегментами підприємництва;
 - б) установлення відхилень від максимальних і мінімальних значень економічних показників, що перевіряються;
 - в) виявлення впливу факторів на результати господарсько-фінансової діяльності підприємства;

г) виявлення нестач і витрат, допущених матеріально відповідальними особами.

3. Які групи принципів контролю ви знаєте:

- а) документальні та фактичні;
- б) зовнішні й внутрішні;
- в) специфічні та загальні;
- г) систематичні й профілактичні.

4. Об'єкти контролю - це:

- а) явища і процеси господарського життя;
- б) господарюючі суб'єкти;
- в) результати діяльності господарюючого суб'єкта;
- г) фінансові результати

5. Господарський контроль охоплює:

- а) матеріальне виробництво;
- б) невиробничу сферу;
- в) матеріальне виробництво та невиробничу сферу;
- г) окремі стадії матеріального виробництва й невиробничої сфери.

Розв'язати задачі

1)Необхідно:

розглянути наведені порушення та вказати, за допомогою якого прийому документального контролю їх можна виявити.

Дані для виконання:

- 1.Завищення норм списання природного убутку на товари.
- 2.правильне нарахування відпускних в розрахунково-платіжній відомості.
- 3.Відображення в акті виконаних робіт таких обсягів, на які не оформлені наряди.
- 4.Несвоєчасне оприбуткування готівки в касу.
- 5.Невідповідність справжньому підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері.
- 6.Невідповідність даних матеріального звіту про витрачання сировини й матеріалів даним карток складського обліку.

2)Необхідно:

- зазначити, які прийоми документального контролю необхідно застосувати для виявлення порушень.

Дані для виконання:

1. Товари, що надійшли від постачальника, не відображені в обліку.
2. На виробництво продукції витрачається менше сировини, ніж передбачено за нормами.
3. Невідповідність реквізитів підприємства та печатки на податковій накладній.
4. Включення у відомість на видачу заробітної плати прізвища працівника, який був прийнятий лише у наступному місяці.
5. Видатковий касовий ордер не містить підпису керівника підприємства, але проставлені підписи одержувача коштів і головного бухгалтера.
6. Записи в авансовому звіті не відповідають записам наданих виправдовуючих документів про витрачені підзвітні суми.

Варіант 2

1. Які об'єкти досліджуються за допомогою документальних прийомів перевірки?
2. Охарактеризувати прийоми документального контролю.
3. Розкрити сутність зустрічної перевірки.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь

1. Слово "контроль" походить від:
 - а) англійського слова "control";
 - б) німецького слова "controlling";
 - в) французького слова "controle";
 - г) латинського слова "cont'role".
2. Виявити якість готової продукції можна шляхом:
 - а) огляду;
 - б) перевірки обсягу виконаних робіт;
 - в) лабораторного аналізу;
 - г) дегустації.
3. Рахункова перевірка проводиться для встановлення:
 - а) правильності записів на рахунках бухгалтерського обліку;
 - б) арифметичних помилок;
 - в) помилок на особових рахунках працівників;

г) помилок у касових і банківських документах.

4. Проведення огляду дозволяє:

- а) виявити протиріччя в документах;
- б) зібрати речові докази злочинних дій;
- в) установити стан діяльності підприємства в цілому;
- г) виявити факти порушення торгівлі.

5. Який з прийомів фактичного контролю здійснюється на початку ревізії та є першим етапом перевірки безпосередньо на місці:

- а) огляд;
- б) експертне оцінювання;
- в) дослідження операцій на місці;
- г) інвентаризація.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

- розглянути наведені нижче ситуації та вказати, за допомогою якого прийому документального контролю можна виявити порушення.

Дані для виконання:

1. Бухгалтер підприємства, використавши готівку з каси для особистих потреб, склав видатковий касовий ордер, де вказав, що гроші були передані дочірньому підприємству. В дочірньому підприємстві кошти оприбутковані не були.
2. Відсутній номер і дата на авансовому звіті.
3. Невідповідність даних платіжної відомості на видачу заробітної плати і табелів по окремих працівниках.
4. В порівняльній відомості, що складена за результатами проведеної інвентаризації неправильно відображена сума природного убутку.
5. Видача готівки з каси була оформлена видатковим касовим ордером за формою, запропонованою новим бухгалтером підприємства.
6. На виготовлення продукції було витрачено більше електроенергії, ніж передбачено за нормами.

Варіант 3

1.Охарактеризувати і пояснити особливості застосування: інвентаризації, контрольних перевірок якості інвентаризації,

лабораторного аналізу, експертних оцінок тощо.

2. На яких ділянках і з якою метою в процесі ревізії застосовуються різні прийоми економічного аналізу?

3. Які спеціальні способи та прийоми документального контролю застосовуються при ревізіях?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України - це орган:

- а) відомчого контролю;
- б) зовнішнього контролю;
- в) позавідомчого контролю;
- г) міжвідомчого контролю.

2. Хто має право проводити внутрішньофірмовий контроль:

- а) власник фірми та його заступник;
- б) головний бухгалтер фірми;
- в) головний аудитор (контролер) фірми;
- г) керівник і спеціалісти фірми.

3. Парламентський контроль є прерогативою:

- а) Верховної Ради;
- б) Рахункової палати;
- в) Адміністрації Президента;
- г) Конституційного суду.

4. Хто має відшкодовувати Держфінінспекції витрати під час проведення ревізії:

- а) державний бюджет;
- б) оплату проводить організація, яка призначила ревізію;
- в) оплату здійснює підприємство, на якому здійснена ревізія, із включенням до валових витрат;
- г) за рахунок власних коштів.

5. Зустрічна перевірка проводиться з дня видачі наказу на її проведення протягом:

- а) трьох діб;
- б) семи діб;
- в) 10 діб;

г) 30 діб.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

- визначити, чи допущені касиром порушення;
- пояснити, якими документами повинна бути оформлена дана операція;
- сформулювати висновки для включення до акту ревізії.

Дані для виконання:

По видатковому касовому ордеру № 578 від 7 жовтня 2012 р. видана заробітна плата інженеру Семенову С.В. в сумі 1700 грн. На видатковому касовому ордері є всі необхідні підписи, тільки підпис Семенова С.В. нерозбірливий. Порівнявши підпис Семенова С.В. у видатковому касовому ордері з підписами Семенова С.В. в платіжних відомостях за попередні місяці, ревізор встановив, що підписи неідентичні. Семенов С.В. пояснив ревізору, що належні йому кошти за вересень 2012 р. в сумі 1700 грн. отримав син під час його хвороби.

Варіант 4

1. Як перевірити документ щодо суті та достовірності зафіксованої в ньому господарської операції?
2. Які особливості проведення документальної перевірки в умовах централізації та механізації обліку?
3. Як здійснюють групування та фіксацію порушень, виявлених в ході ревізії?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Пеня – це:

- а) законодавчо-фінансовий захід впливу за порушення термінів сплати платежів і внесків;
- б) захід примусового впливу, що застосовується до порушників порядку здійснення господарсько-фінансової діяльності лише за наявності вини;
- в) захід матеріального впливу на юридичних та фізичних осіб, що застосовується при порушенні законів, договорів, діючих правил;
- г) платіж за дотримання договірних зобов'язань.

2. Термін проведення ревізії складає:

- а) 30 днів;
- б) 20 днів;
- в) 10 днів;
- г) п'ять днів.

3. До якої відповідальності, згідно з чинним законодавством, притягаються посадові особи органів Державної податкової інспекції за неналежне виконання своїх обов'язків:

- а) дисциплінарної;
- б) дисциплінарної, адміністративної;
- в) кримінальної, дисциплінарної, матеріальної;
- г) кримінальної, дисциплінарної, матеріальної, адміністративної.

4. За якою ставкою оприбутковується прибуток промислових підприємств державної форми власності:

- а) 18%;
- б) 0%;
- в) 16%;
- г) 50%.

5. За повнотою вивчення господарських процесів господарський контроль поділяється на:

- а) суцільний, несуцільний, багатогранічний;
- б) суцільний, вибіркового, комбінований;
- в) суцільний, одиничний, комбінований;
- г) суцільний, груповий, одиничний.

Розв'язати задачі

1)Необхідно:

- встановити повноту та своєчасність оприбуткування в касу готівки, одержаної в банку;
- зазначити, які способи можна застосувати для більш детальної перевірки повноти оприбуткування готівки одержаної в банку;
сформулювати висновки для включення до акту ревізії.

Дані для виконання:

За вересень 2014 р. ревізор склав наступний реєстр отримання готівки з поточного рахунку в банку.

Корінець чеку			Оприбутковано по касі			Особи, які отримали готівку
дата	номер	сума, грн.	прибуток	дата	сума, грн.	
01.09	417132	1800-00	401	01.09	1800-00	Корж К. Ж.
05.09	417133	3400-00	405	07.09	3400-00	Корж К. Ж.
17.09	417134	254000-00	408	19.09	254000-00	Михайлова М. А.
20.09	417136	6700-00	409	27.09	5700-00	Михайлова М. А.

Примітка: Корінець чеку № 417135 значиться зіпсованим. В чековій книжці зіпсованого чеку немає. Касир пояснила, що не пам'ятає, куди дівся цей зіпсований чек.

2)Необхідно:

- встановити, застосування яких способів перевірки дозволить виявити наведені порушення.

Дані для виконання:

Головним бухгалтером отримано по чеку в банку 11600 грн. Із цієї суми головним бухгалтером було привласнено 600 грн., а 11000 грн. передано касиру, про що був складений відповідний прибутковий касовий ордер на 11000 грн. У виписці банку була показана сума 11600 грн., яка видана за чеком.

При вивченні ревізором виписки банку, одержаної підприємством, було встановлено наступне: замість "видано по чеку" було вписано (через копіювальний папір того ж кольору) "перераховано за дорученням №..." 600 грн., цифра 11600 грн. акуратно виправлена на суму 11000 грн.

Варіант 5

- 1.Якими нормативним документами регламентується робота контролюючих органів України?
- 2.Яка структура органів державного контролю в Україні?
- 3.Навести приклади органів державного контролю. Якими повноваженнями наділені їх посадові особи?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1.Ревізія є методом:

- а) інвентаризації;
- б) господарського контролю;
- в) бухгалтерського контролю;

г) економічного аналізу.

2. За часом проведення ревізії поділяють на:

- а) своєчасні та несвоєчасні;
- б) попередні, поточні й наступні;
- в) планові та позапланові;
- г) щорічні, минулорічні.

3. Предметом ревізії є:

- а) рішення, прийняті керівником підприємства;
- б) факти порушень і зловживань;
- в) господарська діяльність підприємств;
- г) господарські факти й операції.

4. За колом питань, що належить вивчити, ревізії поділяються на:

- а) загальні й деталізовані;
- б) комплексні та некомплексні;
- в) вибіркові й суцільні;
- г) повні та часткові.

5. Кожний ревізор повинен провести за рік:

- а) 3-5 ревізій;
- б) 5-10 ревізій;
- в) 6-8 ревізій;
- г) 8-12 ревізій.

Розв'язати задачі

1)Необхідно:

- встановити, які прийоми перевірки може застосовувати ревізор для виявлення порушень.

Дані для виконання:

1. Підробка підписів при отриманні грошей від осіб, яким видана заробітна плата.

2.Збільшення сум шляхом приписок в графі "сума до видачі" після виплати та проставлення підпису особою, яка одержала кошти.

3.Неправильне нарахування (завищення) заробітної плати.

4.Виписка нарядів вигаданим особам.

5. Невідповідність загального підсумку по платіжній відомості сумам оплати праці, наведеним в ній.

2) Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
2. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

1. Готівка призначена для виплати заробітної плати працівникам підприємства була використана на загальногосподарські потреби.
2. Видано заробітну плату працівникам підприємства коштами з виручки, що надійшли від реалізації продукції в касу. На дату виплати заробітної плати підприємство мало податкову заборгованість.
3. Підприємство протягом 1 дня готівкою розрахувалося:
 - з одним підприємством на суму 15000 грн.;
 - в декількох платіжних документах на суму 4000 грн.
4. Здійснено розрахунки готівкою між підприємствами без документів, що підтверджують підстави витрачання готівки.
5. Видано готівку установою банку військовій частині по чеку без розшифрування призначення готівки.
6. Підприємством отримано в кінці робочого дня в касу значну суму готівки, що перевищує ліміт, після завершення роботи вечірньої каси. Тому готівку до банку було здано лише наступного робочого дня.
7. Підприємство отримало готівку для виплати заробітної плати, залишки якої протягом двох днів перевищували встановлений ліміт.
8. Підприємство видало підзвіт готівку працівнику, який не відзвітувався за попередню видану в підзвіт суму.
9. Касир зберігає в касі підприємства особисті гроші.

10. В результаті проведення інвентаризації виявлено недостачу касової готівки. Договору про матеріальну відповідальність не укладено.

Варіант 6

1. Дати характеристику муніципального та незалежного контролю.
 2. Які відмінності між повноваженнями суб'єктів контролю і суб'єктів нагляду?
 3. З якою метою здійснюється парламентський контроль та чи може він бути замінений контролем виконавчої влади?
- У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Акт ревізії бажано починати писати:

- а) за три дні до кінця ревізії;
- б) у день закінчення;
- в) з першого дня;
- г) після виявлення першого правопорушення.

2. Яким має бути план контрольно-ревізійної роботи:

- а) об'єктивним;
- б) реальним;
- в) комплексним;
- г) усебічним?

3. Інвентаризація проводиться шляхом:

- а) візуального огляду;
- б) абстрагування;
- в) перерахунку;
- г) розслідування;
- д) обстеження;
- є) обмірювання;
- є) порівняння.

4. Суб'єктом матеріальної відповідальності може бути:

- а) працівник, який перебуває у трудових відносинах з підприємством;
- б) працівник іншого підприємства;
- в) будь-яка особа, яка вступає у трудові відносини з підприємством;
- г) особа, яка досягла 18-річного віку.

5. Зміст ревізійної версії полягає в:

- а) дослідженні зовнішніх зв'язків в операції, характеру та сутності взаємовідносин між ними;
- б) складанні та перевірці ревізором пропозицій щодо форми зв'язку операцій, що вивчаються;
- в) перевірці сумнівних операцій, здійснених на підприємстві;
- г) отриманні первісної інформації про події в ході огляду документів та аналізу змісту операцій на підставі ревізійних.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
- 3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

За 12 жовтня 2014 року в бюджетній установі здійснено наступні операції готівкою:

№ з/п	Зміст операції	Д ^Г	К ^Г
1	Надійшла готівка з реєстраційного рахунку	301	320
2	Повернено невикористані підзвітні суми в касу	301	372
3	Надійшла плата за навчання у вищих навчальних закладах	301	368
4	Надійшла плата за харчування працівників за місцем роботи	301	362
5	Виплачено із каси гонорар	364	301
6	Надійшла готівка в касу на погашення нестачі	301	362
7	Віднесення на винних осіб виявлену нестачу готівки в касі	375	301
8	Отримана готівка в касу в іноземній валюті	301	323

Варіант 7

1. Пояснити в чому відмінність між незалежним контролем та державним? 2. Навести приклади внутрішньогосподарського контролю 3. На які системи поділяється контроль власника? Дати їх характеристики.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь

1. Чи має право податковий інспектор у момент прийняття декларації вимагати від платника податків змінити деякі її показники:

- а) має право, якщо такі показники є невірними;
- б) ні, не має за будь-яких умов;
- в) ні, немає;
- г) має право.

2. Службова особа ДПІ не приймає податкову декларацію від ПП «ЯНУС» протягом терміну, встановленого відповідним нормативним актом. У такому разі головний бухгалтер повинен:

- а) до закінчення терміну подачі надіслати декларацію поштою на ім'я керівника відповідного контролюючого органу з описом вкладень і повідомленням про вручення разом із заявою;
- б) оскаржити дії службової (посадової) особи контролюючого органу щодо відмови у прийнятті податкової декларації у судовому порядку;
- в) здійснити дії, передбачені відповідями 1 або 2 (на вибір головного бухгалтера та керівника ПП «ЯНУС»);
- г) не здавати документ.

3. Якщо відповідно до закону не встановлено податковий період для питань окремого податку, збору (обов'язкового платежу), то податкова декларація подається (крім випадків, якщо подання декларації не передбачено законодавством) платником податку, збору (обов'язкового платежу):

- а) протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;
- б) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);
- в) варіант 1 або 2 - залежно від визначеного законом порядку сплати податкового зобов'язання;
- г) не звітуватися.

4. Інвентаризація проводиться шляхом:

- а) візуального огляду;
- б) абстрагування;
- в) перерахунку;
- г) розслідування;
- д) обстеження;
- є) обмірювання;
- є) порівняння.

5. ДПІ самостійно визначила суму податкового зобов'язання ТОВ «КРАБ» у зв'язку з тим, що останнє не подало у визначений термін податкову декларацію, і повідомило про це ТОВ «КРАБ», надіславши на його адресу податкове повідомлення. Протягом скількох днів з дня одержання податкового повідомлення з ДПІ ТОВ «КРАБ» має погасити суму податкового зобов'язання:

- а) десять календарних днів, за будь-яких умов;
- б) тридцять календарних днів, за будь-яких умов;
- в) десять календарних днів, крім випадків, якщо протягом цього терміну платник податку починає процедуру апеляційного узгодження;
- г) протягом місяця.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

- дати відповідь на питання: чи погодились би Ви з пропозицією Петрова П.В., обґрунтувати свою думку.

Дані для виконання:

Ревізор Петров П.В., який нещодавно обіймає цю посаду, вирішив переконати керівника ревізійної бригади Кремінця К.Я., що використання сучасної комп'ютерної техніки дозволить провести ревізію на ПАТ "Промінь" вдвічі швидше.

Для того, щоб впевнити керівника бригади, Петров П.В. навів приклади контрольних процедур, які можна комп'ютеризувати:

- 1) перевірку дотримання правил складання, повноти і достовірності оформлення документів;
- 2) зіставлення звітних та облікових даних із плановими чи нормативними;

3) одержання письмового підтвердження від третіх осіб про реальність залишків на рахунках грошових коштів;

4) перевірку записів в регістрах бухгалтерського обліку та звітності, правильності кореспонденції рахунків;

5) аналітичні процедури (розрахунки, які самостійно здійснюються ревізором);

6) простеження, під яким розуміють процедуру, в результаті якої ревізор досліджує деякі первинні документи, перевіряє відображення їх даних в регістрах аналітичного та синтетичного обліку, знаходить складену бухгалтером кореспонденцію і впевнюється в правильності (неправильності) відображення в обліку відповідної операції.

Вислухавши аргументи Петрова П.В. досвідчений ревізор не погодився з ним з певних позицій.

- вказати, які саме документальні прийоми господарського контролю необхідно застосувати ревізору, щоб встановити наявність чи відсутність порушення.

Варіант 8

1. Які завдання виконує Рахункова палата?

2. Яка структура апарату управління Рахункової палати України?

Хто затверджує штатний розклад апарату?

3. Яка структура контролю виконавчої влади?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Що повинен зробити платник податків до початку перевірки його контролюючим органом у випадку, якщо він самостійно виявляє у звітному періоді факт заниження податкового зобов'язання (тобто недоплати суми податку, збору) минулих податкових періодів?

а) надіслати уточнений розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі 5% від цієї суми не пізніше дня подання такого уточненого розрахунку;

б) відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за звітний (або наступний) податковий період, збільшену на суму штрафу в розмірі 5% від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми податкового зобов'язання з цього податку;

в) варіант 1 або 2 - на вибір платника податку;

г) донарахувати суму недоплати, сплатити суму штрафу та подати уточнюючу декларацію.

2. За часом проведення ревізії поділяють на:

- а) своєчасні та несвоєчасні;
- б) попередні, поточні й наступні;
- в) планові та позапланові;
- г) щорічні, минулорічні.

3. Які органи державної влади здійснюють державний контроль:

- а) Рахункова палата Верховної Ради України;
- б) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- в) Національний банк України;
- г) Верховна Рада України?

4. Які існують форми фінансово-господарського контролю:

- а) ревізія;
- б) розслідування;
- в) аудит;
- г) обстеження.

5. Що означає синтез:

- а) це прийом дослідження, який включає вивчення предмета уявним або практичним розчленуванням;
- б) це прийом вивчення об'єкта в цілому у взаємозв'язку його частин;
- в) це дослідження об'єктів у всій різнобічності їх реальної дійсності;
- г) це прийом наукових висновків, завдяки якому досягають пізнання одних об'єктів на основі подібності їх до інших.

Розв'язати задачі

1)Необхідно:

- зазначити, використання яких прийомів дозволить ревізору встановити істину. Обґрунтувати свою думку.

Дані для виконання:

При проведенні ревізії на ПАТ "Сири Волині" ревізор вирішив провести інвентаризацію. Причиною її проведення були скарги керівників приватних торговельних підприємств про те, що при прийманні плавленого ковбасного сиру в торговій точці майже в кожному ящику була недостача на загальну масу 0,5-0,8 кг. Перед

фактичним зняттям залишків готової продукції на складі комірник надав журнал вибіркового приймання товару, в якому фактична вага ящика і вага, що була зазначена на етикетці співпадала.

2)Необхідно:

- зазначити, застосування яких прийомів господарського контролю дозволить ревизору Галушко Г.О. встановити істину.

Дані для виконання:

Старшим ревизором Галушко Г.О. була проведена ревизія операцій з товарно-матеріальними цінностями на ПАТ "Комплекс". В ході проведення перевірки він звернув увагу на той факт, що при виконанні замовлень на виготовлення столярних виробів ремонтно-будівельною дільницею підприємства обсяг відходів складав майже половину обсягу матеріалів, що пішли в переробку. Підозру викликав той факт, що серед осіб, які входили до складу комісії по списанню відходів, був головний інженер Петров П.В. Поряд з цим було встановлено, що протягом звітного періоду було виконано замовлення інженера Петрова П.В. по виготовленню кухонного гарнітуру.

Варіант 9

1.Які контрольні функції виконує Національний банк України?

2.Яким нормативно-правовим документом регулюється діяльність Державної фінансової інспекції України?

3.В чому полягає головне завдання Державної фінансової інспекції?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Які існують етапи ревізії:

- а) планування ревізії;
- б) затвердження матеріалів ревізії;
- в) контрольноревізійний висновок;
- г) підготовка до ревізії?

2. Який існує спосіб фактичного контролю:

- а) документальна перевірка;
- б) економічний аналіз;
- в) інвентаризація;
- г) перевірка виконання прийнятих рішень?

3. Строки розгляду результатів ревізії:

- а) 10 днів після підписання акта ревізії;
- б) 15 днів після підписання акта ревізії;
- в) три дні після підписання акта ревізії;
- г) 20 днів після підписання акта ревізії.

4. Який документ складається під час інвентаризації цінностей:

- а) акт приймання-передачі цінностей;
- б) акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей;
- в) інвентарні картки;
- г) акт руху основних засобів.

5. Які існують способи перевірки документів:

- а) від запису до документа;
- б) аналітична перевірка;
- в) від документа до запису;
- г) фактична.

Розв'язати задачі

1)Необхідно:

- зазначити, які прийоми господарського контролю повинен застосувати ревізор в даному випадку, щоб зробити об'єктивні висновки.

Дані для виконання:

Під час проведення ревізії на фабриці кондитерських виробів "Ласунчик" старшому ревізору Вакулову В. В. надійшло повідомлення з прохідної про затримання працівника фабрики Купоненко К.О., який заявив, що придбав цукерки "Асорті" в кількості 10 кг у робочій їдальні.

2)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати

методичні прийоми, які повинен застосувати ревизор для виявлення цих порушень.

3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Надійшли товари від постачальника на підприємство роздрібної торгівлі. Вартість товарів зазначена на супровідних документах постачальника, склала 4450 грн., в т.ч. ПДВ - 890 грн., вартість послуг з транспортування товару склала 290 грн., в т.ч. ПДВ - 58 грн. При прийманні товарів виявлено нестачу з вини постачальника в сумі 280 грн., в т.ч. ПДВ - 56 грн. Складено відповідний акт.

Постачальник визнав свою провину. У цьому ж звітному періоді постачальник погасив пред'явлену претензію шляхом доставки товару. Господарські операції в системі бухгалтерського обліку підприємства відображено наступним чином:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Перераховано попередню оплату постачальнику за товар	371	311	4000
2	Перераховано попередню оплату постачальнику за транспортні послуги	371	311	240
3	Відображено надходження товарів	281	363	4240
4	Пред'явлено претензію постачальнику	374	371	280
5	Погашено претензію постачальником на вартість товару	281	374	270

Варіант 10

1. В яких випадках працівники Державної фінансової інспекції України можуть застосовувати адміністративні штрафи та фінансові санкції?
2. На підставі яких документів проводять ревізії і контрольні перевірки?
3. Які обов'язки покладено на працівників Державної фінансової інспекції України?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Який документ перевіряють під час ревізії касових операцій:
 - а) журнали 5, 5а;
 - б) прибутковий касовий ордер;
 - в) звіт касира;

г) накладну?

2. На кого покладається відповідальність за дотримання касової дисципліни:

- а) на касира;
- б) на головного бухгалтера;
- в) на директора;
- г) на бухгалтера?

3. Хто встановлює ліміт залишку готівки в касі:

- а) Національний банк України;
- б) підприємство;
- в) Комерційний банк;
- г) Центральна розрахункова палата України?

4. Які документи є джерелом ревізії під час перевірки витрат на відрядження:

- а) авансові звіти;
- б) податкова накладна;
- в) баланс;
- г) рахунок-фактура.

5. Результати контролю ТМЦ відображають у бухгалтерському обліку підприємства через:

- а) 12 днів;
- б) 10 днів;
- в) три дні;
- г) місяць.

Розв'язати задачу

1) Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
2. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.

3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

На складі підприємства «А» з вини комірника виявлено нестачу запасних частин на суму 240 грн. (у т.ч. ПДВ - 40 грн.) і утримано її з його заробітної плати згідно з письмовою заявою. На рахунках бухгалтерського обліку цю операцію бухгалтер відобразила такими проводками:

Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
Списано облікову вартість запасних частин, яких не вистачає	947	201	240
Відображено дебіторську заборгованість з доходу після встановлення винної особи на загальну суму відшкодування втрат	377	716	880
Відображення утримання суми відшкодування втрат із заробітної плати винної особи	661	375	880
Відображено суму, що належить до перерахування в бюджет	716	641	280
Перераховано до бюджету належну частину суми відшкодування	641	311	280

Варіант 11

1. Які об'єкти досліджуються за допомогою документальних прийомів перевірки?
2. Охарактеризувати прийоми документального контролю.
3. Розкрити сутність зустрічної перевірки.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Контроль касових операцій починається зі:

- а) складання звіту касира;
- б) складання опису грошей;
- в) інвентаризації касової готівки.

2. Ревізія касових операцій здійснюється:

- а) аналітичним методом;
- б) вибіркоvim методом;
- в) логічним методом;

г) суцільним методом.

3. Ким встановлюється ліміт готівки в касі на підприємстві:

а) самим підприємством;

б) банком;

в) Державною податковою службою України;

г) Державною казначейською службою України.

4. Скільки основних поточних рахунків підприємство може відкрити у банку:

а) один;

б) два;

в) три;

г) декілька.

5. Яким методом установлюється реальний стан заборгованості підприємства:

а) методом зустрічної перевірки розрахунків з окремими підприємствами;

б) методом паралельної перевірки розрахунків з окремими підприємствами;

в) арифметичним методом;

г) логічним методом.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.

2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.

3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

У I кварталі 2014 р. на підприємстві «Омега» сталася крадіжка комп'ютера. За даними бухгалтерського обліку первісна вартість комп'ютера становить 10000 грн. Сума нарахованого зносу на момент крадіжки - 855 грн.

Знайдено винну особу. За рішенням судових органів винною особою відшкодовано збиток у сумі 9145 грн. У бухгалтерському обліку підприємства господарська операція відображена наступним чином:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Відображено списання вартості вкраденого комп'ютера	992	109	9145
2	Відображено суму, що підлягає відшкодуванню винною особою	375	746	9145
3	Отримано суму відшкодування збитку від винної особи	311	375	9145

Варіант 12

1. На яких ділянках і з якою метою в процесі ревізії застосовуються різні прийоми економічного аналізу?
2. Які спеціальні способи та прийоми документального контролю застосовуються при ревізіях?
3. Як перевірити документ щодо суті та достовірності зафіксованої у ньому господарської операції?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. За якою вартістю зараховуються на баланс підприємства отримані запаси:
 - а) первісною;
 - б) справедливою;
 - в) реальною;
 - г) ринковою.
2. Протягом якого терміну підзвітна особа повинна здати авансовий звіт:
 - а) 10 днів;
 - б) трьох днів;
 - в) 14 днів;
 - г) 12 днів.
3. На підприємстві було реалізовано сторонній організації об'єкт основних засобів за 24000 грн. (з ПДВ). Залишкова вартість на момент

реалізації 15000 грн, знос становить 3000 грн. Визначити результат від діяльності:

- а) 9000 грн;
- б) 12000 грн;
- в) 21000 грн;
- г) 15000 грн.

4. Скільки днів підприємство має право зберігати депоновану заробітну плату в касі понад її ліміт:

- а) протягом семи днів;
- б) протягом трьох днів;
- в) протягом дня;
- г) протягом 10 днів.

5. Контроль касових операцій починається зі:

- а) складання звіту касира;
- б) складання опису грошей;
- в) інвентаризації касової готівки.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
- 3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Засновником «А» здійснено внесок до статутного капіталу підприємства оргтехнікою (яка надалі використовується в бухгалтерії) на суму 5000 грн. На підприємстві прийнято рішення про нарахування амортизації (зносу) із застосуванням прямолінійного методу.

Встановлений за рішенням керівництва підприємства термін корисного використання оргтехніки становить 5 років. Очікується, що по закінченню цього терміну оргтехніка матиме ліквідаційну вартість 650 грн.

У бухгалтерському обліку було зроблено наступні записи:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Відображено розмір статутного капіталу, оголошений в уставних документах	46	40	20000
2	Одержання оргтехніки від засновника	106	46	5000
3	Рахунок зносу за місяць	131	92	83,33
4	Відображено списання витрат на фінансовий результат діяльності	92	791	83,33

Варіант 13

1. Розкрити сутність зустрічної перевірки.
2. Які об'єкти досліджуються за допомогою документальних прийомів перевірки?
3. Охарактеризувати прийоми документального контролю.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Контроль касових операцій починається зі:

- а) складання звіту касира;
- б) складання опису грошей;
- в) інвентаризації касової готівки.

2. На підприємстві ліквідовано об'єкт основних засобів, первинна вартість якого 25000 грн, сума зносу становить 23000 грн. Яка сума має бути списана на зменшення фінансового результату:

- а) 2000 грн;
- б) 2400 грн;
- в) 1600 грн;
- г) 400 грн?

3. Які документи підприємство не використовує для здійснення безготівкових розрахунків:

- а) платіжне доручення;
- б) розрахунковий чек;

- в) акредитив;
- г) грошовий чек.

4. Яким повинен бути щорічний розмір відрахувань до резервного капіталу:

- а) не більш, ніж 25 % статутного капіталу;
- б) не більш, ніж 5 % від суми чистого прибутку;
- в) не більш, ніж 10 % від суми чистого прибутку;
- г) не менш, ніж 50 % статутного капіталу.

5. Несвоєчасне відображення в обліку відвантаженої та реалізованої продукції призводить до:

- а) зменшення рівня внутрішнього контролю за збереженням готової продукції;
- б) перекручування облікових даних, невідповідності даних первісних документів і облікових реєстрів;
- в) створення умов до розкрадання готової продукції;
- г) завантаження складів зайвими запасами.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
- 3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Для виробничих потреб підприємство «Альда» придбало легковий автомобіль, вартість якого склала 180000 грн., у т.ч. ПДВ - 30000 грн.

Дана господарська операція в бухгалтерському обліку відображена наступним чином:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Перераховано попередню плату за легковий автомобіль	371	311	180000
2	Нарахування збору до Пенсійного фонду	153	651	1800
3	Перерахування збору до Пенсійного фонду	651	311	1800
4	Відображення одержання легкового автомобіля	153	631	19800
5	Відображення введення в експлуатацію легкового автомобіля	105	153	19800

Варіант 14

1. Як здійснюють групування та фіксацію порушень, виявлених в ході ревізії?
2. Якими нормативно-правовими документами регламентується робота контролюючих органів України?
3. Яка структура органів державного контролю в Україні?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Контроль фінансового стану підприємства починається з визначення:
 - а) платоспроможності підприємства;
 - б) ліквідності підприємства;
 - в) фінансової стабільності підприємства.
2. Термін проведення ревізії складає:
 - а) 30 днів;
 - б) 20 днів;
 - в) 10 днів;
 - г) п'ять днів.
3. Термін подачі авансового звіту при закупівлі ТМЦ складає:
 - а) день після повернення з відрядження;
 - б) три дні після повернення з відрядження;
 - в) десять днів після повернення з відрядження;
 - г) п'ять днів після повернення з відрядження.
4. На які цілі першочергово використовується балансовий прибуток:
 - а) на розрахунки з кредиторами;
 - б) відрахування до фондів економічного стимулювання;
 - в) на платежі в бюджет з податку на прибуток;

г) на поповнення резервів фонду.

5. Несвоєчасне відображення в обліку відвантаженої та реалізованої продукції призводить до:

- а) зменшення рівня внутрішнього контролю за збереженням готової продукції;
- б) перекручування облікових даних, невідповідності даних первісних документів і облікових реєстрів;
- в) створення умов до розкрадання готової продукції;
- г) завантаження складів зайвими запасами.

6. Скільки днів підприємство має право зберігати депоновану заробітну плату в касі понад її ліміт:

- а) протягом семи днів;
- б) протягом трьох днів;
- в) протягом дня;
- г) протягом 10 днів.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
- 3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Підприємство придбало програмний продукт для використання в дослідницьких розробках, вартість якого становить 1524 грн. (у тому числі ПДВ - 20% - 254 грн.). Розпорядженням по підприємству встановлено термін використання програмного продукту - 24 місяці. Дата введення в експлуатацію 13.04.2012 р. Програмний продукт було придбано 05.08.2012 р. відповідно до укладеного договору купівлі-продажу за 750 грн. (у тому числі ПДВ -20% - 125 грн.) У бухгалтерському обліку зроблені наступні записи:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Передплата постачальнику за програмний продукт	371	311	1524
2	Введення в експлуатацію програмного продукту	127	631	1270
3	Нарахування зносу в липні	127	133	158,75
4	Продаж програмного продукту покупцю	377	742	750
5	Списання залишкової вартості проданого програмного продукту	972	123	1058,32
6	Отримана плата від покупця	311	377	750

Варіант 15

1. З якою метою здійснюється парламентський контроль та чи може він бути замінений контролем виконавчої влади?
2. Пояснити в чому відмінність між незалежним контролем та державним?
3. Навести приклади внутрішньогосподарського контролю.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Який розмір штрафних санкцій встановлюється за не оприбуткування готівки в касі:
 - а) у п'ятикратному розмірі неоприбуткованої суми;
 - б) у двократному розмірі неоприбуткованої суми;
 - в) у розмірі 25% неоприбуткованої суми;
 - г) у розмірі неоприбуткованої суми.
2. Яким проведенням відображають надлишок грошових коштів у касі:
 - а) 301/719;
 - б) 375/401;
 - в) 301/375;
 - г) 719/301.
3. Як часто може проводитися ревізія підприємства, організації в плановому порядку чи за ініціативою органів контролю:
 - а) два рази на рік;
 - б) не частіше разу на рік;
 - в) не частіше разу на три роки;
 - г) декілька разів на рік.

4. Яким повинен бути щорічний розмір відрахувань до резервного капіталу:

- а) не більш, ніж 25 % статутного капіталу;
- б) не більш, ніж 5 % від суми чистого прибутку;
- в) не більш, ніж 10 % від суми чистого прибутку;
- г) не менш, ніж 50 % статутного капіталу.

5. У скількох примірниках складається акт ревізії

- а) в одному;
- б) у трьох;
- в) у двох;
- г) у чотирьох.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
2. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Для виробничих потреб підприємство «Альда» придбало легковий автомобіль, вартість якого склала 180000 грн., у т.ч. ПДВ - 30000 грн.

Дана господарська операція в бухгалтерському обліку відображена наступним чином:

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн.
1	Перераховано попередню плату за легковий автомобіль	371	311	180000
2	Нарахування збору до пенсійного фонду	153	651	1800
3	Перерахування збору до Пенсійного фонду	651	311	1800
4	Відображення одержання легкового автомобіля	153	631	19800
5	Відображення введення в експлуатацію легкового автомобіля	105	153	19800

Варіант 16

1. Яка структура апарату управління Рахункової палати України? Хто затверджує штатний розклад апарату?
2. З якою метою здійснюється парламентський контроль та чи може він бути замінений контролем виконавчої влади?
3. Які контрольні функції виконує Національний банк України?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Спосіб контролю, який полягає в установленні достовірності фактів здійснення тих чи інших господарських операцій - це:

- а) перевірки (обстеження);
- б) ревізія;
- в) слідство;
- г) службове розслідування.

2. Для чого застосовується в процесі господарського контролю економічний аналіз:

- а) установлення взаємозв'язку між сегментами підприємництва;
- б) установлення відхилень від максимальних і мінімальних значень економічних показників, що перевіряються;
- в) виявлення впливу факторів на результати господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- г) виявлення нестач і витрат, допущених матеріально відповідальними особами.

3. Які групи принципів контролю ви знаєте:

- а) документальні та фактичні;
- б) зовнішні й внутрішні;
- в) специфічні та загальні;
- г) систематичні й профілактичні.

4. Об'єкти контролю - це:

- а) явища і процеси господарського життя;
- б) господарюючі суб'єкти;
- в) результати діяльності господарюючого суб'єкта;
- г) фінансові результати

5. Господарський контроль охоплює:

- а) матеріальне виробництво;
- б) невиробничу сферу;
- в) матеріальне виробництво та невиробничу сферу;
- г) окремі стадії матеріального виробництва й невиробничої сфери.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
2. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревизор для виявлення цих порушень.
3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Підприємство придбало програмний продукт для використання в дослідницьких розробках, вартість якого становить 1524 грн. (у тому числі ПДВ - 20% - 254 грн.). Розпорядженням по підприємству встановлено термін використання програмного продукту - 24 місяці. Дата введення в експлуатацію 13.04.2012 р. Програмний продукт було придбано 05.08.2012 р. відповідно до укладеного договору купівлі-продажу за 750 грн. (у тому числі ПДВ -20% - 125 грн.) У бухгалтерському обліку зроблені наступні записи:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Передплата постачальнику за програмний продукт	371	311	1524
2	Введення в експлуатацію програмного продукту	127	631	1270
3	Нарахування зносу в липні	127	133	158,75
4	Продаж програмного продукту покупцю	377	742	750
5	Списання залишкової вартості проданого програмного продукту	972	123	1058,32
6	Отримана плата від покупця	311	377	750

Варіант 17

1. Які контрольні функції виконує Національний банк України?
2. Яким нормативно-правовим документом регулюється діяльність Державної фінансової інспекції України?
3. В чому полягає головне завдання Державної фінансової інспекції?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Слово "контроль" походить від:
 - а) англійського слова "control";
 - б) німецького слова "controlling";
 - в) французького слова "controle";
 - г) латинського слова "cont'role".
2. Виявити якість готової продукції можна шляхом:
 - а) огляду;
 - б) перевірки обсягу виконаних робіт;
 - в) лабораторного аналізу;
 - г) дегустації.
3. Рахункова перевірка проводиться для встановлення:
 - а) правильності записів на рахунках бухгалтерського обліку;
 - б) арифметичних помилок;
 - в) помилок на особових рахунках працівників;
 - г) помилок у касових і банківських документах.
4. Проведення огляду дозволяє:
 - а) виявити протиріччя в документах;
 - б) зібрати речові докази злочинних дій;
 - в) установити стан діяльності підприємства в цілому;
 - г) виявити факти порушення торгівлі.
5. Який з прийомів фактичного контролю здійснюється на початку ревізії та є першим етапом перевірки безпосередньо на місці:
 - а) огляд;
 - б) експертне оцінювання;
 - в) дослідження операцій на місці;
 - г) інвентаризація.

Розв'язати задачі

1) Необхідно:

- зазначити, за рахунок яких коштів повинні бути відшкодовані збитки, завдані неправомірними діями посадових осіб податкових органів.

Дані для виконання:

При примусовому вилученні майна приватного підприємства "Листопад" водієм, який є працівником податкового органу, воно було пошкоджено.

Директор ПП "Листопад" Огнєв О.В. звернувся до суду з позовом про відшкодування збитків, завданих неправомірними діями посадових осіб податкових органів, який було відхилено.

2)Необхідно:

- зазначити, чим в наведеному нижче випадку може бути завдана матеріальна шкода;

з'ясувати, хто з працівників податкових органів відноситься до посадових осіб;

вказати, чи правомірні дії працівників податкової служби;

зазначити, чи можуть вони бути оскарженими у відділі апеляції.

Дані для виконання:

ТОВ "Едельвейс" здійснювало продаж кабельно-провідникової продукції разом із заставною тарою, вартість якої при оприбуткуванні від покупців відносило до валових витрат, а при продажу покупцям - включало до валових доходів. Однак ТОВ "Едельвейс" не включало до валових доходів суму заставної тари при поверненні її постачальнику, посилаючись на те, що згідно з чинним законодавством, до валового доходу включаються загальні доходи від реалізації товарів (робіт, послуг), а заставна тара не є їх різновидом. При перевірці ДПІ застосувало фінансові санкції.

Варіант 18

1. В яких випадках працівники Державної фінансової інспекції України можуть застосовувати адміністративні штрафи та фінансові санкції?
2. На підставі яких документів проводять ревізії і контрольні перевірки?
3. Які обов'язки покладено на працівників Державної фінансової інспекції України?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України - це орган:

- а) відомчого контролю;
- б) зовнішнього контролю;
- в) позавідомчого контролю;
- г) міжвідомчого контролю.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь 3. Парламентський контроль є прерогативою:

- а) Верховної Ради;
- б) Рахункової палати;
- в) Адміністрації Президента;
- г) Конституційного суду.

4. Хто має відшкодовувати Держфінінспекції витрати під час проведення ревізії:

- а) державний бюджет;
- б) оплату проводить організація, яка призначила ревізію;
- в) оплату здійснює підприємство, на якому здійснена ревізія, із включенням до валових витрат;
- г) за рахунок власних коштів.

5. Зустрічна перевірка проводиться з дня видачі наказу на її проведення протягом:

- а) трьох діб;
- б) семи діб;
- в) 10 діб;
- г) 30 діб.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

з наведеного нижче переліку випадків вибрати ті, за яких Державна податкова інспекція Державної фіскальної служби мала право блокувати рахунки підприємств в банку:

- 1)відмова органам ДПІ в проведенні документальної перевірки;
- 3)ненадання посадовим особам органів державної податкової служби бухгалтерської та іншої документації, не пов'язаної зі сплатою податків та обов'язкових зборів;
- 4)ненадання дозволу обстежити касові апарати, штрихові коди тощо;

- 5) недопущення посадових осіб ДПІ до обстеження приміщень;
- 6) відсутність обліку об'єктів оподаткування;
- 7) ненадання працівникам органів ДПІ інформації, що складає державну таємницю;
- 8) витрачання коштів або цінностей, вилучення яких в законодавчому порядку є єдиним способом покриття збитків, нанесених державі;
- 9) підприємство не зареєстроване як платник податку в органах ДПІ;
- 10) неподання до податкової інспекції звітності.

2) Необхідно:

- проаналізувати наведену нижче ситуацію;
- вказати порушення;
- зазначити подальші дії податківця.

Варіант 19

1. Охарактеризувати і пояснити особливості застосування: інвентаризації, контрольних перевірок якості інвентаризації, лабораторного аналізу, експертних оцінок тощо.
2. На яких ділянках і з якою метою в процесі ревізії застосовуються різні прийоми економічного аналізу?
3. Які спеціальні способи та прийоми документального контролю застосовуються при ревізіях?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Пеня – це:

- а) законодавчо-фінансовий захід впливу за порушення термінів сплати платежів і внесків;
- б) захід примусового впливу, що застосовується до порушників порядку здійснення господарсько-фінансової діяльності лише за наявності вини;
- в) захід матеріального впливу на юридичних та фізичних осіб, що застосовується при порушенні законів, договорів, діючих правил;
- г) платіж за дотримання договірних зобов'язань.

2. Які документи є джерелом ревізії під час перевірки витрат на відрядження:

- а) авансові звіти;
- б) податкова накладна;
- в) баланс;

г) рахунок-фактура.

3. До якої відповідальності, згідно з чинним законодавством, притягаються посадові особи органів Державної податкової інспекції Державної фіскальної служби за неналежне виконання своїх обов'язків:

- а) дисциплінарної;
- б) дисциплінарної, адміністративної;
- в) кримінальної, дисциплінарної, матеріальної;
- г) кримінальної, дисциплінарної, матеріальної, адміністративної.

4. За якою ставкою оприбутковується прибуток промислових підприємств державної форми власності:

- а) 19%;
- б) 18%;
- в) 0%;
- г) 16%.

5. За повнотою вивчення господарських процесів господарський контроль поділяється на:

- а) суцільний, несуцільний, багатоградоїчний;
- б) суцільний, вибірковий, комбінований;
- в) суцільний, одиничний, комбінований;
- г) суцільний, груповий, одиничний.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

- встановити, застосування яких способів перевірки дозволить виявити наведені порушення.

Дані для виконання:

Головним бухгалтером отримано по чеку в банку 11600 грн. Із цієї суми головним бухгалтером було привласнено 600 грн., а 11000 грн. передано касиру, про що був складений відповідний прибутковий касовий ордер на 11000 грн. У виписці банку була показана сума 11600 грн., яка видана за чеком.

При вивченні ревізором виписки банку, одержаної підприємством, було встановлено наступне: замість "видано по чеку" було вписано (через копіювальний папір того ж кольору) "перераховано за

дорученням №..." 600 грн., цифра 11600 грн. акуратно виправлена на суму 11000 грн.

Варіант 20

1. Як здійснюють групування та фіксацію порушень, виявлених в ході ревізії?

2. Якими нормативно-правовими документами регламентується робота контролюючих органів України?

3. Яка структура органів державного контролю в Україні?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Ревізія є методом:

- а) інвентаризації;
- б) господарського контролю;
- в) бухгалтерського контролю;
- г) економічного аналізу.

2. За часом проведення ревізії поділяють на:

- а) своєчасні та несвоєчасні;
- б) попередні, поточні й наступні;
- в) планові та позапланові;
- г) щорічні, минулорічні.

3. Предметом ревізії є:

- а) рішення, прийняті керівником підприємства;
- б) факти порушень і зловживань;
- в) господарська діяльність підприємств;
- г) господарські факти й операції.

4. За колом питань, що належить вивчити, ревізії поділяються на:

- а) загальні й деталізовані;
- б) комплексні та некомплексні;
- в) вибіркові й суцільні;
- г) повні та часткові.

5. Кожний ревізор повинен провести за рік:

- а) 3-5 ревізій;

- б) 5-10 ревізій;
- в) 6-8 ревізій;
- г) 8-12 ревізій.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

- ознайомитися з наведеною нижче ситуацією та написати скаргу на дії посадових осіб ДПІ.

Дані для виконання:

5 лютого 2015 р. о 10-й годині 30 хвилин на територію ТОВ "Блискавка" прибули інспектори Вінницької об'єднаної державної податкової інспекції Головного управління Державної фіскальної служби Білий Б. і Чорний О. для проведення перевірки дотримання законодавства про оподаткування. За результатами перевірки перевіряючими був складений акт і вилучені документи, необхідні для здійснення господарської діяльності. На зауваження керівництва ТОВ "Блискавка" про необхідність залишення на підприємстві копії вилучених документів Білий Б.І. заявив, що порушення виявлені серйозні і що все одно цій фірмі довго не працювати. Після цього перевіряючі залишили підприємство з вилученими документами.

У результаті неможливості продовження господарської діяльності ТОВ"Блискавка" вимушене було зупинити роботу протягом трьох днів, що нанесло матеріальні збитки в розмірі 40000 грн.

Варіант 21

- 1.3 якою метою здійснюється парламентський контроль та чи може він бути замінений контролем виконавчої влади?
- 2.Пояснити в чому відмінність між незалежним контролем та державним?
- 3.Навести приклади внутрішньогосподарського контролю.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь

1. Акт ревізії бажано починати писати:

- а) за три дні до кінця ревізії;
- б) у день закінчення;
- в) з першого дня;
- г) після виявлення першого правопорушення.

2. Яким має бути план контрольно-ревізійної роботи:

- а) об'єктивним;
- б) реальним;
- в) комплексним;
- г) усебічним?

3. Інвентаризація проводиться шляхом:

- а) візуального огляду;
- б) абстрагування;
- в) перерахунку;
- г) розслідування;
- д) обстеження;
- є) обмірювання;
- є) порівняння.

4. За якою ставкою оприбутковується прибуток промислових підприємств державної форми власності:

- а) 19%;
- б) 18%;
- в) 0%;
- г) 16%.

5. Зміст ревізійної версії полягає в:

- а) дослідженні зовнішніх зв'язків в операції, характеру та сутності взаємовідносин між ними;
- б) складанні та перевірці ревізором пропозицій щодо форми зв'язку операцій, що вивчаються;
- в) перевірці сумнівних операцій, здійснених на підприємстві;
- г) отриманні первісної інформації про події в ході огляду документів та аналізу змісту операцій на підставі ревізійних.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати

методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.

3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Підприємство «Медел» зареєстровано як платник єдиного податку під час розрахунку суми податку за 1 квартал 2012 року вказало такі дані:

- а) доходи від здійснення господарських операцій - 200000 грн.;
- б) сума єдиного податку - 14000 грн.;
- в) підприємство є платником ПДВ;
- г) сплачено до бюджету суми єдиного податку:
 - за I місяць кварталу - 18 числа місяця в сумі 3000 грн.;
 - за II місяць кварталу - 22 числа місяця в сумі 5000 грн.;
 - за III місяць кварталу - 16 числа місяця в сумі 6000 грн.

Варіант 22

1. В яких випадках працівники Державної фінансової інспекції України можуть застосовувати адміністративні штрафи та фінансові санкції?
2. На підставі яких документів проводять ревізії і контрольні перевірки?
3. Які обов'язки покладено на працівників Державної фінансової інспекції України?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Чи має право податковий інспектор у момент прийняття декларації вимагати від платника податків змінити деякі її показники:

- а) має право, якщо такі показники є невірними;
- б) ні, не має за будь-яких умов;
- в) ні, немає;
- г) має право.

2. Службова особа ДПІ не приймає податкову декларацію від ПП «ЯНУС» протягом терміну, установленого відповідним нормативним актом. У такому разі головний бухгалтер повинен:

- а) до закінчення терміну подачі надіслати декларацію поштою на ім'я керівника відповідного контролюючого органу з описом вкладень і повідомленням про вручення разом із заявою;
- б) оскаржити дії службової (посадової) особи контролюючого органу щодо відмови у прийнятті податкової декларації у судовому порядку;

- в) здійснити дії, передбачені відповідями 1 або 2 (на вибір головного бухгалтера та керівника ПП «ЯНУС»);
- г) не здавати документ.

3. Якщо відповідно до закону не встановлено податковий період для питань окремого податку, збору (обов'язкового платежу), то податкова декларація подається (крім випадків, якщо подання декларації не передбачено законодавством) платником податку, збору (обов'язкового платежу):

- а) протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;
- б) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);
- в) варіант 1 або 2 - залежно від визначеного законом порядку сплати податкового зобов'язання;
- г) не звітуватися.

4. Суб'єктом матеріальної відповідальності може бути:

- а) працівник, який перебуває у трудових відносинах з підприємством;
- б) працівник іншого підприємства;
- в) будь-яка особа, яка вступає у трудові відносини з підприємством;
- г) особа, яка досягла 18-річного віку.

5. ДПІ самостійно визначила суму податкового зобов'язання ТОВ «КРАБ» у зв'язку з тим, що останнє не подало у визначений термін податкову декларацію, і повідомило про це ТОВ «КРАБ», надіславши на його адресу податкове повідомлення. Протягом скількох днів з дня одержання податкового повідомлення з ДПС ТОВ «КРАБ» має погасити суму податкового зобов'язання:

- а) десять календарних днів, за будь-яких умов;
- б) тридцять календарних днів, за будь-яких умов;
- в) десять календарних днів, крім випадків, якщо протягом цього терміну платник податку починає процедуру апеляційного узгодження;
- г) протягом місяця.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
- 3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

При проведенні податкової перевірки податковим інспектором було встановлено, що торговим підприємством «Електроніка» було придбано 10 холодильників за ціною 12000 грн. на загальну суму 120000 грн. ПДВ становив 24000 грн.

В торгову залу було виставлено для продажу 9 холодильників. Один холодильник був встановлений у кабінеті директора.

До складу валових витрат підприємства були віднесені витрати на придбання холодильників на суму 144000 грн.

Варіант 23

- 1.Охарактеризувати і пояснити особливості застосування: інвентаризації, контрольних перевірок якості інвентаризації, лабораторного аналізу, експертних оцінок тощо.
- 2.На яких ділянках і з якою метою в процесі ревізії застосовуються різні прийоми економічного аналізу?
- 3.Які спеціальні способи та прийоми документального контролю застосовуються при ревізіях?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Що повинен зробити платник податків до початку перевірки його контролюючим органом у випадку, якщо він самотійно виявляє у звітному періоді факт заниження податкового зобов'язання (тобто недоплати суми податку, збору) минулих податкових періодів?

а) надіслати уточнений розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі 5% від цієї суми не пізніше дня подання такого уточненого розрахунку;

б) відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за звітний (або наступний) податковий період, збільшену на

суму штрафу в розмірі 5% від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми податкового зобов'язання з цього податку;

в) варіант 1 або 2 - на вибір платника податку;

г) донарахувати суму недоплати, сплатити суму штрафу та подати уточнюючу декларацію.

2. Термін проведення ревізії складає:

а) 30 днів;

б) 20 днів;

в) 10 днів;

г) п'ять днів.

3. Які органи державної влади здійснюють державний контроль:

а) Рахункова палата Верховної Ради України;

б) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;

в) Національний банк України;

г) Верховна Рада України?

4. Які існують форми фінансово-господарського контролю:

а) ревізія;

б) розслідування;

в) аудит;

г) обстеження.

5. Що означає синтез:

а) це прийом дослідження, який включає вивчення предмета уявним або практичним розчленуванням;

б) це прийом вивчення об'єкта в цілому у взаємозв'язку його частин;

в) це дослідження об'єктів у всій різнобічності їх реальної дійсності;

г) це прийом наукових висновків, завдяки якому досягають пізнання одних об'єктів на основі подібності їх до інших.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи вищенаведену інформацію, виконати такі завдання:

1. Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.

2. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. Якщо ні, то обов'язково вказати, який нормативний документ був порушений і в чому; вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.

3. Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

4. Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у відповідних документах.

Дані для виконання:

Під час проведення перевірки цільового використання і законності витрачання бюджетних коштів Головного управління Державної казначейської служби України у Львівській області (начальник Черничко В.П., головний бухгалтер Лемох М.П.), в ході якої було виявлено: головним бухгалтером протягом кварталу у бухгалтерському обліку були відображені такі господарські операції:

№ з/п	Зміст операції	Сума, грн.	Д ^т	К ^т
1	Нарахована заробітна плата позаштатного працівника установи	2340,00	801	661
2	Нарахована працівнику допомога по тимчасовій непрацездатності за два дні	56,50	652	661
3	Нараховані внески до Пенсійного фонду	645,00	801	651
4	Нараховані внески на державне соціальне страхування	185,00	801	652
5	Нараховані внески на державне соціальне страхування на випадок безробіття	185,00	801	653
6	Видана заробітна плата	2340,00	661	301

05.03.2013 р. Головним управління Державної казначейської служби України у Львівській області перерахувало 5,2 млн. грн. акціонерній будівельній компанії «Алтіс» (голова правління Мельник Д.І., головний бухгалтер Петров Л.Д.) на будівництво житла для потерпілих від повені. При проведенні перевірки АБК «Алтіс» встановлено, що 1,8 млн. грн. перераховано на закупівлю будівельних матеріалів згідно із кошторисом плану будівництва житла потерпілим; 1,7 млн. грн. були перераховані ТОВ «Брокер», з яких, в свою чергу, 1 млн. грн. були перераховані банку «Аваль» для наступного конвертування в долари за курсом 7,99 грн. за 1 долар США на кодований рахунок 987123385 з письмовим повідомленням Карпенка

В.І. Суму 850 тис. грн. направлено на виплату заробітної плати працівникам, які здійснювали будівництво, нарахування на заробітну плату склало 368,4 тис. грн. Встановлено, що робітники ці кошти не отримували і підписи у розрахунково-платіжної відомості не їх. Подальшою перевіркою встановлено, що ці кошти отримало керівництво підприємства, а будівництво безкоштовно здійснили військовослужбовці Тернопільського гарнізону. Вищеназвані факти передані до прокуратури і по них порушена кримінальна справа № 6483-02.

07.03.2013 р. Головним управлінням Державної казначейської служби України у Львівській області було перераховано ТОВ «Укрпрод» (директор Литвинов П.П., головний бухгалтер Семененко Н.І.) 1 млн. грн. для закупівлі продовольства населенню. Перевіркою ТОВ «Укрпрод» встановлено, що деякі продовольчі продукти, які уряд дозволив закупити за кордоном, були звільненні від сплати податків згідно зі спеціальним розпорядженням. Фактично встановлено, що, перерахувавши до польської фірми «Богуслав» суму 180 тис. грн., підприємство перевезло через кордон згідно з митною декларацією товарів на суму 3,8 млн. грн. без сплати податку на додану вартість та інших обов'язкових платежів.

В особі ревізора-контролера виступає студент. Ревізія проводилась на підставі посвідчення №78 від 04.05.2009 р., підписаного начальником Державної фінансової інспекції у Львівській області Тельпіш С.С.

Варіант 24

1. Які особливості проведення документальної перевірки в умовах централізації та механізації обліку?
2. Як здійснюють групування та фіксацію порушень, виявлених в ході ревізії?
3. Якими нормативним документами регламентується робота контролюючих органів України?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь

1. Які існують етапи ревізії:
 - а) планування ревізії;
 - б) затвердження матеріалів ревізії;
 - в) контрольно-ревізійний висновок;

г) підготовка до ревізії?

2. Який існує спосіб фактичного контролю:

а) документальна перевірка;

б) економічний аналіз;

в) інвентаризація;

г) перевірка виконання прийнятих рішень?

3. Строки розгляду результатів ревізії:

а) 10 днів після підписання акта ревізії;

б) 15 днів після підписання акта ревізії;

в) три дні після підписання акта ревізії;

г) 20 днів після підписання акта ревізії.

4. Який документ складається під час інвентаризації цінностей:

а) акт приймання-передачі цінностей;

б) акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей;

в) інвентарні картки;

г) акт руху основних засобів.

5. Які існують способи перевірки документів:

а) від запису до документа;

б) аналітична перевірка;

в) від документа до запису;

г) фактична.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.

Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.

Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків та штрафних санкцій.

Дані для виконання:

Підприємство придбало програмний продукт для використання в дослідницьких розробках, вартість якого становить 1524 грн. (у тому числі ПДВ - 20% - 254 грн.). Розпорядженням по підприємству встановлено термін використання програмного продукту - 24 місяці.

Дата введення в експлуатацію 13.04.2012 р.

Програмний продукт було придбано 05.08.2012 р. відповідно до укладеного договору купівлі-продажу за 750 грн. (у тому числі ПДВ - 20% - 125 грн.)

У бухгалтерському обліку зроблені наступні записи:

№ з/п	Зміст господарської операції	Д ^т	К ^т	Сума, грн.
1	Передплата постачальнику за програмний продукт	371	311	1524
2	Введення в експлуатацію програмного продукту	127	631	1270
3	Нарахування зносу в липні	127	133	158,75
4	Продаж програмного продукту покупцю	377	742	750
5	Списання залишкової вартості проданого програмного продукту	972	123	1058,32
6	Отримана плата від покупця	311	377	750

Варіант 25

1. Які об'єкти досліджуються за допомогою документальних прийомів перевірки?
2. Охарактеризувати прийоми документального контролю.
3. Розкрити сутність зустрічної перевірки.

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Який документ перевіряють під час ревізії касових операцій:

- а) журнали 5, 5а;
- б) прибутковий касовий ордер;
- в) звіт касира;
- г) накладну?

2. На кого покладається відповідальність за дотримання касової дисципліни:

- а) на касира;
- б) на головного бухгалтера;
- в) на директора;
- г) на бухгалтера?

3. Хто встановлює ліміт залишку готівки в касі:

- а) Національний банк України;
- б) підприємство;
- в) комерційний банк;
- г) Державна казначейська служба?

4. Які документи є джерелом ревізії під час перевірки витрат на відрядження:

- а) авансові звіти;
- б) податкова накладна;
- в) баланс;
- г) рахунок-фактура.

5. Результати контролю ТМЦ відображають у бухгалтерському обліку підприємства через:

- а) 12 днів;
- б) 10 днів;
- в) три дні;
- г) місяць.

Розв'язати задачу

1) Необхідно:

Використовуючи нижченаведену інформацію, виконати завдання:

Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.

Встановити відповідальних осіб за здійснення порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.

Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у розділі акта комплексної ревізії.

Дані для виконання:

Інвентаризація в центральній касі проведена 2 січня цього року комісією в складі ревізора Іванова І.В., головного бухгалтера Смірнова С.В., касира Петрової К.І. Залишок за даними касової книги на початок дня проведення Інвентаризації становив 93 000 грн. Результати інвентаризації оформлені актом.

Інвентаризацією було встановлено, що в касі на день перевірки було в наявності:

готівка- 1200 грн;

грошові документи - на суму 4112 грн.

На виплату заробітної плати за другу половину грудня цього року в касі було дві відомості: № 3 на загальну суму 18 000 грн, за якою було виплачено 17 500 грн, і № 4 - на 75 000 грн, за якою було виплачено 70 400 грн. На відомостях не було резолюцій керівника і головного бухгалтера (дозволяючого надпису) про те, в який строк касир повинен здійснити виплату заробітної плати. На титульних листах відомостей касиром не зазначено про те, скільки виплачено грошей і яка сума заробітної плати депонована.

Під час інвентаризації комісія знайшла розписку комерційного агента Крамаренка К.О. від 20 грудня цього року про отримання коштів з каси (300 грн) на строк до 20 січня цього року. Дозволяючий надпис керівника і головного бухгалтера на розписці про видачу коштів відсутній.

Варіант 26

1. Як перевірити документ щодо суті та достовірності зафіксованої в ньому господарської операції?
2. Які особливості проведення документальної перевірки в умовах централізації та механізації обліку?
3. Як здійснюють групування та фіксацію порушень, виявлених в ході ревізії?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь

1. Контроль касових операцій починається зі:

- а) складання звіту касира;
- б) складання опису грошей;
- в) інвентаризації касової готівки.

2. Ревізія касових операцій здійснюється:

- а) аналітичним методом;
- б) вибіркоvim методом;
- в) логічним методом;
- г) суцільним методом.

3. Ким встановлюється ліміт готівки в касі на підприємстві:

- а) самим підприємством;

- б) банком;
- в) Державною податковою інспекцією;
- г) Державною казначейською службою України.

4. Скільки основних поточних рахунків підприємство може відкрити у банку:

- а) один;
- б) два;
- в) три;
- г) декілька.

5. Яким методом установлюється реальний стан заборгованості підприємства:

- а) методом зустрічної перевірки розрахунків з окремими підприємствами;
- б) методом паралельної перевірки розрахунків з окремими підприємствами;
- в) арифметичним методом;
- г) логічним методом.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.

Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству.

При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревизор для виявлення цих порушень.

Встановити відповідальних осіб за здійснення порушення, розрахувати суму збитків, а також штрафних санкцій.

Результати проведеною контролю оформити у довідці та у розділі акта комплексної ревізії.

Дані для виконання:

1. У вступній частині декларації з ПДВ платником зазначено податковий період квартал. За попередні 12 календарних місяців обсяг оподаткованих операцій платника з урахуванням ПДВ перевищує 7200

неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Фактичний обсяг таких операцій за податковий період становить 120 000 грн.

2. На заводі за рішенням керівників були ліквідовані об'єкти основних виробничих фондів за балансовою вартістю 12000 грн. Звичайна ціна цих об'єктів на момент ліквідації - 12800 грн.

У бухгалтерському обліку зроблено записи:

Д-т рахунку 976 "Списання необоротних активів" - 12000 грн;

К-т рахунку 109 "Інші основні засоби" - 12000 грн.

3. Підприємство реалізувало готову продукцію собівартістю 9280 грн за цінами продажу (без ПДВ) на суму 13 640 грн. Інша реалізація становить 600 грн. Придбано та введено в експлуатацію основних засобів на суму 4200 грн (без ПДВ). Купівельна ціна матеріалів, які підприємство відвантажило як зайві, становить 950 грн (без ПДВ). Сплачено постачальникам за матеріали, які витрачено на виробництво - 11 580 грн, за основні засоби - 5040 грн.

У бухгалтерії підприємства підраховали, що до бюджету потрібно сплатити ПДВ у сумі 1040 грн.

4. 20 лютого поточного року підприємство відвантажило продукцію на суму 8400 грн. згідно з угодою, однією з умов якої є оплата протягом 10 днів з моменту відвантаження. Бухгалтер С.П. Пономаренко в декларації за 1 квартал поточного року включив вартість цієї партії продукції до зменшення валового доходу згідно з тим, що покупець затримує оплату. Платник податку не звертався ні до нотаріуса, ні до суду.

5. На підприємстві "Полар" відбулася реалізація продукції без оплати її вартості в обмін за надані послуги загального сумою на 100000 грн, у тому числі як експортні поставки на суму 20000 грн. У розрахунок акцизного податку за січень поточного року вартість експортних поставок була включена до неоподаткованого обороту з реалізації товарів. Ставка акцизного податку становить 15%.

6. Покупець повернув частину товару у зв'язку з невідповідністю за якістю та відмовився робити заміну на інші. Сума поставки становить 10 000 грн, повернуто товарів на суму 2000 грн. У бухгалтерському обліку підприємства, що продавало товар, відображено тільки повернення товару (Д-т рахунку 26 "Готова продукція").

7. Покупцям з фабрики відвантажено 1400 пал'т з натуральної шкіри, договірна ціна партії – 173 6000 грн. Ставка акцизного податку на одяг з натуральної шкіри - 35%. Бухгалтерія фабрики визначила розмір акцизного податку в сумі 6076000 грн.

Варіант 27

1. Дати характеристику муніципального та незалежного контролю.
2. Які відмінності між повноваженнями суб'єктів контролю і суб'єктів нагляду?
- 3.3 якою метою здійснюється парламентський контроль та чи може він бути замінений контролем виконавчої влади?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. За якою вартістю зараховуються на баланс підприємства отримані запаси:
 - а) первісною;
 - б) справедливою;
 - в) реальною;
 - г) ринковою.
2. Протягом якого терміну підзвітна особа повинна здати авансовий звіт:
 - а) 10 днів;
 - б) трьох днів;
 - в) 14 днів;
 - г) 12 днів.
3. На підприємстві було реалізовано сторонній організації об'єкт основних засобів за 24000 грн (з ПДВ). Залишкова вартість на момент реалізації 15000 грн, знос становить 3000 грн. Визначити результат від діяльності:
 - а) 9000 грн;
 - б) 12000 грн;
 - в) 21000 грн;
 - г) 15000 грн.
4. Скільки днів підприємство має право зберігати депоновану заробітну плату в касі понад її ліміт:
 - а) протягом семи днів;
 - б) протягом трьох днів;
 - в) протягом дня;
 - г) протягом 10 днів.

5. Ким встановлюється ліміт готівки в касі на підприємстві:

- а) самим підприємством;
- б) банком;
- в) Державною податковою інспекцією;
- г) Державною казначейською службою України.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати такі завдання:

1. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
2. Встановити відповідальних осіб за здійснення порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.
3. Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у розділі акта комплексної ревізії.

Дані для виконання:

При перевірці паливно-мастильних матеріалів виявлена недостача бензину А-76 у кількості 360 л, бензину АІ-92 - 230 л, нігролу -25 л. У пояснювальній записці завідувач складом паливно-мастильних матеріалів вказав, то він працює у господарстві недавно, про повну матеріальну відповідальність не попереджений, договір із господарством не укладав і відповідати за розтрату не збирається.

Варіант 28

- 1.Які відмінності між повноваженнями суб'єктів контролю і суб'єктів нагляду?
- 2.3 якою метою здійснюється парламентський контроль та чи може він бути замінений контролем виконавчої влади?
- 3.Пояснити у чому відмінність між незалежним контролем та державним?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. На підприємстві ліквідовано об'єкт основних засобів, первинна вартість якого 25000 грн, сума зносу становить 23000 грн. Яка сума має бути списана на зменшення фінансового результату:

- а) 2000 грн;
- б) 2400 грн;
- в) 1600 грн;
- г) 400 грн?

2. Які документи підприємство не використовує для здійснення безготівкових розрахунків:

- а) платіжне доручення;
- б) розрахунковий чек;
- в) акредитив;
- г) грошовий чек.

3. Скільки днів підприємство має право зберігати депоновану заробітну плату в касі понад її ліміт:

- а) протягом семи днів;
- б) протягом трьох днів;
- в) протягом дня;
- г) протягом 10 днів.

4. Яким повинен бути щорічний розмір відрахувань до резервного капіталу:

- а) не більш, ніж 25 % статутного капіталу;
- б) не більш, ніж 5 % від суми чистого прибутку;
- в) не більш, ніж 10 % від суми чистого прибутку;
- г) не менш, ніж 50 % статутного капіталу.

5. Несвоєчасне відображення в обліку відвантаженої та реалізованої продукції призводить до:

- а) зменшення рівня внутрішнього контролю за збереженням готової продукції;
- б) перекручування облікових даних, невідповідності даних первісних документів і облікових реєстрів;
- в) створення умов до розкрадання готової продукції;
- г) завантаження складів зайвими запасами.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

- 1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.
- 2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.
- 3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.
- 4.Результати оформити у довідці та у розділі акта комплексної ревізії.

Дані для виконання:

1.Одержано безкоштовно від фірми "Маяк" устаткування для фізкабінету: початкова вартість - 124 тис. грн, знос (30%) - 37,2 тис. грн, витрати на доставку та встановлення 3,6 тис. грн, у тому числі ПДВ - 600 грн. У бухгалтерському обліку відображено: Д-т 109 "Інші основні запаси" - 86.8 тис. грн; К-т40] "Фонду необоротних активах" - 86,8 тис. грн; Д-т 81) "Витрати за спеціальними коштами"-3,6 тис. грн; К-т 313 "Поточні розрахунки за спеціальними коштами" (КЕК 1131) -3,6 тис. грн.

2. Матеріали інвентаризації матеріальних цінностей, проведеної в жовтні - листопаді, остаточно оформлені та затверджені у лютому поточного року. Виявлені суми нестач віднесені на рахунок матеріально відповідальних осіб з оцінкою: матеріалів, малоцінних предметів (за обліковими цінами) на суму 1420 грн. основних засобів (за первинною балансовою вартістю) - 12100 грн, нарахований знос за якими дорівнює 2420 грн.

Варіант 29

- 1.В яких випадках працівники Державної фінансової інспекції України можуть застосовувати адміністративні штрафи та фінансові санкції?
- 2.На підставі яких документів проводять ревізії і контрольні перевірки?
3. Які обов'язки покладено на працівників Державної фінансової інспекції України?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь:

1. Контроль фінансового стану підприємства починається з визначення:
 - а) платоспроможності підприємства;
 - б) ліквідності підприємства;
 - в) фінансової стабільності підприємства.

2. Термін проведення ревізії складає:

- а) 30 днів;
- б) 20 днів;
- в) 10 днів;
- г) п'ять днів.

3. Термін подачі авансового звіту при закупівлі ТМЦ складає:

- а) день після повернення з відрядження;
- б) три дні після повернення з відрядження;
- в) десять днів після повернення з відрядження;
- г) п'ять днів після повернення з відрядження.

4. На які цілі першочергово використовується балансовий прибуток:

- а) на розрахунки з кредиторами;
- б) відрахування до фондів економічного стимулювання;
- в) на платежі в бюджет з податку на прибуток;
- г) на поповнення резервів фонду.

5. Ким встановлюється ліміт готівки в касі на підприємстві:

- а) самим підприємством;
- б) банком;
- в) Державною податковою інспекцією;
- г) Державною казначейською службою України.

Розв'язати задачу

1)Необхідно:

Використовуючи нижченаведену інформацію, виконати завдання;

1.Перевірити правильність здійснених кореспонденцій рахунків, зробити виправлення, здійснити заключні проводки.

2.Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ буй порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення цих порушень.

3.Встановити відповідальних осіб за здійснене порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.

4.Результати проведеного контролю оформити у довідні та у розділі акта комплексної ревізії.

Дані для виконання:

За чеком № 778127 від 20 жовтня цього року, який виписаний на пред'явника і підписаний керівником підприємства і головним бухгалтером, було отримано з банку на господарські потреби 2000 грн. Кошти в центральну касу не надійшли і в касовій книзі не оприбутковані. На корінці чека є розписка комерційного директора про отримання чека, за яким банк видав пред'явнику 2000 грн.

У пред'явленому авансовому звіті комерційного директора зазначено отримання під звіт з банку коштів в сумі 2000 грн, які були використані на відрядження. До авансового звіту комерційний директор додав посвідчення про відрядження та інші документи про понесені витрати в сумі 2000 грн, в тому числі на залізничні квитки до міста, куди він був направлений для участі в гуртовому ярмарку, в сумі 360 грн. Головний бухгалтер склав такі проводки поданій операції: отримання грошей з банку комерційним директором на господарські потреби в розмірі 2000 грн - Д-т рахунку 372, К-т рахунку 311; кошти, які були витрачені комерційним директором на витрати відрядження, в розмірі 2000 грн - Д-т рахунку 23, К-т рахунку 372.

Варіант 30

1. На яких ділянках і з якою метою в процесі ревізії застосовуються різні прийоми економічного аналізу?
2. Які спеціальні способи та прийоми документального контролю застосовуються при ревізіях?
3. Як перевірити документ щодо суті та достовірності зафіксованої в ньому господарської операції?

У системі закритих тестів необхідно обрати вірну відповідь

1. Який розмір штрафних санкцій встановлюється за неоприбуткування готівки в касі:
 - а) у п'ятикратному розмірі неоприбуткованої суми;
 - б) у двократному розмірі неоприбуткованої суми;
 - в) у розмірі 25% неоприбуткованої суми;
 - г) у розмірі неоприбуткованої суми.
2. Яким проведенням відображають надлишок грошових коштів у касі:
 - а) 301/719;

- б) 375/401;
- в) 301/375;
- г) 719/301.

3. Як часто може проводитися ревізія підприємства, організації в плановому порядку чи за ініціативою органів контролю:

- а) два рази на рік;
- б) не частіше рази на рік;
- в) не частіше рази на три роки;
- г) декілька разів на рік.

4. У скількох примірниках складається акт ревізії

- а) в одному;
- б) у трьох;
- в) у двох;
- г) у чотирьох.

5. Яким повинен бути щорічний розмір відрахувань до резервного капіталу:

- а) не більш, ніж 25 % статутного капіталу;
- б) не більш, ніж 5 % від суми чистого прибутку;
- в) не більш, ніж 10 % від суми чистого прибутку;
- г) не менш, ніж 50 % статутного капіталу.

Розв'язати задачу

1) Необхідно:

Використовуючи наведену інформацію, виконати завдання:

1. Перевірити, чи відповідають здійснені операції чинному законодавству. При виявленні порушень вказати, який нормативний документ був порушений і в чому, вказати методичні прийоми, які повинен застосувати ревізор для виявлення них порушень.

2. Встановити відповідальних осіб за здійснення порушення, розрахувати суму завданих збитків, а також штрафних санкцій.

3. Результати проведеної перевірки оформити у довідці та у розділі акта комплексної ревізії.

Дані для виконання:

Внаслідок порушення техніки безпеки водієм Скляренком С.О. 18 квітня минулого року в автогаражі сталася пожежа. Матеріальні збитки від пожежі оцінюють у 1980 грн.

За твердженням Скляренка С.О., пожежа відбулася внаслідок короткого замикання електромережі і гаража. Свідки Іванов К.С. і Сидоров Е.Л. стверджують, що під час ремонту автомашини водій Скляренко С.О. палив, іскра потрапила у відро з бензином і спричинила пожежу. Проведена експертиза підтвердила правильність цих свідчень.

ЗРАЗОК РОЗВ'ЯЗАННЯ КПЗ

Необхідно:

Розгляньте наведену ситуацію та визначте:

- 1.Порушення, яких припустилось підприємство АТ «Енергопостач».
- 2.Які нормативно-законодавчі акти було порушено?
- 3.Дане порушення Ви розцінюєте як помилку чи шахрайство?
- 4.Як ці помилки (шахрайства) вплинули на фінансову підприємства?
- 5.Які методи помилки (шахрайства) Ви встановили?
- 6.Які, на Вашу думку, подальші дії аудитора?

Дані для виконання:

Бухгалтерія акціонерного товариства «Енергопостач» видачу форменого одягу в експлуатацію обліковує списанням його вартості з балансового рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» з віднесенням її на балансовий рахунок 84 «Інші операційні витрати». Щомісяця списується 112 вартості форменого одягу на експлуатаційні витрати, тобто в дебет рахунку 84, із віднесенням до валових витрат звітного періоду. Наказом керівника товариства про облікову політику № 2 від 05.01.2013 р. передбачено встановлення на 2013 рік методу нарахування зносу малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП), виходячи із строку їх служби (строк служби для одягу становить 15 міс).

Розв'язання КПЗ:

При відображенні в обліку МШП підприємство АТ «Енергопостач» припустилося таких помилок:

- порушено методологію обліку МШП;
- неправильно розраховано витрати звітного періоду.

Малоцінні та швидкозношувані предмети становлять особливу групу, яка займає проміжне становище між основними засобами і матеріальними запасами.

МШП обліковуються у складі матеріальних активів на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» і списуються на витрати у

момент їх видавання в експлуатацію залежно від призначення і місця експлуатації такими записами:

Д-т рахунків 91, 92, 93, 94 та К-т рахунку 22.

МШП, які використовуються більше 1 року (або операційного циклу, якщо він більше 1 року), обліковуються на субрахунку 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи» рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи».

На балансі підприємства сальдо рахунку 11 відображається загальною вартістю за статтю «Основні засоби».

За умовою задачі формений одяг на АТ «Енергопостач» має термін служби більше 1 року, а отже, має обліковуватися на субрахунку 112. Під час експлуатації до таких об'єктів застосовуються методи амортизації основних засобів.

Отже, на підприємстві АТ «Енергопостач» були завищені витрати виробництва, що спричинило зниження обороту, який підлягає обкладанню податком на прибуток, що оцінюється як шахрайство.

Для виправлення помилок та внесення виправних записів аудиторі необхідно здійснити такі дії:

1. Розрахувати суму зносу, яку варто було вносити до складу амортизаційних відрахувань кожного звітного періоду, виходячи з належної норми.

2. Визначити суму надлишкового віднесеного зносу на витрати та нарахувати пеню відповідно до чинного законодавства.

3. Надати пропозиції щодо забезпечення на АТ «Енергопостач» періодичного контролю службою внутрішнього аудиту з метою оцінки якості організації обліку матеріальних цінностей.

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Поняття, сутність, значення державного фінансового контролю в системі управління державою.
2. Основні види та форми державного фінансового контролю.
3. Методичні прийоми документального контролю.
4. Методичні прийоми фактичного контролю.
5. Рахункова Палата України: завдання та функції.
6. Міністерство фінансів України: реалізація контрольних функцій у сфері державних фінансів.
7. Державна фіскальна служба України: функції у сфері контролю за наповненням бюджетів.
8. Місце та роль Державної казначейської служби України в системі органів державного фінансового контролю.
9. Державна фінансова інспекція України: функції та завдання, права та обов'язки працівників.
10. Організація відомчого фінансового контролю органами виконавчої влади.
11. Комунальний (муніципальний) фінансовий контроль.
12. Взаємодія органів державного фінансового контролю з правоохоронними органами при здійсненні контрольних заходів.
13. Оперативний (поточний) контроль за рухом бюджетних коштів на єдиному казначейському рахунку, що здійснюється органами Державної казначейської служби України.
14. Внутрішній, адміністративний та бухгалтерський контроль в органах Державної казначейської служби України.
15. Організація контрольно-ревізійної роботи в Державній фінансовій інспекції України.
16. Планування контрольно-ревізійної роботи.
17. Форми здійснення контрольних заходів: інспектування (ревізія) та державний фінансовий аудит, їх сутність та класифікація.
18. Характеристика основних етапів ревізії, їх послідовність.
19. Мета, завдання, функції та принципи ревізії.
20. Класифікація контрольних заходів.
21. Способи перевірки документів.
22. Порядок документування ревізійних дій органами Державної фінансової інспекції України.
23. Реалізація матеріалів ревізій та контроль за їх виконанням.

24. Особливості ревізії, що проводиться за зверненнями правоохоронних органів.
25. Порядок застосування санкцій до порушників фінансово-бюджетної дисципліни.
26. Порядок формування звітності про результати фінансового контролю.
27. Стандарти державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного та комунального майна.
28. Поняття, сутність та види державного фінансового аудиту.
29. Правові засади організації та здійснення державного фінансового аудиту в Україні.
30. Підготовка до проведення державного фінансового аудиту.
31. Основні процедури здійснення аудиторських досліджень.
32. Реалізація результатів державного фінансового аудиту.
33. Предмет і мета документування контрольних заходів та їх результатів.
34. Оформлення матеріалів контрольних заходів.
35. Узгодження і підписання матеріалів контролю.
36. Реалізація результатів контрольних заходів і застосування процедури відповідальності за допущені фінансові порушення.
37. Контроль за станом усунення виявлених порушень і виконанням вимог контролюючого органу.
38. Мета і завдання контролю за виконанням місцевих бюджетів.
39. Основні завдання контролю за виконанням зведеного місцевого бюджету.
40. Контроль законності операцій за рахунками місцевого бюджету.
41. Перевірка економічної і контрольної роботи фінансових і казначейських управлінь.
42. Особливості контролю складання та затвердження кошторису бюджетної установи.
43. Перевірка правильності виконання кошторису бюджетної установи.
44. Завдання, джерела ревізії грошових коштів, нормативні акти.
45. Контроль фактичної наявності касової готівки і дотримання умов її збереження.
46. Документальний контроль касових операцій.
47. Методика контролю операцій грошових коштів установ на рахунках, в органах Державної казначейської служби України.
48. Ревізія розрахункових операцій бюджетної установи.
49. Контроль розрахунків з підзвітними особами.

50. Контроль розрахунків з оплати праці.
51. Об'єкти та суб'єкти державних закупівель та державного замовлення.
52. Контроль щодо організації та проведення процедури закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.
53. Формування державних замовлень, розміщення поставок продукції для державних потреб і контроль за їх виконанням.
54. Особливості укладення договорів підряду на капітальне будівництво, капітальний ремонт, виконання проектних і розвідувальних робіт, реконструкцію за рахунок бюджету.
55. Звітність про результати здійснення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.
56. Завдання та напрями ревізії, джерела та об'єкти контролю основних засобів і нематеріальних активів.
57. Перевірка стану збереження та обліку основних засобів та нематеріальних активів.
58. Перевірка операцій з надходження та вибуття основних засобів.
59. Контроль правильності нарахування зносу необоротних активів.
60. Контроль витрат на ремонт основних засобів.
61. Перевірка операцій з нематеріальними активами.
62. Контроль правильності розподілу запасів за групами.
63. Перевірка повноти оприбуткування запасів, в тому числі тих, які отримані як гуманітарна допомога та шляхом централізованого постачання.
64. Перевірка правильності проведення переоцінки запасів.
65. Контроль за правильністю списання запасів.
66. Завдання, основні напрями і джерела контролю облікової інформації за загальним і спеціальним фондами.
67. Перевірка організації облікової і контрольної роботи в установі.
68. Контроль стану бухгалтерського обліку грошових коштів.
69. Контроль облікової інформації наявності та руху необоротних активів бюджетної установи.
70. Перевірка стану обліку запасів.
71. Контроль достовірності звітної інформації.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Спосіб контролю, який полягає в установленні достовірності фактів здійснення тих чи інших господарських операцій - це:
 - а) перевірки (обстеження);
 - б) ревізія;
 - в) слідство;
 - г) службове розслідування.

2. Для чого застосовується в процесі господарського контролю економічний аналіз:
 - а) установлення взаємозв'язку між сегментами підприємництва;
 - б) установлення відхилень від максимальних і мінімальних значень економічних показників, що перевіряються;
 - в) виявлення впливу факторів на результати господарсько-фінансової діяльності підприємства;
 - г) виявлення нестач і витрат, допущених матеріально відповідальними особами.

3. Які групи принципів контролю ви знаєте:
 - а) документальні та фактичні;
 - б) зовнішні й внутрішні;
 - в) специфічні та загальні;
 - г) систематичні й профілактичні.

4. Об'єкти контролю - це:
 - а) явища і процеси господарського життя;
 - б) господарюючі суб'єкти;
 - в) результати діяльності господарюючого суб'єкта;
 - г) фінансові результати

5. Господарський контроль охоплює:
 - а) матеріальне виробництво;
 - б) невиробничу сферу;
 - в) матеріальне виробництво та невиробничу сферу;
 - г) окремі стадії матеріального виробництва й невиробничої сфери.

6. Слово "контроль" походить від:

- а) англійського слова "control";
- б) німецького слова "controlling";
- в) французького слова "controle";
- г) латинського слова "cont'role".

7. Виявити якість готової продукції можна шляхом:

- а) огляду;
- б) перевірки обсягу виконаних робіт;
- в) лабораторного аналізу;
- г) дегустації.

8. Рахункова перевірка проводиться для встановлення:

- а) правильності записів на рахунках бухгалтерського обліку;
- б) арифметичних помилок;
- в) помилок на особових рахунках працівників;
- г) помилок у касових і банківських документах.

9. Проведення огляду дозволяє:

- а) виявити протиріччя в документах;
- б) зібрати речові докази злочинних дій;
- в) установити стан діяльності підприємства в цілому;
- г) виявити факти порушення торгівлі.

10. Який з прийомів фактичного контролю здійснюється на початку ревізії та є першим етапом перевірки безпосередньо на місці:

- а) огляд;
- б) експертне оцінювання;
- в) дослідження операцій на місці;
- г) інвентаризація.

11. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України - це орган:

- а) відомчого контролю;
- б) зовнішнього контролю;
- в) позавідомчого контролю;
- г) міжвідомчого контролю.

12. Хто має право проводити внутрішньофірмовий контроль:

- а) власник фірми та його заступник;
- б) головний бухгалтер фірми;

- в) головний аудитор (контролер) фірми;
- г) керівник і спеціалісти фірми.

13. Парламентський контроль є прерогативою:

- а) Верховної Ради;
- б) Рахункової палати;
- в) Адміністрації Президента;
- г) Конституційного суду.

14. Хто має відшкодовувати Держфінінспекції витрати під час проведення ревізії:

- а) державний бюджет;
- б) оплату проводить організація, яка призначила ревізію;
- в) оплату здійснює підприємство, на якому здійснена ревізія, із включенням до валових витрат;
- г) за рахунок власних коштів.

15. Зустрічна перевірка проводиться з дня видачі наказу на її проведення протягом:

- а) трьох діб;
- б) семи діб;
- в) 10 діб;
- г) 30 діб.

16. Пеня – це:

- а) законодавчо-фінансовий захід впливу за порушення термінів сплати платежів і внесків;
- б) захід примусового впливу, що застосовується до порушників порядку здійснення господарсько-фінансової діяльності лише за наявності вини;
- в) захід матеріального впливу на юридичних та фізичних осіб, що застосовується при порушенні законів, договорів, діючих правил;
- г) платіж за дотримання договірних зобов'язань.

17. Скільки основних поточних рахунків підприємство може відкрити у банку:

- а) один;
- б) два;
- в) три;
- г) декілька.

18. До якої відповідальності, згідно з чинним законодавством, притягаються посадові особи органів Державної податкової інспекції за неналежне виконання своїх обов'язків:

- а) дисциплінарної;
- б) дисциплінарної, адміністративної;
- в) кримінальної, дисциплінарної, матеріальної;
- г) кримінальної, дисциплінарної, матеріальної, адміністративної.

19. За якою ставкою оприбутковується прибуток промислових підприємств державної форми власності:

- а) 18%;
- б) 0%;
- в) 19%;
- г) 16%.

20. За повнотою вивчення господарських процесів господарський контроль поділяється на:

- а) суцільний, несуцільний, багатоградоїчний;
- б) суцільний, вибірковий, комбінований;
- в) суцільний, одиничний, комбінований;
- г) суцільний, груповий, одиничний.

21. Ревізія є методом:

- а) інвентаризації;
- б) господарського контролю;
- в) бухгалтерського контролю;
- г) економічного аналізу.

22. За часом проведення ревізії поділяють на:

- а) своєчасні та несвоєчасні;
- б) попередні, поточні й наступні;
- в) планові та позапланові;
- г) щорічні, минулорічні.

23. Предметом ревізії є:

- а) рішення, прийняті керівником підприємства;
- б) факти порушень і зловживань;
- в) господарська діяльність підприємств;

г) господарські факти й операції.

24. За колом питань, що належить вивчити, ревізії поділяються на:

- а) загальні й деталізовані;
- б) комплексні та некомплексні;
- в) вибіркові й суцільні;
- г) повні та часткові.

25. Кожний ревізор повинен провести за рік:

- а) 3-5 ревізій;
- б) 5-10 ревізій;
- в) 6-8 ревізій;
- г) 8-12 ревізій.

26. Акт ревізії бажано починати писати:

- а) за три дні до кінця ревізії;
- б) у день закінчення;
- в) з першого дня;
- г) після виявлення першого правопорушення.

27. Яким має бути план контрольно-ревізійної роботи:

- а) об'єктивним;
- б) реальним;
- в) комплексним;
- г) усебічним.

28. Інвентаризація проводиться шляхом:

- а) візуального огляду;
- б) абстрагування;
- в) перерахунку;
- г) розслідування;
- д) обстеження;
- є) обмірювання;
- є) порівняння.

29. Суб'єктом матеріальної відповідальності може бути:

- а) працівник, який перебуває у трудових відносинах з підприємством;
- б) працівник іншого підприємства;
- в) будь-яка особа, яка вступає у трудові відносини з підприємством;

г) особа, яка досягла 18-річного віку.

30. Зміст ревізійної версії полягає в:

- а) дослідженні зовнішніх зв'язків в операції, характеру та сутності взаємовідносин між ними;
- б) складанні та перевірці ревізором пропозицій щодо форми зв'язку операцій, що вивчаються;
- в) перевірці сумнівних операцій, здійснених на підприємстві;
- г) отриманні первісної інформації про події в ході огляду документів та аналізу змісту операцій на підставі ревізійних.

31. Чи має право податковий інспектор у момент прийняття декларації вимагати від платника податків змінити деякі її показники:

- а) має право, якщо такі показники є невірними;
- б) ні, не має за будь-яких умов;
- в) ні, немає;
- г) має право.

32. Службова особа ДПІ не приймає податкову декларацію від ПП «ЯНУС» протягом терміну, встановленого відповідним нормативним актом. У такому разі головний бухгалтер повинен:

- а) до закінчення терміну подачі надіслати декларацію поштою на ім'я керівника відповідного контролюючого органу з описом вкладень і повідомленням про вручення разом із заявою;
- б) оскаржити дії службової (посадової) особи контролюючого органу щодо відмови у прийнятті податкової декларації у судовому порядку;
- в) здійснити дії, передбачені відповідями 1 або 2 (на вибір головного бухгалтера та керівника ПП «ЯНУС»);
- г) не здавати документ.

33. Якщо відповідно до закону не встановлено податковий період для питань окремого податку, збору (обов'язкового платежу), то податкова декларація подається (крім випадків, якщо подання декларації не передбачено законодавством) платником податку, збору (обов'язкового платежу):

- а) протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;
- б) протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу (півріччя);

- в) варіант 1 або 2 - залежно від визначеного законом порядку сплати податкового зобов'язання;
- г) не звітуватися.

34. Що зобов'язаний зробити платник податку протягом п'яти робочих днів з дня одержання повідомлення про втрату або псування поштового відправлення, у яке була вкладена податкова декларація:

- а) надіслати поштою контролюючому органу другий примірник утраченої (зіпсованої) податкової декларації;
- б) подати особисто контролюючому органу другий примірник утраченої (зіпсованої) податкової декларації;
- в) варіант 1 або 2-і на вибір платника податку;
- г) вирішувати питання з відділенням пошти.

35. ДПІ самостійно визначила суму податкового зобов'язання ТОВ «КРАБ» у зв'язку з тим, що останнє не подало у визначений термін податкову декларацію, і повідомило про це ТОВ «КРАБ», надіславши на його адресу податкове повідомлення. Протягом скількох днів з дня одержання податкового повідомлення з ДПІ ТОВ «КРАБ» має погасити суму податкового зобов'язання:

- а) десять календарних днів, за будь-яких умов;
- б) тридцять календарних днів, за будь-яких умов;
- в) десять календарних днів, крім випадків, якщо протягом цього терміну платник податку починає процедуру апеляційного узгодження;
- г) протягом місяця.

36. Що повинен зробити платник податків до початку перевірки його контролюючим органом у випадку, якщо він самостійно виявляє у звітному періоді факт заниження податкового зобов'язання (тобто недоплати суми податку, збору) минулих податкових періодів?

- а) надіслати уточнений розрахунок і сплатити суму недоплати та штраф у розмірі 5% від цієї суми не пізніше дня подання такого уточненого розрахунку;
- б) відобразити суму недоплати у складі декларації з цього податку, що подається за звітний (або наступний) податковий період, збільшену на суму штрафу в розмірі 5% від такої суми, з відповідним збільшенням загальної суми податкового зобов'язання з цього податку;
- в) варіант 1 або 2 - на вибір платника податку;

г) донарахувати суму недоплати, сплатити суму штрафу та подати уточнюючу декларацію.

37. Протягом якого терміну підзвітна особа повинна здати авансовий звіт:

- а) 10 днів;
- б) трьох днів;
- в) 14 днів;
- г) 12 днів.

38. Які органи державної влади здійснюють державний контроль:

- а) Рахункова палата Верховної Ради України;
- б) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України;
- в) Національний банк України;
- г) Верховна Рада України.

39. Які існують форми фінансово-господарського контролю:

- а) ревізія;
- б) розслідування;
- в) аудит;
- г) обстеження.

40. Що означає синтез:

- а) це прийом дослідження, який включає вивчення предмета уявним або практичним розчленуванням;
- б) це прийом вивчення об'єкта в цілому у взаємозв'язку його частин;
- в) це дослідження об'єктів у всій різнобічності їх реальної дійсності;
- г) це прийом наукових висновків, завдяки якому досягають пізнання одних об'єктів на основі подібності їх до інших.

41. Які існують етапи ревізії:

- а) планування ревізії;
- б) затвердження матеріалів ревізії;
- в) контрольно-ревізійний висновок;
- г) підготовка до ревізії.

42. Який існує спосіб фактичного контролю:

- а) документальна перевірка;
- б) економічний аналіз;

- в) інвентаризація;
- г) перевірка виконання прийнятих рішень.

43. Строки розгляду результатів ревізії:

- а) 10 днів після підписання акта ревізії;
- б) 15 днів після підписання акта ревізії;
- в) три дні після підписання акта ревізії;
- г) 20 днів після підписання акта ревізії.

44. Який документ складається під час інвентаризації цінностей:

- а) акт приймання-передачі цінностей;
- б) акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей;
- в) інвентарні картки;
- г) акт руху основних засобів.

45. Які існують способи перевірки документів:

- а) від запису до документа;
- б) аналітична перевірка;
- в) від документа до запису;
- г) фактична.

46. Який документ перевіряють під час ревізії касових операцій:

- а) журнали 5, 5а;
- б) прибутковий касовий ордер;
- в) звіт касира;
- г) накладну.

47. На кого покладається відповідальність за дотримання касової дисципліни:

- а) на касира;
- б) на головного бухгалтера;
- в) на директора;
- г) на бухгалтера.

48. Які документи є джерелом ревізії під час перевірки витрат на відрядження:

- а) авансові звіти;
- б) податкова накладна;

- в) баланс;
- г) рахунок-фактура.

49. Результати контролю ТМЦ відображають у бухгалтерському обліку підприємства через:

- а) 12 днів;
- б) 10 днів;
- в) три дні;
- г) місяць.

50. Контроль касових операцій починається зі:

- а) складання звіту касира;
- б) складання опису грошей;
- в) інвентаризації касової готівки.

51. Ревізія касових операцій здійснюється:

- а) аналітичним методом;
- б) вибіркоvim методом;
- в) логічним методом;
- г) суцільним методом.

52. Ким встановлюється ліміт готівки в касі на підприємстві:

- а) самим підприємством;
- б) банком;
- в) Державною податковою інспекцією України;
- г) Державною казначейською службою України.

53. Скільки основних поточних рахунків підприємство може відкрити у банку:

- а) один;
- б) два;
- в) три;
- г) декілька.

54. Яким методом установлюється реальний стан заборгованості підприємства:

- а) методом зустрічної перевірки розрахунків з окремими підприємствами;

- б) методом паралельної перевірки розрахунків з окремими підприємствами;
- в) арифметичним методом;
- г) логічним методом.

55. За якою вартістю зараховуються на баланс підприємства отримані запаси:

- а) первісною;
- б) справедливою;
- в) реальною;
- г) ринковою.

56. Протягом якого терміну підзвітна особа повинна здати авансовий звіт:

- а) 10 днів;
- б) трьох днів;
- в) 14 днів;
- г) 12 днів.

57. На підприємстві було реалізовано сторонній організації об'єкт основних засобів за 24000 грн (з ПДВ). Залишкова вартість на момент реалізації 15000 грн, знос становить 3000 грн. Визначити результат від діяльності:

- а) 9000 грн;
- б) 12000 грн;
- в) 21000 грн;
- г) 15000 грн.

58. Скільки днів підприємство має право зберігати депоновану заробітну плату в касі понад її ліміт:

- а) протягом семи днів;
- б) протягом трьох днів;
- в) протягом дня;
- г) протягом 10 днів.

59. На підприємстві ліквідовано об'єкт основних засобів, первинна вартість якого 25000 грн, сума зносу становить 23000 грн. Яка сума має бути списана на зменшення фінансового результату:

- а) 2000 грн;

- б) 2400 грн;
- в) 1600 грн;
- г) 400 грн.

60. Які документи підприємство не використовує для здійснення безготівкових розрахунків:

- а) платіжне доручення;
- б) розрахунковий чек;
- в) акредитив;
- г) грошовий чек.

61. В якому журналі ведеться облік податкових зобов'язань:

- а) Журналі № 1;
- б) Журналі №2;
- в) Журналі №3;
- г) Журналі №5.

62. Яким повинен бути щорічний розмір відрахувань до резервного капіталу:

- а) не більш, ніж 25 % статутного капіталу;
- б) не більш, ніж 5 % від суми чистого прибутку;
- в) не більш, ніж 10 % від суми чистого прибутку;
- г) не менш, ніж 50 % статутного капіталу.

63. Несвоєчасне відображення в обліку відвантаженої та реалізованої продукції призводить до:

- а) зменшення рівня внутрішнього контролю за збереженням готової продукції;
- б) перекручування облікових даних, невідповідності даних первісних документів і облікових реєстрів;
- в) створення умов до розкрадання готової продукції;
- г) завантаження складів зайвими запасами.

64. Контроль фінансового стану підприємства починається з визначення:

- а) платоспроможності підприємства;
- б) ліквідності підприємства;
- в) фінансової стабільності підприємства.

65. Термін проведення ревізії складає:

- а) 30 днів;
- б) 20 днів;
- в) 10 днів;
- г) п'ять днів.

66. Термін подачі авансового звіту при закупівлі ТМЦ складає:

- а) день після повернення з відрядження;
- б) три дні після повернення з відрядження;
- в) десять днів після повернення з відрядження;
- г) п'ять днів після повернення з відрядження.

67. На які цілі першочергово використовується балансовий прибуток:

- а) на розрахунки з кредиторами;
- б) відрахування до фондів економічного стимулювання;
- в) на платежі в бюджет з податку на прибуток;
- г) на поповнення резервів фонду.

68. Підприємство придбало станок за 60000 грн. Як це вірно відображається на рахунках бухгалтерського обліку?

- а) 152/631 60000 грн
641/631 12000 грн
104/152 60000 грн;
- б) 152/631 50000 грн
641/631 10000 грн
104/152 50000 грн;
- в) 104/631 60000 грн;
- г) 152/631 60000 грн
104/152 60000 грн.

69. Який розмір штрафних санкцій встановлюється за неоприбуткування готівки в касі:

- а) у п'ятикратному розмірі неоприбуткованої суми;
- б) у двократному розмірі неоприбуткованої суми;
- в) у розмірі 25% неоприбуткованої суми;
- г) у розмірі неоприбуткованої суми.

70. Яким проведенням відображають надлишок грошових коштів у касі:

- а) 301/719;

- б) 375/401;
- в) 301/375;
- г) 719/301.

71. Як часто може проводитися ревізія підприємства, організації в плановому порядку чи за ініціативою органів контролю:

- а) два рази на рік;
- б) не частіше разу на рік;
- в) не частіше разу на три роки;
- г) декілька разів на рік.

72. У скількох примірниках складається акт ревізії

- а) в одному;
- б) у трьох;
- в) у двох;
- г) у чотирьох.

ГЛОСАРІЙ

Абстрагування (від лат. *abstrahere* – відволікати) – прийом уявного відволікання шляхом абстракції переходити від конкретних об'єктів до абстрактних понять і законів розвитку (на підставі стану контролю в окремих підрозділах підприємства робляться висновки по підприємству загалом і т. ін.).

Аналіз (від гр. *analysis* – розкладання) – це прийом дослідження, який включає вивчення предмета уявним або практичним розчленуванням його на складові об'єкти.

Аналітичне угруповання – сукупність прийомів статистичних угруповань по однорідності ознак контрольованих об'єктів і виявлених недоліків. Використовується цей прийом при складанні таблиць, що містять аналіз факторів, що негативно впливають на виконання плану випуску і реалізації продукції, виникнення шлюбу виробів; розрахунок природного збитку товарно-матеріальних цінностей; аналіз факторів збитковості окремих видів продукції і т. ін.

Аналогія – прийом наукових висновків, завдяки якому досягають пізнання одних об'єктів на основі подібності їх з іншими. Прийом аналогії ґрунтується на подібності деяких сторін різних об'єктів, становить основу моделювання, яке застосовується в контролі.

Аудит – це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первісних документів та іншої інформації про фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти та відповідальності діючому законодавству та встановленим нормам.

Аудит адміністративної діяльності – це форма бюджетного контролю, за допомогою якої вивчаються процедури прийняття і виконання управлінських рішень суб'єктами бюджетного процесу з метою досягнення певних цілей.

Аудит ефективності - це форма контролю, яка спрямована на визначення ефективності використання бюджетних коштів для реалізації запланованих цілей та встановлення факторів, які цьому перешкоджають. Аудит ефективності здійснюється з метою розроблення обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності використання коштів державного та місцевих бюджетів у процесі виконання бюджетних програм.

Аудит на відповідність – аудит, який дозволяє визначити чи дотримуються в господарській системі ті специфічні процедури або

правила, що запропоновані персоналові вищестоящим керівництвом.

Аудиторська діяльність – організаційне та методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок та надання інших аудиторських послуг.

Бюджетна експертиза – це комплекс заходів, які проводяться Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету щодо аналізу кожного законопроекту, внесеного на розгляд до Верховної Ради України, з метою оцінки його впливу на дохідну і видаткову частини бюджетів та виконання Закону про Державний бюджет України на поточний рік.

Бюджетний контроль – сукупність заходів, які проводять державні органи і пов'язані з перевіркою законності, доцільності і ефективності утворення, розподілу і використання грошових фондів держави і місцевих органів самоврядування.

Бюджетний моніторинг – це систематичне спостереження та аналіз бюджетної політики з метою вивчення реального стану відповідного бюджету на основі даних обліку та звітності для виявлення резервів його поповнення й недопущення неефективного використання бюджетних ресурсів.

Бюджетна програма – систематизований перелік заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети та завдань, виконання яких пропонує та здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.

Вибіркова перевірка – полягає в тому, що ревізор за певною схемою відбирає частину документів для їх вивчення.

Вид бюджетного контролю – це така його складову частину, яка, з одного боку, відображає зміст контролю загалом, а з іншого – відрізняється від окремих його складових конкретними носіями контрольних функцій, об'єктами контролю та методами здійснення контрольних дій.

Внутрішній казначейський контроль – сукупність процедур, які забезпечують достовірність та повноту інформації, яка передається керівництву Державної казначейської служби України, дотримання положень нормативних актів при здійсненні операцій щодо виконання бюджетів.

Внутрішній аудит банку – це незалежна експертна діяльність аудиторської служби банку для перевірки й оцінки адекватності й ефективності системи внутрішнього контролю і якості виконання співробітниками банку покладених на них обов'язків, а також

попередження збитків банку.

Дедукція (від лат. *deductio* – виведення) – дослідження стану об'єкта в цілому, а потім його складових, тобто роблять висновок від загального до окремого. Наприклад, перевірку витрат обігу спочатку проводять за даними синтетичного, а потім – аналітичного обліку.

Державний контроль – контроль, який здійснюється всіма суб'єктами державного управління в межах їх повноважень.

Доброякісний документ – документ, що відповідає вимогам Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, складений за затвердженою формою, у якому заповнені всі необхідні реквізити і в якому правильно відображено виконану господарську операцію.

Документальний контроль – вивчення бухгалтерських документів, записів в облікових регістрах, показників звітів і балансів, статистичних та оперативних матеріалів.

Документальний контроль – це перевірка, при якій зміст об'єкта, що перевіряється, і його відповідність регламентованому значенню визначаються на підставі даних, що утримуються в документах (первинних і зведених).

Дописка – вставки, приписки, переробки, які вносять з метою зміни початкового обсягу чи змісту операції.

Економічний аналіз – система прийомів, що використовується у контролі для розкриття причинних зв'язків, що обумовлюють результати явищ і процесів.

Економічний контроль – сукупність економічних відносин, які виникають у системі взаємодії та управління продуктивними силами і виробничими процесами.

Експеримент – науково поставлений досвід відповідно до мети фінансового контролю для перевірки результатів планованих або виконаних процесів.

Експертизи різних видів – прийоми експертних оцінок, застосовувані технологічними, бухгалтерськими, криміналістичними й іншими експертизами при дослідженні спеціальних питань, що мають взаємозв'язок з фінансовим контролем.

Засоби контрольно-ревізійної діяльності – це інформаційно-законодавча база, яка забезпечує досягнення необхідного результату контрольно-ревізійної діяльності.

Інвентаризація – перевірка наявності та стану об'єкта контролю, що здійснюється шляхом спостереження, вимірювання, реєстрації та

порівняння отриманих даних.

Індукція (від лат. *induktion* – наведення) – прийом дослідження, за якого загальний висновок складають на основі вивчення не всіх прикмет, а лише частини елементів цієї множини, тобто спосіб виведення висновків від окремого до загального (наприклад, перевірку дебіторської заборгованості здійснюють спочатку за даними аналітичного, а потім – синтетичного обліку).

Інспектування полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності суб'єкта контролю і проводиться у формі ревізії.

Інтелектуальна підrobка - це складання і видача документа, правильно оформленого з формального боку, але такого, що заздалегідь містить неправдиві дані.

Інформаційне моделювання – інформаційна сукупність, що представляє контрольований об'єкт у вигляді моделі.

Казначейський контроль – форма обслуговування державного бюджету України та контроль за використанням державних фінансових ресурсів і активів.

Комбінована перевірка – дослідження документів поєднує хронологічний і систематизований способи, тобто ряд документів перевіряється в порядку їх підшивки, а інші – за економічно однорідними операціями.

Конкретизація (від лат. *concretus* – густий, ущільнений) – дослідження визначених об'єктів у всій їхній різнобічності, у якісному різноманітті реального існування (виявлення в процесі контролю непродуктивних витрат по місцях їхнього утворення – підрозділам, підприємствам і ін.).

Контролер – це особа, яка здійснює контроль за різними напрямками економічної діяльності.

Контроль – система відносин з приводу систематичного спостереження і перевірки ходу функціонування відповідного об'єкта деякого суспільного, виробничого або іншого процесу контролюючими органами, установами, уповноваженими особами з метою встановлення відхилень об'єкта контролю від заданих параметрів.

Контрольно-ревізійна діяльність – це сукупність трудових процесів, пов'язаних з виконанням контрольно-ревізійних процедур, а також із створенням необхідних умов для їх здійснення.

Контрольно-ревізійна процедура – це організація перевірки наявності та стану матеріальних цінностей, фінансових ресурсів,

розрахункових операцій і т. ін.

Контрольно-ревізійний процес – це послідовна зміна контрольно-ревізійних процедур, яка здійснюється згідно з планом (програмою) на певному об'єкті контролю і направлена на досягнення намічених цілей.

Контрольно-ревізійні дії – це акти поведінки суб'єкта контрольно-ревізійної діяльності, направлені на виконання програми ревізії.

Матеріальна підробка – зміна змісту оригіналу документа шляхом підчисток, виправлень, дописок, відмітки заднім числом та інших способів (наприклад, чек з підробленим підписом, платіжна відомість з підробленою розпискою про отримання по ній грошей тощо).

Метод аудита – це сукупність прийомів, за допомогою яких оцінюється стан досліджуваних об'єктів.

Метод економічного контролю – це сукупність прийомів і способів дослідження розширеного відтворення суспільного продукту й додержання вимог його законодавчого регулювання.

Методологія контролю – вчення про метод наукового дослідження, тобто знання всієї сукупності способів і прийомів теоретичного пізнання господарських явищ з точки зору їх законності, доцільності і достовірності.

Моделювання – прийом наукового пізнання, що ґрунтується на заміні досліджуваного об'єкта на його аналог, модель, що має істотні прикмети оригіналу. У контролі застосовують організаційні моделі проведення контрольного процесу – стандарти, нормативи, тарифи.

Недоброякісний документ – документ, який не відповідає переліченим вище вимогам доброякісного документу та відображає здійснену операцію у перекрученому вигляді та містить фальшиві факти.

Незалежний контроль – контроль незалежних аудиторів та аудиторських фірм, які перевіряють стан обліку діяльності суб'єктів господарювання, відповідність звітності даним обліку, правильність утворення прибутку і своєчасність розрахунків з державним бюджетом, а також розподіл прибутку по акціях, розмірові внесеного капіталу й інших джерел, передбачених статутними документами і фінансовим планом певного підприємства.

Об'єкт бюджетного контролю – це грошові, розподільчі процеси при формуванні і використанні грошових фондів держави і місцевих органів самоврядування.

Об'єкт контролю – це те, що підлягає вивченню або перевірці.

Обстеження – ознайомлення на місці з діяльністю окремих

ділянок суб'єкта господарювання.

Оперативний контроль – являє собою перевірку, яка здійснюється в межах звітного періоду по завершенні контрольованої операції відповідно до її якісної і кількісної характеристик. Джерелами даних для оперативного контролю служать планова, технічна, статистична і бухгалтерська інформація.

Операційний аудит – перевірка будь-якої частини процедур і методів функціонування господарської системи з метою оцінки її продуктивності й ефективності.

Організація контрольно-ревізійної діяльності – це комплекс заходів, спрямованих на здійснення господарського контролю безпосередньо в підвідомчих або інших підприємствах.

Парламентський контроль – це система нагляду і перевірки процесу створення, функціонування, встановлення відповідальності за діяльністю, припинення повноважень об'єкта контролю.

Перевірка – вивчення окремих питань діяльності суб'єкта господарювання або дій апарату управління.

Періодичний контроль – це перевірка за визначений звітний період за даними планів, кошторисів, норм і нормативів, первинних документів, звітів, записам в облікових регістрах, звітності й інших джерелах. Задача такої перевірки – установити, чи дотримуються вимоги податкового законодавства, чи сплачуються вчасно і повною мірою податки, а також розкрити порушення і вжити заходів до їх усунення.

Підчистка – механічне знищення тексту документів шляхом стирання (гумкою) або вирізання гострим предметом.

Податковий контроль – установлена законодавством сукупність прийомів і способів керівництва компетентних органів, що забезпечують дотримання податкового законодавства і правильність вирахування, повноту і своєчасність внесення податку в бюджет або позабюджетний фонд.

Президентський контроль – контроль, який має конституційне закріплення і відповідне упорядкування у нормативно-правових актах.

Прийом контролю – це якісно однорідна контрольна дія контролера.

Рахункові (контрольні) палати – органи, що здійснюють контроль за виконанням бюджету і дотриманням фінансово-бюджетної дисципліни від імені парламенту.

Рахункові трибунали (суди) – нейтральні авторитетні колегіальні

органи з експертизи фінансових операцій та адміністративних рішень.

Ревізійні операції – сукупність взаємопов'язаних контрольно-ревізійних дій, спрямованих на досягнення цілей ревізії.

Ревізія – це документальний спосіб перевірки діяльності суб'єкта господарювання з точки зору дотримання законності та доцільності здійснення господарських операцій, ефективності та якості роботи на основі використання даних обліку, звітності та інших джерел.

Ревізор – це фахівець, який має відповідну освіту і, як правило, є посадовою особою, яка володіє прийомами і способами вивчення документально зафіксованих фактів, реєстрів бухгалтерського обліку, аналізу господарської діяльності.

Результат контрольно-ревізійних дій – це висновок ревізора, складений на підставі застосування суб'єктами контрольно-ревізійної діяльності комплексу способів і засобів ревізії.

Синтез (від гр. *sunthesis* – сполучення, складання, поєднання) – прийом вивчення об'єкта в цілісності, у взаємозв'язку його частин. У контролі синтез пов'язаний з аналізом, дає змогу об'єднати об'єкти, розчленовані в процесі аналізу, встановити зв'язок і пізнати предмет як єдине ціле.

Систематизована перевірка – розгляд документів за економічно однорідними господарськими операціями у розрізі окремих ділянок.

Системний аналіз – вивчення об'єкта дослідження як сукупності елементів, що утворюють систему.

Сканування – дослідження не характерних статей звітності, господарських операцій.

Способи контрольно-ревізійної діяльності – це конкретні шляхи досягнення наміченого результату ревізії за допомогою наявних засобів, обумовлених завданнями контрольно-ревізійної діяльності. Вони можуть бути гласні та негласні, базуватись на наукових, професійних знаннях.

Статистичні розрахунки – прийоми одержання таких величин і кількісних характеристик, що не утримуються безпосередньо в економічній інформації.

Суб'єкт бюджетного контролю – це орган чи особа, які відповідно до визначених законодавством повноважень мають право здійснювати бюджетний контроль.

Суб'єкти контрольно-ревізійної діяльності – це контролер, ревізор, аудитор тощо, які незалежно від виду професійної діяльності мають певні повноваження на здійснення контролю господарюючого

суб'єкту.

Судово-бухгалтерська експертиза – дослідження експертом на базі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ та процесів по питанням, що відносяться до певної діяльності суб'єкта господарювання.

Учасники ревізії – це окремі особи або їх групи, які в тій чи іншій мірі беруть участь у здійсненні контрольно-ревізійного процесу.

Фактичний контроль – це перевірка, при якій кількісний і якісний стан об'єкта, що перевіряється, встановлюється на підставі обстеження, огляду, обмірювання, перерахування, зважування, контрольної закупівлі, контрольного постачання і т. ін.

Фінансовий контроль – це вартісний контроль, який реалізується за допомогою фінансових інститутів, зумовлених товарно-грошовими відносинами.

Фінансово-господарський аудит – це форма державного фінансового контролю, яка спрямована на запобігання фінансовим порушенням та забезпечення достовірності фінансової звітності.

Форма бюджетного контролю – це спосіб конкретного вираження та організації контрольних дій на кожному етапі бюджетного процесу, спрямований на виконання функцій контролю в процесі формування, розподілу та використання бюджетних коштів.

Фінансовий аудит – це форма контролю, яка передбачає дослідження фінансових документів і рахунків об'єкта контролю з тим, аби переконатися, що фінансово-господарські операції виконуються ним відповідно до визначених цілей і бюджету, з дотриманням обмежувальних правил і норм, а також, що вони правильно відображаються в обліку і звітності.

Функціонально-вартісний аналіз – вивчення об'єктів на стадії інженерної підготовки виробництва, що включає проектування і синтез складних систем у процесі дослідження їхнього функціонування (проектування й оцінка економічної ефективності технологічних процесів і ін.).

Хронологічна перевірка – розгляд документів за датами (днями, місяцями), за порядком розміщення документів у папках, меморіальних ордерах, звітах, зведених нагромаджувальних відомостях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Базась М. Ф. Методика та організація фінансового контролю: підручн. для студ. ВНЗ / М. Ф. Базась. – К.: МАУП, 2011. – 440 с.
2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI // Офіційний вісник України: збірник нормативно-правових актів. – К. : Українська правова інформація, 2010. – С. 9–84.
3. Гуцаленко Л. В. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. / Л. В. Гуцаленко, В. А. Дерій, М. М. Коцупартий. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 424 с.
4. Дікань Л. В. Контроль і ревізія: навч. посіб. / Л. В. Дікань. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2012. – 327 с.
5. Дудко В. П. Державний фінансовий контроль: навч. посіб. / В. П. Дудко. – Чернівці: Прут, 2011. – 484 с.
6. Зорій Н. М. Контроль в бюджетній сфері: навч. посіб. / Н. М. Зорій. – Тернопіль: Екон. думка, 2007. – 160 с.
7. Кеворкова Ж. А. Судебно-бухгалтерская экспертиза: практикум: учебное пособие / Ж. А. Кеворкова, И. В. Бахолдина; [ВЗФЭИ]. – М. : ЮНИТИ, 2013.
8. Макаренко Н. Л. Практика контроля и ревизии: учеб. пособие / Н. Л. Макаренко, Т.Н.Веселова. – М: КНОРУС, 2010.
9. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс]: Постанова НБУ 15.12.2004 р. № 637 (зі змінами від 01.09.2013 р.). – Режим доступу до указу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Положення про Державну фінансову інспекцію України [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 23.04.2011 № 499/2011. – Режим доступу до указу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Порядок визначення збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [Електронний ресурс]: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116 (зі змінами від 16.12.2011 р.). – Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Порядок здійснення логічного та арифметичного контролю декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства

- фінансів України, Міністерства юстиції України від 20.05.2014 № 586/784/5. – Режим доступу до постанови: <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 22.04.1993 р. № 3125-XII (зі змінами від 06.02.2015 р.). – Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами від 06.02.2015 р.). – Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання фінансовим правопорушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного та комунального майна [Електронний ресурс]: Закон України від 15.12.2005 № 3202-IV. – Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 16. Про здійснення державних закупівель [Електронний ресурс]: Закон України від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII (зі змінами від 06.11.2014 р.). – Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 17. Про положення про Державну казначейську службу України [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 460/2011 (зі змінами від 12.12.2011 р.). – Режим доступу до указу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 18. Про Рахункову палату [Електронний ресурс]: Закон України від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР (зі змінами від 19.04.2014). – Режим доступу до закону: <http://zakon.rada.gov.ua>.
 19. Слободянюк Ю. Б. Формування системи державного аудиту в Україні: монографія / Ю. Б. Слободянюк. – Суми : ФОП Наталуха А. С., 2014. – 321 с.
 20. Стефанюк І. Б. Аудит фінансової та господарської діяльності бюджетної установи: проблеми та шляхи запровадження / І. Б. Стефанюк, Н. І. Рубан, В. І. Кравченко // Фінансовий контроль. – 2007. – № 2. – С. 3
 21. Стефанюк І. Б. Бухгалтерський облік і фінансова звітність – об'єкти фінансового контролю: метод. посібник / І. Б. Стефанюк, С. М. Кіруца, М. В. Бариніна-Закірова. – К. : Атака, 2008. – 120 с.
 22. Стефанюк І. Б. Для України – над актуально / І. Б. Стефанюк // Фінансовий контроль. – 2007. – № 3. – С. 6–10.

23. Стефанюк І. Б. Запровадження аудиту фінансово-господарської діяльності бюджетних установ / І. Б. Стефанюк // Фінанси України. – 2008. – № 6. – 138 с.
24. Стефанюк І. Державний аудит як ефективна форма контролю суспільних фінансів і майна / І. Стефанюк // Вісник КНТЕУ. – 2006. – № 5. – С. 22-30
25. Судебно-бухгалтерская экспертиза: учебное пособие / ВЗФЭИ; под ред. Е. С. Россинской, Н. Д. Эриашвили, Ж. А. Кеворковой. – 3-е изд. – М.: ЮНИТИ, 2013.
26. Фоміцька Н. В. Результативність діяльності органів державного фінансового контролю в Україні: проблеми оцінки / Н. В. Фоміцька, С. М. Шевченко // Теорія і практика державного управління. – 2013. – Вип. 4 (43). – С. 1–8.
27. Шевчук О. А. Державний фінансовий контроль бюджетних установ : навч. посібник / О. А. Шевчук. – К.: КНТЕУ, 2008. – 216 с.
28. Шевчук О. Д. Сучасні тенденції та напрями удосконалення податкового контролю в Україні / О. Д. Шевчук, І. І. Лоїк // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 5. – С. 38–40.
29. Шутов М. І. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика): монографія / М. І. Шутов. – К.: Знання України, 2011. – 124 с.

Додаткова:

30. Бутинець Ф. Ф. Аудит і ревізія підприємницької діяльності / Ф. Ф. Бутинець, Б. Ф. Усач, Н. Г. Виговська, Н. І. Петренко, М. М. Шегун. – Житомир : Рута, 2001. – 416 с.
31. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З. С. Варналій. – К., 2005. – 302 с.
32. Вітвицька Н. С. Державний фінансовий контроль: навч. метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Н. С. Вітвицька, І. Ю. Чумакова та ін. – К., КНЕУ, 2003. – 408 с.
33. Германчук П. К. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит / П. К. Германчук, І. Б. Стефанюк та ін. – К. : АВТ, 2004. – 424 с.
34. Колюга Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія / Є. В. Колюга. – К. : Ельга : Ніка-Центр, 2002. – 355 с.

- 35.Кравченко Л. Валютний контроль, правова природа та місце в системі державного контролю / Л. Кравченко // Вісн. прокуратури. – 2003. – № 1. – С. 14-15.
- 36.Кузьміна С. А. Проблеми запобігання недобросовісної практики конкуренції / С. А. Кузьміна // Право України. – 2000. – № 3. – С. 91-92.
- 37.Ловинська Л. Г. Організація бухгалтерського обліку та фінансового контролю в сучасних умовах господарювання в Україні / Л. Г. Ловинська, І. Б. Стефанюк. – К. : НДФІ, 2006. – 240 с.
- 38.Маренков Н. Л. Практика контролю и ревизии: учеб. пособие / Н. Л. Маренков, Т. Н. Веселова. – М. : КНОРУС, 2005. – 352 с.
- 39.Павлюк В. В. Контроль і ревізія : навч. посіб. / В. В. Павлюк, В. М. Сердюк, Ш. М. Акаєв. – К. : Центр навч. літ-ри, 2006. – 196 с.
- 40.Петренко П. С. Ефективність діяльності органів державного фінансового контролю в Україні / П. С. Петренко // Фінанси України. – 2012. – № 7. – С. 101–107.
- 41.Самань В. Повноваження центральних органів виконавчої влади щодо здійснення фіскальної функції держави / В. Самань // Митна справа. – 2013. – № 3. – С. 60–67.
- 42.Сушальська Т. Інвентаризація каси / Т. Сушальська // Збірник систематизованого законодавства. – 2012. – № 4. – С. 85–88.
- 43.Тимошенко А. О. Теоретичні основи формування системи податкового контролю / А. О. Тимошенко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 12. – С. 53–56.
- 44.Тимошенко А. О. Формування стратегії розвитку податкового контролю / А. О. Тимошенко // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 4. – С. 45–50.
- 45.Усач Б. Ф. Контроль і ревізія : підручник / Б. Ф. Усач. – 7-ме видання, перероб. і доп. – К. : Знання-Прес, 2008. – 263 с.
- 46.Циглик І. І. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства : навчальний посібник / І. І. Циглик, С. О. Кропельницька, О. І. Мозіль. – Центр навчальної літератури, 2012. – 123 с.
- 47.Чернелевський Л. М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі : підручник / Л. М. Чернелевський. – К: Пектораль, 2006. – 312 с.

48. Чернелевський Л. М. Податковий облік і контроль : навчальний посібник / Л. М. Чернелевський, Т. Ю. Редзюк. – К., 2004. – 328 с.
49. Чечуліна О. О. Модернізація державного фінансового контролю в контексті розвитку програмно-цільового бюджетування / О. О. Чечуліна // Фінанси України. – 2011. – № 10. – С. 15–31.
50. Чорноуцький С. П. Європейські ідеї для української реформи державного фінансового контролю / С. П. Чорноуцький // Економіка та держава. – 2011. – № 1. – С. 115–117.
51. Чугунов І. Я. Державний внутрішній фінансовий контроль: стратегія розвитку / І. Я. Чугунов, В. М. Федосов // Фінанси України. – 2009. – № 4. – С. 3–12.
52. Чумакова І. Ю. Аудит ефективності у державному фінансовому контролі зарубіжних країн / І. Ю. Чумакова // Фінанси України. – 2007. – № 8. – С. 137–146.
53. Шашкевич О. Нова парадигма контролю за дотриманням бюджетного законодавства в Україні / О. Шашкевич // Світ фінансів. – 2011. – № 4. – С. 101–114.
54. Шевчук О. Державний фінансовий контроль: наукова парадигма / О. Шевчук // Вісник Київського національного економічного університету. – 2011. – № 1. – С. 41–50.
55. Шевчук О. Правове забезпечення державного фінансового контролю / О. Шевчук // Економіка розвитку. – 2013. – № 2. – С. 15–19.

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Аудит ефективності, 51

Аудит інших суб'єктів господарювання, 52-53

Акт ревізії, 55

Б

Бюджетна установа, 66

Бюджетний контроль, 57

Д

Державний фінансовий аудит, 50

Державний фінансовий контроль, 24

З

Завдання державного фінансового контролю, 25

І

Інспектування, 26-27

К

Контрольно-ревізійний процес, 54

Контрольно-ревізійна робота, 54

О

Об'єкти державного фінансового контролю, 25

М

Мета державного фінансового контролю, 25

Методичні прийоми і способи державного фінансового контролю, 25-26

П

Предмет державного фінансового контролю, 25

Принципи державного фінансового контролю, 25

Ф

Фінансовий контроль, 24

Фінансово-господарський аудит, 52

